

Konec popuščanja demokracij

Pred sklenitvijo vojaškega pakta med Francijo in Anglijo — Odločne besede francoskih in angleških državnikov — Francija in Anglija, za katerima sto i tudi Amerika, se bosta uprli vsaki nadaljnji koncesiji totalitarnim državam

PARIZ, 28. jan. Iz vladnih krogov se izve, da so se pričela pogajanja za sklenitev vojaškega pakta med Francijo in Veliko Britanijo. Ta pakt se nanaša na vse primere obrambe nedotakljivosti tako francoskega kakor velkobritanskega imperija. Pogajanja se vodijo z vso naglico in bo novi pakt formuliran tako, da bodo medsebojne obveznosti v

se izve, da so se pričela pogajanja za sklenitev vojaškega pakta med Francijo in Veliko Britanijo. Ta pakt se nanaša na vse primere obrambe nedotakljivosti tako francoskega kakor velkobritanskega imperija. Pogajanja se vodijo z vso naglico in bo novi pakt formuliran tako, da bodo medsebojne obveznosti v

OBLJUBE VELIKE BRITANIJE IN USA

PARIZ, 28. jan. Muštrski predsednik in vojni minister Daladier je dejal v svojem velikem govoru v parlamentu razen drugega tudi to: Francija posveča svoje misli zlasti velikima anglosakšima državam, ki sta nam obljubili, da bosta z nami. Posebno nam je drago prijateljstvo Velike Britanije, a prav tako nam je ljub tudi prijateljstvo Združenih držav Severne Amerike in njihovega predsednika Roosevelta. Francija mirno poslušala glasove, ki prihajajo iz Italije, ker je dovolj močna, da more uspešno braniti vse ozemlje svojega imperija. Francoska vlada ne bo nikoli dovolila, da bi se odkrusili tudi najmanjši del tega imperija. Storiha bo vse, da ohrani svojo neodvisnost in svoje dostojanstvo.

POSLANICA CVETA ANGLEŠKE ELITE

LONDON, 28. jan. Čim so izvedeli v Londonu za vsebino Bonnetovega in Daladierjevega govora v francoskem parlamentu, je izdalo 18 najuglednejših angleških osebnosti, med drugimi lordi Wellington, Derby, Percy, Fisher, Montague Norman, guverner Angleške banke, William Addington, Clerk, Maxwell itd., ki predstavljajo cvet angleške družbe v političnem, kulturnem, znanstvenem in finančnem odnosu, poslanico vsem ljudem na zemlji, ki so dobre volje in ki so volni uporabiti vse svoje sile, da se prepreči vojni, ki bi bila najstrašnejša katastrofa, ki je kdaj v zgodovini zadela človeštvo, ker bi pomenila popolno porušenje sedanje civilizacije. Značilni za sedanji položaj so eni odstavi, ki govorijo o strašnih vojni nevarnostih, ki se plazijo že po vsem svetu, in oni, v katerih pravi poslanica, da je skrajni čas, da se človeštvo zane, »dokler ne bo prepozno«. Ta poslanica naj bi vplivala tudi na usodna govora Chamberlaina in dr. von Papena. In Hitlerji v ponedeljek. Razen tega so poslanice, naslovljena vsemu svetu, obraca naravnost na Nemčijo, naj tudi ona podzame vse, da se odvrne vojna, ker je tudi na njen način mogoče zadovoljiti potrebe obeh narodov.

KREPKE HOARJEVE BESEDE

LONDON, 28. jan. V Swansea je imel angleški notranji minister sir Samuel Hoare velik govor, v katerem je dejal, da ni res, da bi bila vojna nelogična. Toda Velika Britanija gleda v bodočnost s hrabrostjo in odločnostjo, naj bo že kakršna koli. Trdno je prepričana, da bosta napredela zmazala razum in uvidevnost, toda kljub temu je treba pripraviti se za vsak primer. Angleška pripravljenost za obrambo je ogromno napredovala in dosega najvišji vrh, to pa predstavlja grožnja za voljo naroda največje moči. Po priznanju politike Chamberlaina, katerega je imenoval rešitelja Evrope, je govoril o možnosti nove svetovne vojne. Dejal je, da stoji nad vsemi vestmi, ki povzročajo strah, nezlovoljiva težnja vseh evropskih narodov po miru in razmirju. Vsa moč Velike Britanije in njenega imperija, »ko trdim, da nas nihče ne more premagati, govorim resnico.«

Dalje je govoril o oboroževanju države in dejal, da se strah pred možno letalstva precejšnje. Sicer pa naj sovražnik v primeru, da bi vojna res nastala, uporabi kakršne koli sile, nikoli ne bo mogel porušiti volje angleškega naroda za obrambo in odpor. Ako pa kdo hoče, naj le misli, da je Velika Britanija slaba in da se boji vojne. Tako so mislili sovražniki tudi leta 1914, pa so se kruto varali.

ZANIMIVE BESEDE DUFFA-COOPER-JA

LONDON, 28. jan. Pred svojimi volivci je govoril sinoti bivši mornariški minister Duff-Cooper in dejal, da sta Francija in Velika Britanija skupaj še vedno najmočnejši zavezanci na svetu. Vpoklic v Franciji in zbiranje francoske ter angleške bojne mornarice v vodah Gibraltarja, kjer ostane do spomlad, pomeni praktično demonstracijo te zveze. Ti dve mornarici se ne strahita nobene tuje. Velika Britanija res ne podpira francoske namere po zasedbi španskega otoka Minorca in Maroka, a vzrok za to je samo ta, ker hočeta dati prej priložnost Mussoliniu, da izpolni svojo obljubo o odpuščanju Italijanov iz Francoske Španije. Ako pa Mussolini ne izpolni te obljube, Velika Britanija ne le ne bo več branila Franciji tega koraka, ampak ga bo še sama podprla. Najboljša priprava za to je omenjena koncentracija angleškega in

francoskega bojnega brodogoja pri Gibraltarju. Letošnja mednarodna kriza v Evropi se razločuje od lanske (ČSR) v tem, da odgovarjajo Francija in Anglija na vsako delno mobilizacijo drugih s svojo lastno delno mobilizacijo. Duff-Cooper je dalje govoril o raznih možnostih vojne in dejal glede Italije, da so njene šibke strani pomanjkanje surovin, odprta obala in Abesinija. Tako Anglija kakor Francija pa bosta smatrali položaj za resen. Šele tedaj, kadar bo Nemčija stopila iz svoje rezerve.

ZANIMANJE ZA CHAMBERLAINOV GOVOR

LONDON, 28. jan. V vsej angleški javnosti vlada največje zanimanje za današnji govor ministrskega predsednika N. Chamberlaina, ki ga bo imel zvečer v Birminghamu, kamor je že odpotoval iz Londona. V tujakšnih političnih krogih trdijo, da bo njegov govor resno svarilo na naslov Italije in Nemčije.

HITLER BO ZAHTEVAL VRNITEV REPARACIJ?

LONDON, 28. jan. Angleški listi posvečajo veliko pozornost govoru Adolfa Hitlerja, ki ga bo imel v ponedeljek zvečer in nekateri poročajo, da ne bo izrekel samo zahteve po vrnitvi kolonij, ampak tudi po vrnitvi vseh reparacij, ki jih je Nemčija po vojni plačala zaveznikom. BERLIN, 28. jan. Nemški tisk se razpravlja o obeh govorih, o Chamberlainovem, ki ga bo imel dr. von Papen, in o Hitlerjevem v ponedeljek ter ju spravlja v neposredno zvezo. Zanimajo pa vesti o ponovitvi četvrtne konferencie, o kateri je govoril Daladier.

Račun naj plača Francija

VELIKE DEMONSTRACIJE V ITALIJI. ITALIJANSKO JAVNO MNENJE SMATRA KOT SAMO PO SEBI UMEVNO, V ŠPANJI PLAČATI FRANCIJA.

RIM, 28. januarja. Včeraj so bile po vseh večjih mestih Italije ogromne demonstracije proti Franciji, ki so jih pričeli najprej akademiki in srednješolci. Mnogi so se zajela popolna vojna psihoza in so neprenehoma vzikale: »Doli s Francijo! Zahtevamo Korsiko, Tunizijo, Džibuti in Nizole! Demonstracije so bile posebno hude v Rimu, Milanu in Genovi, kjer je množica celo predrla kordon policije pred francoskim konzulatom, da bi ga napadla in razdrila. Priti je moralo na pomoč celo vojaštvo z orožjem. V Rimu so pa pred francoskim konzulatom morali na pomoč gasilci. Tudi ves italijanski tisk podpira psihozo množice, zlasti »Il Popolo d'Italia.«

LONDON, 27. januarja. Dopolnilnik News Chroniclea poroča iz Rima: S padcem Barcelone se je napetost med Italijo in Francijo še povečala. V enakem razmerju kakor navdušenje za Španijo, narasla je javnostni sovražnost do Francije. To sovražnost je že globoko zasidrana v psihi italijanskega naroda in nobena stvar ne bi bila tako popularna, kakor je vojna proti Franciji. Ko je Italija pričela podpirati generala Franka, s tem podpiranjem se ni imela posebnih namenov razen tega, da podpre misel fašizma proti komunizmu. Ščasoma pa je pričela vstajati iz ozadja druga misel, ki je vodila do načrta, izkoristiti podporo generalu Fran-

cu za pritisk na Francijo zaradi uresničitve italijanskih teritorialnih aspiracij. Kaj sodijo in nameravajo voditelji, ni mogoče izvedeti; vse se veče ali manj ugibanja, široke množice pa namenov ne skrivajo. Italijansko javno mnenje pravi, da mora Italija brezpogovorno dobiti plačilo za težke milijarde, ki jih je žrtvovala za zmago generala Franka v Španiji in za mlada življenja Italijanov, ki so padli na španskih bojiščih. Samo zaradi Špancev Italija tega ni žrtvovala. Račun mora zato plačati Francija, kajti ona je kriva, ker je podpirala republikance, da se je vojna tako zavlekla in požrla toliko italijanskih milijard lir in toliko življenj. Italijanska javnost smatra to kot samo po sebi umevno in je trdno prepričana, da bo tako.

Nemška vojska sme vsak čas čez ČSR

PRAGA, 28. jan. Češka vlada je podpisala pogodbo z Nemčijo o prehodu nemških čet v vsakem času preko češkoslovaškega ozemlja, in sicer kar brez notifikacije (poprejšnjega obvestila). Isto pravico ima tudi češka vojska v Nemčiji. Istočasno je češko-slovaška vlada sklenila zelo reducirati armado in odpustiti polovico častnikov.

Zapiski

General Franco

Španske nacionalist. čefe so pod poveljstvom generala Franca zavzele Barcelono. S tem prihaja tragedija španske republike do svojega zaključka. Ko je 16. julija 1936 general Franco z letalom ušel iz internacije na Balearskih otokih in s pomočjo Marokancev vzdignil vojaško vstajo istočasno v španskem Maroku in v zapadni Španiji, ni nihče mislil, da mu bo brz pomoči od zunaj uspelo doseči smoter. Zunanjo pomoč pa je v najobsejnejši meri dobil. Z zasedbo najbogaterega španskega mesta, Barcelone, je postal general Franco funkcični gospodar Španije in je samo še vprašanje časa, kdaj bo zasedel še preostali del republikanskega ozemlja.

Holandske skrbi

Haški mestni svet je izdal ukrepe za obrambo glavnega mesta proti letalskim napadom. Kredit za ta dela znaša 330.000 zlatih guilderjev. Prosvetni minister Slotemaker de Bruina je sestavil posebno komisijo, ki mu bo morala podati poročilo, kako izvesti obrambo umetnin in raznih kulturnih spomenikov v primeru letalskega napada na mesto.

Sprememba v Angliji

Začetkom februarja pride v angleški vladi do sprememb, ki so v neposredni zvezi s Chamberlainovim in Halifaxovim posetom v Rimu. Ob politika sta namreč prišla na podlag. rimskih izkušenj do spoznavanja, ki ga je mogoče izraziti takole: »V Chamberlainu je v pomirjavni politiki in več energije v oboroževalni politiki. Chamberlain je že začel izvajati politiko v skladu s tem načelom. Takoj po povratku iz Rima je imel posvete z letalskim, narodnoobrambnim in finančnim ministrom, kmalu pa odpotuje še britanskega gen. štaba V. Gort na inspekcijsko potovanje v Daljnem vzhodu. Svoj pomirjavni vpliv pa je uveljavil v zadnjih dneh proti Franciji, ki je hotela aktivno posesti v razvoj španskega vprašanja. Z ozirom na pospešeno angleško oboroževanje napovedujejo odstop ministra Th. Inskipa, s katerim so mnogi nezadovoljni zaradi raznih pomanjklivosti in prepočasnega tempa oboroževanja.

Kongo bodo branili

Te dni odpotuje v Belgijski Kongo stotnik Janssen. Njegovo potovanje je v tesni zvezi z reorganizacijo obrambe Konga. Dosedanja belgijska vojaška sila v Kongu ni imela v bistvu nobene druge naloge kakor redarsko in policijsko službo. To pa se je zdaj spremenilo in general Hennequin je bil poverjen, da preusmeri in izpopolni vojaški ustroj notranjosti Konga. Baje namerava poslati Belgija v Kongo večje vojaške oddelke. Tudi domorodci bodo začeli vaditi v ravnanju z orožjem, da bi jih lahko mobilizirali, kadar bi bilo treba.

Zapiski iz Versaillesa

Francoska vlada je pristala na objavo najvažnejših zapisikov iz časa mirovne konferencie. Gre za zaupne razgovore, ki so jih imeli 1. 1918. Wilson, Lloyd George, Clemenceau in Orlando in ki so se nanašali na priprave za mirovno pogodbo. Zapisiki pa ne bodo izdani v Franciji, temveč v Združenih državah, kjer jih bo objavljeno znanje ministrstvo, ki je že 1. 1933. objavilo dokumente o mirovni konferenci. Za objavo zapisikov o tajnih posvetovanjih je bilo treba dovoljenja francoske vlade.

Maribor, 28. januarja.

»Cestitam, gospod Blum!«

»Oh, zakaj, saj tudi Vi niste nič manj krivi, gospod Eden!« Tako nekako bi se moral začeti razgovor med obema politikoma sedaj po padcu Barcelone. Udeležiti pa bi se ga morali tudi lord Baldwin, Chamberlain, pokojni Macdonald ter Dardlader in še posebno Pierre Laval.

Kajti ti za usodo demokracije odgovorni politiki lahko vzamejo svinčnik v roke in zapišejo v svojih dnevnikih na strani »Pasiva« z debelimi črkami besedo »Spanija«.

Ze velikokrat smo na tem mestu povedali, kdo nosi odgovornost za tragedijo republikanske Spanije. Sedaj po padcu Barcelone, ki pomeni za Spanijo več kot Milan za Italijo, ker je najbogatejša in tudi skoro edino industrijsko središče, lahko napravimo križ čez špansko republiko. Mogoče se bo ostanek republikanskega ozemlja z Madridom branil še nekaj časa, lahko še celo nekaj mesecev, vendar mora, odrezan od sveta, v boju z močnejšim nasprotnikom kapitulirati.

Kajti čudežev v tej državljanski vojni ne smemo več pričakovati. Še nedavno je imelo svetovno mnenje nado, da se bo čudež zgodil, ko so iz Anglije in Francije prihajali glasovi, da obe demokraciji ne bosta pustili pasti Katalonije. Od besed do dejanj pa je bilo daleč, predaleč.

Čudež se je zgodil lani aprila meseca, ko je energičnemu Negrinu z revolverjem v roki uspelo preprečiti polom republikanskih čet po padcu Tortose. Predsednik katalonske vlade se je z avtomobilom pripeljal iz Barcelone pred Tortoso in ustavil pešico beguncev. Kmalu je organiziral posamezne skupine, ki so zadržale prvi naval nacionalistov in s tem podaljšal življenje republikanski Barceloni za osem mesecev.

Predsednik Negrin je tedaj začel delati čudeže, ki jih »Tempe« primerja z akcijo Clémenceauja 1. 1917. V spominu imamo še razgovor z dvema Bolgaroma v neki pariški kavarni lani v zgodnji pomladi. Pravkar sta prispela iz francoske bolnišnice, kjer sta okrevala po težkih ranah, dobljenih na katalonskem bojišču. Priporočevala sta z zagrenjenostjo o popolnem razslu republikanske armade. Nobene discipline, častnikov malo, pa še teh nihče ne posluša. Nesposobni komisarji, ki še nikoli niso bili na bojišču, vodijo bojne operacije. Na drugi strani pa izvežani vojaki in častniki ter predvsem izdatna tuja pomoč. Vpliv tujega letalstva je bil na republikanske čete porazujoč: z višine nekaj metrov nad zemljo so cele eskadrilje najmodernejših letal »Savoia« in »Messerschmidov« mitraljirale republikance, ki so metali puške proč in se reševali z begom.

Tako je bilo stanje republikanske vojske lani v zgodnji pomladi. Oba Bolgara sta nam vsaj tako pripovedovala. Njihovo pripovedovanje pa se je popolnoma ujemale tudi z drugimi poročili.

In tako vojsko je dobil energični Negrin v roke. Takoj je naredil konec socialistični, komunistični in anarhistični agitaciji v bojnih vrstah in jasno povedal vojakom, zakaj se bojujejo. Iz te razbite vojske je v kratkem času naredil 8 armadnih zborov po 3 divizije, ki je vsaka štela 8 do 9 tisoč vojakov. Skupaj torej okoli 200.000 mož. Poleg različnih vojaških šol, je popolnoma reorganiziral tudi častniški zbor, in Katalonija je preko noči dobila zelo energično in samozavestno vojsko.

Morala te vojske je zrastle in ostala do pred nekaj dnevi na zavidni višini. »Y no paseran! — Ne bodo predrli!« je bilo glavno geslo republikancev. In res bi se generalu Francu tudi težko posrečilo predrti katalonsko fronto, če ne bi dobil pomagačev vprav v naravnih zaveznikih republikancev.

Demokratske države so se striktno držale načela neintervencije. Dočim so druge države pošiljale pomoč generalu Francu, republikanci pomoči od nikoder niso dobili. In tako je prišlo do neverjetnih števil, ki jih je sporočil »Tempe«: poseben dopisnik iz Barcelone. Razmerje vladnega topništva napram nacionalističnemu je bilo 1 proti 9, profitantkovskih topov 1:20, lahkih streljnic 1:5, protiletalskih topov 1:50. Vsa katalonska vojska 200.000 vojakov je imela samo 40 težkih streljnic. Položaj republikancev je bil torej, mogoče primerjati samo s položajem

Napredovanje nacionalistov

CETE GENERALA FRANCA SO PREDRLE V SEVERNOROVZHDNI SMERI OD BARCELONE ŽE 22 KILOMETROV DALEČ. IZJAVA GENERALA MIJAE O MADRIDU.

BARCELONA, 28. januarja. Po poročilu nacionalistov napredujejo njihove čete nevdružno dalje. Vojska generala Yagüe napreduje vzdolž morske obale na severovzhod od Barcelone in je zasedla večerj celo vrsto krajev, med drugimi tudi Badalona. V zadnjih dveh dneh je bilo na severovzhodu od Barcelone zavzetih 30 krajev. Umikajoče se republikanske čete so oddaljene že 20 kilometrov od Barcelone. Tudi število ujetnikov in zaplenjenega orožja je zelo veliko.

BURGOS, 28. januarja. Avala. Nacionalistično bojno poročilo današnjega dne pravi: Nacionalistične čete so pri čistjenju ozemlja in napredovanju severovzhodno od Barcelone napredovale že 22 kilometrov. Davi zgodaj jim je uspelo zasedeti pristaniško mesto Mataro, največje mesto ozemlja, ki meji na pokrajino Geron. Na odseku pri Manresi so čete zavzele

med Manreso in Vichom ležeče mesto Artes, ki je važno cestno križišče. Pri nadaljnjem napredovanju je padlo v roke nacionalistov mestice Molet s 50 vasmí. Na tem ozemlju je zelo važna katalonska industrija.

FIGUERAS, 28. jan. Predsednik katalonske vlade Negrin je večerj izjavil, da so prišle rezerve prepozno in zaradi tega ni bilo mogoče obraniti Barcelone. Zunanji minister del Vayo je izjavil, da je republikanska vlada odločena, boriti se do kraja z največjo odločnostjo.

VALENCIJA, 28. januarja. Avala. Republikanski general Mijae je izjavil dopisniku agencije Havas, da v Madridu zaradi padca Barcelone ni pesimističnega razpoloženja. Kakor leta 1936., tako bo znal Madrid tudi sedaj poskrbeti za svojo uspešno obrambo. Morala madridskega prebivalstva je provvratna.

Ekspozice grofa Csakya

CIANOV OBISK V JUGOSLAVIJI JE PRIČETEK NOVE ETAPE V ZGODOVINI ODNOSAJEV MED JUGOSLAVIJO IN MADŽARSKO.

BUDIMPEŠTA, 28. jan. Večerj je podal grof Csaky pred madžarskim zunanjepolitičnim odborom poročilo o zunanjih politiki Madžarske in naglasil, da želi ohraniti Madžarska z vsemi državami osi Rim-Berlin dobre in enake odnose. Med Nemčijo in Madžarsko ni nobenih sporov in Nemčija se ne vpleta v madžarske notranje zadeve. Z Italijo veže Madžarsko popolnoma enako gledanje na vse probleme. Govorče o nedavnem obisku grofa Ciana v Jugoslaviji, je pa dejal, da pomeni ta obisk novo etapo v zgodovini odnosaev med Madžarsko in Jugoslavijo. Ti odnosi, ki slone na pod-

lagi strpljivosti, razuma in medsebojnega zaupanja, se bodo ne le nadaljevali, ampak še utrdili. Madžarsko javno mnenje ugotavlja, da je pri decembrskih volitvah velika večina volivcev odobrila miroljubno zunanjo politiko dr. Stojadinovića. Madžarski narod želi iskreno in soglasno, da kreneta Budimpešta in Beograd čimprej na pot sodelovanja, kar bo enako koristilo obema. Prijateljsko je govoril dalje o Poljski; izjavil je, da spremlja z zanimanjem usodo madžarske manjšine v Rumuniji, s CSR pa želi in upa tudi urediti vse zadeve v soglasju.

Madžarska na poti ČSR

ZANIMIVE INTERPELACIJE V MADŽARSKEM PARLAMENTU PROTI NEMSKIM ŠOLAM IN ODGOVOR NEMKEGA TISKA.

BERLIN, 28. januarja. Kljub vsem nasprotnim zahtevam, oziroma med Nemci in Madžari tudi po obisku grofa Csakya v Berlinu ni še popolnoma čisto. Za to je značilen odgovor, ki ga je vzbudilo ustanavljanje nemških manjšinskih šol na Madžarskem med Madžari, in nemški napad zaradi tega odpora. V madžarskem parlamentu sta poslancata Zoltán Horváth in dr. Baross interpelirala prosvetnega ministra grofa Telekija zaradi ustanavljanja nemških šol in ga vprašala, ali mu je znano, da se večina madžarskih Nemcev upira tem šolam in zahteva ohranitev madžarskih, češ, švabsko se otroci nauče doma, književna nemščina jim ni potrebna, brez madžarščine pa na Madžarskem ne morejo izhajati. Horváth se je zato odločno

uprl proti temu, da bi se Nemčija vtilkala v madžarske notranje zadeve in diktirala madžarski vladi, da mora vsiljevati madžarskim Nemcem nemške šole proti njihovi volji. Dr. Baross pa je dejal, da se Madžarska ne bo dala nikoli poniževati in komandirati od kogar koli. Kdor se noče počutiti z madžarskim narodom eno, naj pobere svoja šila in kopita in naj se preseli v sosedni mogočni 80 milijonski raj. Tudi prosvetni minister grof Teleki je priznal, da se je res več nemških občin uprl nemškim šolam in zahtevalo ohranitev madžarskih, sicer pa se je izmikal, kot mu je to nalagala uradna dolžnost. Na ta dogodek se je dvignil ves nemški tisk z ostrim napadom in očita sedaj Madžarski, da hodi po poti bivše CSR.

Razsodba v industrijskem procesu v Celju

MILOŠEVIĆ IN JEŽERNIK OBSOJENA, OSTALI OPROŠČENI.

Celje, 28. jan. Danes dopoldne se je sestel senat trojice celjskega okrožnega sodišča pod predsedstvom g. dr. Doimčarja in prisodnikom dr. Farkašem in dr. Božičem, da izreče razsodbo o javni obožbi drž. toilstva in zasebnice Metalne družbe proti obožencem. Vso dvorano je napolnilo občinstvo, ki je napeto pričakovalo prihod senata in objavo pravdoreka. Po uvodu je ob 11.45 izrekel senat razsodbo. Po tej

razsodbi je bivši ravnatelj Milošević kriv, da je vzel Metalni družbi dva načrta za peč in si tako prilaštil protipravno pravico za vrednost preko 1000 din ter se zato obsoja na 3 mesece zapora in 1 leto izgube častnih pravic ter na plačilo 1000 din povprečnine. Ježernik Karel je kriv, da je Miloševiću pomagal načrte razpečati in da je zadevo prikrival. Obsoja se na 3000 din, plačljivih v enem mesecu. Obema se vstjeje preiskovalni zapor. Ježernik je da-

majhne Srbije, na katero je v začetku svetovne vojne navallala vsa ogromna vojska premoč Avstro-Ogrske.

Nadalje republikanci niso imeli nikakih rezerv, in dočim so Francovi polki dobivali vedno nova ojačanja, republikanci niso imeli z ničimer zamašiti vrzeli v svojih vrstah.

Pomanjkanje orožja in municije je torej ngnobilo republikansko vojsko. Velikanski napis »Arriba España! — Živela Spanija!« in manifestacije generalu Francu v Barceloni pričajo, da je na zunanjo glavno katalonsko mesto že nacionali-

stično. Ali je tudi na znotraj? Tega danes nihče ne more reči. Jasno pa je, da v Spaniji še ne bo tako kmalu miru, kakor ga ni moglo biti že več kot sto let.

Kakor sta poudarila Bonnet in Eden, je interes Francije in Anglije, da se špansko ljudstvo samo odloči, kakšen režim hoče imeti. Če je vse to res, kar so nam lani dobro informirani francoski desničarski krogi v Parizu zatrjevali, bo tudi general Franco po končanem uspehu moral začeti misliti, da pripada Spanija le in samo Špancem.

Rr.

Ribbenitropov neuspeh v Varšavi?

LONDON, 28. jan. Po vrnitvi von Ribbentropa iz Varšave pravijo dobro informirani krogi, da ni bil dosežen noben definitivni dogovor med Poljsko in Nemčijo. Poljska ne pristopi k antikointernskemu paktu, ni zainteresirana na problemih zahodne Evrope in ne dovolj graditve avtomobilske ceste preko koridorja. BERLIN, 28. jan. »Deutsche Nationalzeitung« govori o »nesrečnem poljskem koridorju« in zastopa mnenje, da je treba to vprašanje že vendar enkrat rešiti.

Posojilo in dar Anglije in Francije ČSR

LONDON, 28. jan. Anglija in Francija sta večerj podpisali dogovor s češko-slovaškim odpravnikom poslov v Londonu Pospisilom o posojilu 16 milijonov funtov za dvig češko-slovaškega gospodarstva. Za Anglijo je dogovor podpisal zunanji minister Halifax, za Francijo pa veleposlanik v Londonu Corbin. Polovico te vsote, okoli 2 milijardi in 100 milijonov dinarjev, se smatra kot darilo, druga polovica pa je posojilo.

ZAHVALNA MAŠA V RIMU.

RIM, 28. jan. Avala. Večerj je bila ob priliki zavzetja Barcelone po generalu Francu tu zahvalna služba božja, katere so se udeležili tudi zastopniki italijanske vlade, bivši španski kralj Alfonz XIII. z bivšo kraljico in diplomati vseh držav, ki so že priznale Franco. Dejstvo, da sta se udeležila maše tudi bivši kralj in kraljica, se prisojta tu velik pomen.

30.000 MRTVIH V ČILU.

SANTIAGO, 28. jan. Po zadnjih vesteh je zahteval potres že 30.000 smrtnih žrtev in 50.000 ranjenecv. Posadki obeh angleških križark »Ajax« in »Exeter« čistita mesta v potresnem ozemlju.

VPOLIC V ANGLIJI.

LONDON, 28. jan. Angleška admiralteta je sklenila vpoklicati nekaj rezervistov.

ZAHVALA NEFASISTOV HERRIOTU
PARIZ, 28. jan. Združenje Italijanov v Franciji se je v imenu 800.000 članov zahvalilo Herriotu za večerjše manifestacije za italijanski narod v parlamentu.

OBSODBA NEMŠKIH VOHUNOV NA DANKSEM

KOPENHAGEN, 28. jan. Tu se je končal proces proti 4 nemških vohunom, ki so bili obsojni na kazni od 8 do 18 mesecev.

ROOSEVELTOV UKAZ.

WASHINGTON, 28. jan. Roosevelt je izdal ukaz ameriškim letalskim tovarnarnam, da sprejemajo naročila Francije neomejeno.

ZMAGA ANGLEŠKE VLADE

LONDON, 28. jan. Pri naknadnih volitvah v Norfolk je zmagal vladni kandidat z 18.270 glasovi proti laburistu, ki ima le nekaj nad 10.000 glasov.

Vremenska napoved

Polagoma pooblačenje, toda brez bistvenih sprememb vremena. Ponoči precejšnja ohladiitev.

Borza. Curih, 28. januarja. Devize: Beograd 10, Pariz 11.7025, London 20.7125, New York 443.125, Milano 23.30, Berlin 177.62, Praga 15.15.

Šmuckarska poročila

(»Putnik«, Maribor, 28. jan.)

Sv. Lovrenc na Poh.: +2, pooblašeno. mirno, 15 cm novega snega, smuka za silo. Koča na Pesku: —3, pooblašeno, mirno, 120 cm novega snega, smuka ugodna. Senjorjev dom: —7, zelo oblačno, mirno, 65 cm pršica na podlagi 10 cm. smuka odlična. —Peca: —3, jasno, mirno, 15 cm pršica na podlagi 60 cm, smuka odlična. Rimski vrelci: —3, jasno, mirno, 20 cm pršica, smuka odlična. Koča na Smrekovcu: —2, jasno, mirno, 40 cm pršica na podlagi 50 cm, smuka odlična. Mozirski koča na Golteh: —5, jasno, mirno, 90 cm pršica, smuka odlična. Celjska koča: —2, jasno, mirno, 10 cm snega, smuka za silo. Cesta na Pohorje vozna do Pohorskega doma,

Sedemstoletni boj irskega naroda za svobodo

Radivoj Rehar

V sicer tako mimi in urejeni Angliji, nad katero bdi najboljša policija na svetu, pokajo v zadnjem času po dolgi letih zopet prave bombe. Val terorizma je zašel Ulster, Anglijo in Škotsko. Tisoči policistov so na delu, da ujamejo teroriste, da odkrijejo bombe še preden bi se razpočile in da obranijo visoke osebnosti pred skrivnostnimi napadi. Skrivnostni napadi? Anglezem niso bili skrivnostni niti prvi dan. Iz izkušenj v preteklosti vejo, da se more za vsakim terorizmom skriti samo IRA (Irška Republika Armada), ilegalna nacionalistična organizacija irskega naroda, s katerim bijejo Anglezji že sedmo stoletje boj brez konca in kraja in ki bo končan šele tedaj, ko med Irči in Anglezji ne bo nobenih vezi več.

SPOPAD DVEH SOSEDNIH NARODOV

Nobeno sovraštvo med dvema narodoma menda ni tako staro in nepomirljivo, kakor je sovraštvo med Irči in Anglezji. V IX. stoletju so keltski Irči ustanovili na svojem zelenem otoku kraljestvo, ki je živelo do XII. stletja samostojno in zameroma mirno življenje. Toda naraščajoča moč Angležev je segla tudi po irski svobodi, in leta 1171. so se pričeli med Irči in Anglezji obrambni in napadalni boji, ki so se nadaljevali z menjavajočo srečo vse do okoli leta 1600., ko se v tem boju dokončno zmagovali Anglezji ter zavladovali nad Irči in njihovim otokom. Ti boji so zredili irski narod za mnogo več kot polovico, in ker se po dokončanem porazu ni pričelo samo zatiranje, ampak tudi — čeprav ne zavestno hoteno — raznarodovanje, ki je v poznejših stoletjih dalo Ircem angleško kot občevelni, uradni in šolski jezik. Je bil ves svet trdno prepričan, da je irskega naroda in njegovega galskega jezika za vselej konec. Še bolj pa se je to zdelo takoj, ko se je pričela reformacija in to gospodujoči Anglezji hoteli tudi Ircem vsiliti protestantizem, kakor so ga po tragični smrti kraljice Marije Stuart Ircem sorojnim Škotom. Toda Irči so se rajši izseljevali in bojevali, kakor da bi se poanglikanili. Ostali so edini katoličani v Veliki Britaniji. Poanglikanili so se samo v severovzhodnem delu Irške, v sedanjem Ulstru, kjer pa se je naselilo tekom stoletij tudi precej Angležev.

STOLETNI BOJ ZA SVOBODO.

Irči se z angleško nadlvaro nikoli niso sprijaznili in večji ali manjši upori so se nadaljevali tudi po letu 1600. Vendar so polagoma pojemale, in zdelo se je, da bo nazadnje na Irskem vendarle nastopil končni mir, seveda na ruševinah irske nasredina prejšnjega stoletja, tako imenovane sredina prejšnjega stoletja, takolimenovana pomlad narodov, ki je prebudila toliko zatiranih evropskih ljudstev, je znova predramila tudi Irce. Prišlo se je med njimi novo narodno gibanje za svobodo, in leta 1861. je bila ustanovljena sinajnovska stranka, ki se je pričela bojevati za osvobodilni zakon (Hemerle). Ta stranka je pričela leta 1880. znameniti bojkot vsega angleškega blaga, ki je bil močno podoben znanemu indijskemu bojkotu Mahatme Ghandija v našem stoletju. Podobne, nekrvave in krvave akcije so se pozneje ponavljale še vse do svetovne vojne, ki je dala Ircem novo priložnost za boj. Tedaj so ustanovili irski nacionalisti svojo najuspešnejšo, najodločnejšo in za Anglezje najnevarnejšo tajno organizacijo IRA, ki se je odločila za novo odkrito vstajo. Tej tajni bojovniški organizaciji, ki je zbrala v svojih vrstah okoli 30.000 bojovnikov, so stopili na čelo najvidnejši irski voditelji, med njimi Eamon de Valera, grofica Markiewicz, O'Higgins, Griffith, Roger Casement itd.

KRVAVA VSTAJA IRA I. 1916.

Za Veliko noč leta 1916. je IRA razglasila v glavnem mestu Irške, Dublinu, obojeno vstajo proti Anglezem, ki so se tedaj bojevali ga francoskih bojišč proti Nemčiji in v Prednji Aziji proti Turkom. Vstaji so osvojili Dublin, toda po dvodnevni krvavi boji z redno angleško vojsko so ga morali zopet izpušiti iz svojih rok. Prav tako se je ponesrečil tudi Robert Casement, ki se je hotel z angleško vojsko priključiti na Irskem.

da bi sam prevzel vodstvo nad vstajo. Po krvavih bojih je bilo več voditeljev IRA ujetih in 26 izmed njih obsojenih na smrt. Kmalu nato je bil ujet tudi Eamon de Valera in obsojen isto tako na smrt, toda pozneje pomiloščen in oddan za več let v ječo, v kateri pa ni sedel dolgo. Člani IRA so se pripeljali k jetnišnici, osvobodili svojega voditelja in ga odpeljali z avtomobilom v noč. Vsa prizadevanja policije, da bi ga zopet ujela ali vsaj našla za njim sled, so ostala brez uspeha. De Valera se je sredi noči vkrcal tajno na ladjo in odpotoval v Ameriko, kjer je izvedel organizacijo ameriških Ircev ter zbiral med njimi denarna sredstva za nadaljnje upore, ki so se ponavljali dalje, ali pa segali po tajnem terorizmu. Pri tem so imeli Irči seveda na svoji strani tudi Nemce, ki so si od irske akcije obetali oslabeitev Anglije in s tem antante sploh. Velikih realnih uspehov Irči tedaj res niso dosegli, toda moralno so zadali Angliji hud udarec.

BOJI PO SVETOVNI VOJNI.

Irski upori tudi s koncem svetovne vojne niso bili končani, ampak so se tedaj šele prav začeli. Razvila se je med bojevnikih IRA in angleško vojsko prava gverilska vojna, ki je trajala dolže mesece. Ti boji so bili skrajno surovi kajti sovražnika nista poznala milosti; šla je glava za glavo. Za časa teh bojev je bil guverner Irške general Wilson, ki so ga Irči sovražili bolj kakor kdaj koli koga. Toda v Dublinu mu niso mogli dš živlega, zato so prežali nanj v Londonu, kamor je prišel, da poda svoja poročila vladi. Ko se je vračal na stanovanje, sta ga dva Irca napadla in ubila sredi belega dne in največjega prometa. Dasi se pa Anglezji postopali v boju z Irči brezobzirno in ustanovili še posebne prostovoljske čete, imenovane "Black and tan", vsajle vendarle niso mogli nikoli zatreči, kajti vstaji so bili prav za prav vsi Irči in dobivali so od izseljencev dovolj denarja ter orožja. Čim so Anglezji ustele na enem kraju premagali in pregnali, so se nepričakovano pojavili na drugem kraju drugi.

PRVI SPORAZUM PO STOLETJIH.

Boj z Irči ni slabil samo itak oslabilen irski narod, ki je sicer sklenil, da se dá iztrgiti do zadnjega člana prej kakor bi popustil, ampak tudi vse Anglijo. In modri ministri predsednik Lloyd George je naposled spoznal, da se to brezuspešno preplavanje krvi vendar ne more večno nadaljevati. Ponudil je zato vodstvu sinajnovske stranke, za katero je tajno stala IRA, pogajanja za sporazum. Ta sporazum naj bi se dosegel na ta način, da bi Irška dobila položaj dominiona. Pogajanja so trajala v Londonu več mesecev in se niso mogla uspešno končati v glavnem zaradi tega, ker je Anglija pomajala svobodo samo južni Irski, od katere naj bi se severna (Ulster) odcepila in ostala pri Angliji. Ulster, ki so po veliki večini protestanti in popolnoma poanglikanjeni, so se namreč sami upirali priključitvi k svobodni Irski. Ko pa so Anglezji zagrozili s prekinitvijo posajanj in nadaljevanjem bojev, se je del irskih voditeljev vdaj in sklenil z londonsko vlado sporazum, po katerem ostane Irška zvezana z Anglijo samo po osebi kralja, gospodarski zvezi in po plačevanju posebne vsakoletne odškodnine za razlaščenega angleške vlepsestva. Kot voditelja sporazumov sta podpisala prva to pogodbo O'Higgins in Griffith. De Valera in radikalni nacionalisti je niso podpisali nikoli.

BOJ ZA PRIKLJUČITEV ULSTRA.

Svobodna Irška je dobila 68.900 km² z okoli 3 milijoni prebivalcev in njeno glavno mesto je postalo Dublin, uradno irsko Baila Athin Cliaht, ki šteje sedaj okoli 425.000 prebivalcev. Ulster je pa dobil 13.564 km² z okoli 1.300.000 prebivalci, večinoma protestanti, in glavnim mestom Belfastom z okoli 400.000 dušami. Toda boja za popolno svobodo in priključitev Ulstra se je nadaljeval tudi po letu 1922., ko je bil sklenjen sporazum. IRA se je tedaj obrnila tudi proti lastnim sporazumovcem, in O'Higgins ter Griffith sta plačala podpis sporazuma s smrtjo. Bila sta

ubita. Voditelj IRA je bil tedaj Eamon de Valera. Ko je De Valera deset let pozneje pri volitvah zmagal in stopil Irski na čelo, je razglasil razveljavljenje personalne unije z Anglijo in spremenil Irsko v svobodno republiko. Odpovedal je tudi plačevanje denarne odškodnine in razne druge dogovore z Londonom. Glede priključitve Ulstra je ubral bolj diplomatično pot postopnega in prevrednega šla. S tem si je pa nakopal sovraštvo lastne IRA, pred katero od tedaj ni več varen.

VZROKI NOVEGA TERORIZMA.

Ulster je sam večji nasprotnik priključitve k Irski, kakor Anglija. V Londonu bi pristali na to priključitev takoli, ako bi se ulstrski Irči izjavili s plebiscitom za združitev. Toda ti so se izrekli proti. Je to pač tragičen pojav potnjenega dela naroda, ki je v svojem renegatsvi bolj nepomirljiv, kakor čistokrvni tujec. Vendar je tudi v Ulstru znatno število irskih nacionalistov, ki so za združitev, a so v manjšini. Ker Irči po tej poti ne morejo

doseči priključitve Ulstra k Irski, je IRA segla sedaj mimo uradne Irške znova po bombah in terorizmu, da bi tako izsilila izpolnitev stare irske zahteve. Sedanji terorizem na Irskem, v Ulstru, Angliji in Škotski je torej njeno delo. Kako se bo končalo, ni mogoče napovedovati, gotovo pa je, da miru ne bo prej, dokler se Ulster ne bo priključil Irski. Že sedanji teroristični akti so Angliji skrajno neprijetni, še bolj pa bi ji postali v primeru kakakega konflikta na evropski celine.

Medtem se je pričel irski narod v svobodni Irski znova dvigati k samostojnemu narodnemu življenju. Irščina, ki se je ohranila samo še v nekaterih delih, zlasti na kmeth in pri starih ludeh, je bila uvedena zopet kot uradni in učni jezik, in tisoči in tisoči irskih otrok se morajo učiti jezika svojega naroda šele v šolah. Toliko živavosti pač še ni pokazal noben drug narod v Evropi, kakor mali irski. To pa je tudi dokaz, da se volja samozvestnega naroda ne da niti z nasiljem zatreti.

Novice

Nove naloge stavbarstva

OB ŠTEDNJI IN UPORABI NOVIH TEHNIČNIH PRIPOMOČKOV SE LAHKO ZADOSTI VSEM POTREBAM SODOBNIH GRADENJ.

Zidanje novejših stanovanjskih in drugih poslopj, stavi projektanta, kakor tudi izvršujočega mojstra pred čisto nove naloge. Ozko odmerjena denarna sredstva, večje zahteve udobnosti in praktičnosti zahtevajo skrbno pretehtanje s stavbo združena vprašanja. Dobro premišljena gospodarska rešitev načrta zelo znatno zmanjša stroške za stavbo.

Brezdvomno je najboljša rešitev načrta tista, ki nudi pri občutnem zmanjšanju stavbnih stroškov največjo udobnost, higeno in ekonomičnost.

DVE NOVI NALOGE.

Napredujoča znanost in tehnika je dokazala, da masivni stavbni sistem za male stavbe, zaradi toplotne predimenzionirani zunanji zidovi iz gospodarskih ozirov niso zmeraj priporočljivi. Pri približjem spoznanju stavbnih problemov sedanosti pridemo do spoznanja, da imajo zunanji zidovi izpolniti dve nalogi in sicer nosilno, katera da najboljšo statično izbrabo porabljenega gradiva, ter izolacijsko, katera nudi največjo možno toplotno in zvočno zaščito, ter zaščito proti vlagi. Teh zahtev po navadi ene vrste gradivo ne more izpolniti, zaradi tega uporabljamo dve vrsti gradiva, od katerih eno nosi, drugo pa izolira. Pri zgradbah stanovanjskih in drugih poslopj se je po statičnih zahtevah zadostno dimenzionirajo v zvezi z izolacijo z lahкими stavbnimi ploščami zelo dobro obneslo.

VARČNOST IN KORISTNOST NOVOGRADENJ.

Koristi uporabe tega gradiva so: velika prilagoditev zahtevam projekta, znižanje stavbnih stroškov, takojšnja uporaba stanovanja, popolnoma suho stanovanje ter 50% prihranek na kurjavi v zimskem času.

NOTRANJE PREZIDAVE IN LOČILNE STENE.

Tudi za notranje prezidave je omenjeno gradivo skoraj nenadomestljivo. Tukaj pride v prvi vrsti v poštev naprava ločilnih sten. Za normalne ločilne stene posameznih prostorov zadostujejo enostavne stene iz lahkih gradbenih plošč. Če se pa zahteva posebna zaščita naredimo dvojno steno z vzhodom iz strelne lepenke, katera zadosti tudi največjim zahtevam. Zaradi svoje minimalne teže se ločilne stene postavijo na normalni strop brez posebnih ojačenj. Instalacije v takih stenah se dajo izpeljati brez posebnih težav.

Tramovini in masivni stropi dobijo z opažem z lahкими stavbnimi ploščami ne samo idealno podlago za omet, ampak tudi popolno ognjevarnost ter zaščito zvoka in ropota od zgornj, ter zaščito mraza od spodaj.

ZAŠČITA PROTI ZVOKU IN ROPOTU.

Zaščita proti zvoku je splošno važen problem v visokem stavbarstvu, kateremu se žal posveča premalo pažnje. Skozno naraščajoči promet se poveča cestni hrup, kar vpliva z časom če se ne pod-

yzame nobenih protikužrepov, škodljivo za zdravje. Zaradi tega se mora pri delu načrta upoštevati ne samo, da se zmanjša hrup od zunaj, ampak tudi v notranjosti stavbe. Veliko zvočno absorbiranje lahkih gradbenih plošč ima velik pomen za akustično izboljšanje zvočnih kino, gledališč, cerkev, koncertnih dvoran in delavnic.

IZOLACIJA VLAŽNIH PROSTOROV.

Važno poglavje sodobnega stavbarstva je izolacija vlažnih prostorov, sten in fasad. Vsak vlažen prostor, v katerem danes umirajo ljudje zaradi bolezni, povzročeno od vlažnega stanovanja, prostori v katerih se pokvari vsaka stvar, fasade, katere zaradi večno odpadajočega ometa slabo in nelepo izgledajo, se dajo z strokovnjaškim delom usposobiti za vsako uporabo ter dobijo lep in prijeten izgled. Hlevi, v katerih živina zaradi vlage hira, se dajo popolnoma usposobiti v zdrave prostore. Vse to dosežemo z lahкими gradbenimi ploščami, ter strokovnjaškim delom.

Marko Stuhec.

pooblaščen zidarski mojster, Ivanjkevec

Slovenska dijaška zadruga v Pragi

Slovenska dijaška zadruga, nepolitično ekonomsko društvo vseh slov. visokošolcev v Pragi, stopa letos v svoje 20. leto. Na rednem občnem zboru 20. jan. je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Jakopič Vekoslav, cand. ing., podpredsednik Zupan Ivan, cand. ing., tajnik I. Zakelj Vladimir, cand. med., tajnik II. Jenček Ladislav, stud. ing., blagajnik I. Majhen Maksimiljan, cand. ing., blagajnik II. Kolbič Gabriel, cand. um. akad., blagajnik III. Pance Ivan, stud. ing., gospodar Točak Franc, stud. ing., revizorja Jurčič Stane cand. ing., Kováč Vilko, cand. ing.

Ob tem jubileju se zadruga še prav posebno zahvaljuje vsem svojim dobrotnikom, ki so jo s svojimi darovi podprli v njenem nesebičnem delu in s tem gmotno pomagali slov. visokošolcem. Novozvoljeni odbor prosi slov. javnost, da zadrugi tudi v bodoče ne pozabi in s prispevki na tekoči račun Ljubljanske kreditne banke št. 10509 podpira njeno delo.

... In lahko rečem, ne da bi se moral bati, da mi nekdo ugovarja...

Proračun mesta Celia

CELJE, 28. jan.

Sinoči je bila v Celju proračunska seja celjskega mestnega sveta, ki jo je vodil župan g. Mihelič. Daljše poročilo v novem proračunu je dal finančni referent g. Vinko Prelog, ki je proračun podrobno obrazložil in utemeljil. Celjski mestni proračun predvideva 17.819.183 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Od lanskega je ta proračun večji za 1.283.464 din. Osebnih in materialnih izdatki mestne občine v Celju znašajo skupno 9 milijonov 408.163 din, kar predstavlja 52,8 odst. celotnega proračuna. Mestna podjetja pa imajo 786.079 din osebnih ter 7.624.941 din materialnih izdatkov. Na izdatke celjskih Mestnih podjetij odpade 47,2 odst. celokupnega proračuna. Mestna podjetja se izpopolnjujejo in dajejo vedno večje dohodke. Znatno so se povečali izdatki v gradbeni stroki in v socialnem skrbstvu. Proračun izkazuje, da znašajo skupni dolgi celjske mestne občine 15.987.934 din. Povišala se je med drugimi postavka za trgovino, obrt in turizem, znižala pa postavka občinsko gospodarstvo. Letošnji proračun ne uvaja nobene nove davčine. Trošarina na sadijavec je ukinjena. Ukinjena je tudi užitnina na mast in soljeno

slanino, nekaj prepisov pa so ublažili. Mestne doklade so 55 odst. Dohodki mestnih podjetij znašajo 8 milijonov 102.050 din, dohodki mestne uprave pa 9.717.127 dinarjev. Svet je odklonil in ugodil več prošnjam po predlogih pristojnih referentov. — Pred glasovanjem je svetnik g. Fazarine povdaril skrbno sestavo proračunskega predloga. Sicer so materialni izdatki res narasli za 15 odst., toda to so gradbene investicije. Narasli so tudi izdatki za socialno skrbstvo, česar nam ne sme biti žal. — Omenil je, da ima odbor v svoji sredi dva poslanca, ki naj v parlamentu posredujejo, da se izravna davčna obremenjenost po vsej državi in da država in banovina posežeta v problem brezposelnosti, ki bo ob nastopu nove krize tako pereč, da mu občina ne bo kos. Zahteval je, da se vrne Celju carinarnica, katere kaldrmina je donasla mestu na leto 500 do 600 tisoč din. Predlagal je, da svet proračunski predlog sprejme. Predsednik je dal predlog na glasovanje. Kakor preje vsi drobni predlogi in posamezni oddelki je bil tudi celoten predlog soglasno sprejet kakor običajno.

Skoraj vse življenje v zaporu

ZIVEL JE 57 LET, OD TEGA 44 LET V ZAPORU.

V kaznilnici na Pobrežju je umrl 57-letni stari Tomaž Zorjan, ki je bil obsojen v življenje na 44 let in 19 dni kazi. Prvo svojo kazen — 6 tednov zapor — je dobil kot 13-letni fant pred okrožnim sodiščem v Mariboru. Potem so se mu nabirale kazni kot jagode na molku. Stal je pred sodišči v Ormožu, Mariboru in Celju; v Trstu je bil kaznovan med vojno na 8 let težke ječe od vojaškega sodišča,

prav tako pa se pozneje enkrat od vojaškega poljskega sodišča na 8 let, a je bil 10. VIII. leta 1916, pomiloščen. Zadnja kazen 3 leta robije je dobil pred okrožnim sodiščem v Mariboru 2. XI. 1937.

Robijaški veterani, ki je umrl v kaznilnici bolnišnici, je bil rojen leta 1882. v Salovcih pri Ptuj. Največkrat je sedel zaradi tatvin in telesnih poškodb. Vsega je bil kaznovan 25 krat.

Našim cenjenim naročnikom

Današnji številki smo priložili pošto poloznice in prosimo naše cenj. naročnike, da nam naročnino takoj nakažejo. Pri tej priliki ponovno opozarjamo vse one naročnike, ki so z naročnino že v zaostanku, da jo nemudoma poravnajo, ker nam opominjanje daje samo mnogo dela, njim se pa povzročajo nepotrební stroški.

UPRAVA »VEČERNIKA«

Deset let SPD Poljčane

Desetletnico obstoja bo praznovala letos poljčanska podružnica SPD, ki je tekom treh let storila veliko delo, ki je s pomočjo svoje sosedne podružnice SPD Rozaske Slatina med drugim zgradila na Boču sloviti razgledni stolp. Za svoj jubilej, na katerega se pripravljala, pa si je naročila na ramo veliko breme, zidano primerne planjskega doma na Boču, kar pa bo zmogla le z vsestransko podporo domačinov in gostov, ki so sploh vselej radi podprli stremljenje delavne podružnice, zato tudi tokrat podružnica nje računa. V okviru 10-letnega jubileja na priredit. X. planjski ples, ki bo 2. febr. — posojilnični dvorani.

o. 50-letnico društva »Pravnik« so slavili na nedavnem občnem zboru v Ljubljani. Na tem zborovanju je bil sprejet predlog, da se ustanovi zadruga »Pravniški dom«. Novi predsednik je zopet univ. prof. dr. Metod Dolenc.

o. Volni invalidi, ki so aktivni državni nameščenci (ne gnevničarji), se pozivajo, da nemudoma predložijo vsa svoja izvršljiva rešenja po invalidskem zakonu iz leta 1929. pristojnim krajevnim odborom Udruga vojnih invalidov, isti pa naj jih do 5. febr. pošljejo Oblastnemu odboru v Ljubljano radi prevredbe na invalidske prejemke od 1. aprila t. l. na pred. v smislu nove invalidske uredbe. — Oblastni odbor U. V. I. v Ljubljani.

o. Ljubljanska borba zaradi cene mleka je bila te dni končana. Med dobavitelji je bil sklenjen sporazum, po katerem ostane mleko liter po 2,25 din.

o. Iz zaporov pobegnili. Te dni je pobegnil iz zaporov okrajnega sodišča v Ljubljani znani vlogilec Franc Gabersček, ki je tudi lastnik zelo nevarne.

o. Težka nesreča blizu Jesenic. Blizu

Naročila za naše

Laško pivo

se tako množijo, da nam žal ni mogoče v polni meri postreči vsem svojim cenjenim odjemalcem in konzumentom, ker hočemo dobavljati vedno le dovolj uležano pivo.

Od pomladi dalje bomo mogli ustreči vsem željam, za sedaj pa prosimo, naj ne bo nikdo ozlovoljen, če ne izvršimo vseh naročil.

Naša specialiteta

Laško termalno pivo

pride junija v promet

GOSTILNICA PIVOVARNA D. D., LASKO.

Maribor

Težak udarec človekoljubnim organizacijam

Ze od meseca decembra preteklega leta pa vse do danes je zanimanje humanitarnih društev in organizacij v državi osredotočeno na pravilnik, ki je izšel v »Službenih novinah« 6. decembra 1938, in ki prav v živo zadeva vse humanitarne ustanove. Pravilnik je medtem že stopil v veljavo.

O pravilniku samem in njegovih neizmerljivih posledicah za vse naše človekoljubne ustanove je poročalo že večkrat naše dnevno časopisje ter prikazovalo neizmerno škodo, ki bi nastala, ako bi se pravilnik začel izvajati. Mirno lahko trdimo, da so s pravilnikom prizadeti socialno najšibkejši sloji in da bi izvajanje pomenilo pravo katastrofo splošnega humanitarnega delovanja.

Zato je povsem razumljivo, da so prizadeta društva in organizacije podvzele vse potrebne korake, da se na pristojnih mestih prikaže ogromno zlo, ki bi se storilo tem prostovoljnim podpornim ustanovam in ki bi čez noč porušilo vse, kar so si tekom let z nesebičnostjo in požrtvovalnostjo zgradile, da so ob najnujnejših trenutkih lahko pomagale svojemu

bližnjemu.

Prizadete ustanove so v vseh večjih krajih države šikale informativne sestanke, na katerih so njeni predstavniki tolmačili članom in članicam pravilnik ter jim prikazovali vso resnost in nevarnost, ki jo prinaša. Tak informativen sestank je bil tudi 15. januarja v Ljubljani. Sestanka se je udeležilo članstvo omenjenih ustanov in izredno lepem številu, kar je pač dokaz, da se članstvo zaveda, kaj mu preti, ako bi se pravilnik začel izvajati.

Dobrodelno društvo grafičnega delavstva v Ljubljani je sklenilo, da skliče podoben informativen sestank tudi v Mariboru in sicer v nedeljo ob pol 10. uri dopoldne v Gambrovi dvorani. Na sestanku bodo poročali o položaju in ukrepih predstavnikov človekoljubnih ustanov iz Ljubljane.

V interesu vseh prizadetih dobrodelnih ustanov je, da se sestanka udeleže polnoštevilno po svojem članstvu, ki bo moglo dobiti iz poročil delegatov jasno sliko. —

Lepo uspela svetosavska proslava

Sinočnja svetosavska proslava je privabila v Sokolski dom vso mariborsko elito in narodno zavedno meščane. V okusno okrašenih dvoranah smo med zastopniki in odličniki iz našega javnega življenja opazili tudi mestnega poveljnika generala Čedomirja Stanojlovića in mestnega župana dr. Alojza Juvana.

Program svetosavske besede je bil zelo pester ter je vse prijetno presenetil. Za uvod v svečani koncert je moški pevski zbor železničarskega društva »Drava« pod vodstvom pevovodje g. Albina Horvata zapel himno sv. Save. Isti zbor je zapel še Premrlovo »Naše gore«, Gotovčovo »Jadovanko« in Mokranjčev »Imala baba«. Poslušatelji niso štedili s priznanjem za lepo odpete pesmi. Nato je baritonist g. Ivo Anžlovar brezhibno odpel Ipavčevega »Meniha«, Lothkovo »Lulo mo-

ja« in Mokranjčeve »Tri junake« in žel za te pesmi dolgotrajni aplavz. Tretjo točko svečanega koncerta je izpolnil orkester Glasbene Matice in vojaške godbe, ki je pod vodstvom kapel. kap. Jiranka zaigrala Biničkovo uverturo »Iz mojega zavijaja« ter Jirankovo »Jugoslovansko rapsojido št. 3«. Obe glasbeni točki sta bili s strani poslušalcev z odobravanjem sprejeti. Prvi del proslave je zaključila Ipavčeva kantata »Na Prešernovem domu«, pri kateri so sodelovali pevski zbor »Drave«, tenorist Avgust Žilko in baritonist Anton Faganelli ter orkester. Dirigiral je Albin Horvat.

Oficielnemu delu svetosavske proslave je sledil animiran družabni večer s plesom. Prijetno in prav prisrčno razpoloženje je trajalo pozno v noč.

Delovanje »Jadrana« ob severni meji

Ob prevratu se je v Mariboru ustanovilo društvo »Jadrana« iz vrst takrat v Mariboru došlih državnih uradnikov. Društvo je s svojim delovanjem dobilo v najširši plasti obmejnega ljudstva simpatije. Pevski zbor društva, ki tvori hrbenico vsega delovanja, je z ogromnim delom nacionalni ideji mnogo koristil. Ni privedel, kjer ne bi Jadranščaki sodelovali. Društvo se je borilo z različni težavami. Šele v zadnjih letih se je društvo opomoglo, tako da tvori danes eno najagilnejših društev v Mariboru. Z ustanovitvijo odsekov in prirejanjem koncertov si je društvo postavilo trdno bazo svojega delovanja. Njegov najzvestjši član in večletni zborovodja g. Lah je s svojim delom postavil društvu granitno podlago za napredek in nadaljnje uspehe. Njegov naslednik g. prof. U. Vrabec je ustvaril v Mariboru iz Jadranščev enega najboljših pevskih zborov v Mariboru in okolici.

Društvo deluje tudi na socialnem polju. Bodisi pod okriljem društva samega ali v sporazumu z drugimi organizacijami pripisuje ogromne žrtve za bedne brezdomce.

Tudi ostalo delovanje društva je vedno na višku. Zlasti se lepo udeležuje ženski odsek. Prireditveni in kulturni odsek imata tudi lepe uspehe.

Letos bo društvo na svečan način praznovalo 20-letnico svojega delovanja. Proslava bo spomladaj, združena s svečanim koncertom 1. aprila v Sokolskem domu. Ob tej priliki bo društvo izdalo spominsko revijo. Poleti namerava društvo razviti svoj lastni prapor.

Naj bo društvo v bodoče deležno podpore vseh, ki jim je pri srcu draga domovina in bratje, ki žive izven njenih meja.

m Proslava sv. Save na drž. klasični gimnaziji. Pri šolski proslavi sv. Save, ki je bila ob 8. uri v šolski dvorani, je častni konzul francoske republike dr. Vinko Rapotec izročil 7 dijakom nagrade francoske vlade za odlične uspehe v francoskem jeziku. Srebrno kolajno je prejel Dergunc Adoli iz 7. b razreda, lepe francoske knjige pa: Iršič Ivan in Silber Stefanja iz 8. b. Zebot Doroteja iz 7. b. Mihelič Cvetana, Pečko Milko in Prelog Franc iz 6. a.

m. **Ljudska univerza.** V ponedeljek 30. jan., predava o zgodovini naše Dalmacije in njenih otokov priljubljeni profesor dr. Rudolf Horvat iz Zagreba. Kot najzanimivejšo točko predavanja bo orisal predavatelj veličastno zgodovino republike Dubrovnik. Pomembne zgodovinske spomenike pa bo ponazoril z mnogobrojimi skopičnimi slikami. V petek, 3. febr., predava o **predhodnikih sodobnega nacionalizma** docent g. dr. Franc Zwitler iz Ljubljane.

m. **Naknadni redni letni pregled vseh motornih vozil** iz Maribora bo 1. II., ob 15. uri na dvorišču mestnega avtomobusnega podjetja v Plinarnski ulici v Mariboru. Vsak lastnik motornega vozila naj prinese s seboj 1. prometno knjižico z državnim kolekom 100 din po tar. post. 90 a. t. z. za potrdilo v prometni knjižici. 2. Takso za komisijiski pregled v znesku 54 din za vsak avtomobil, odn. 27 din za vsako motorno kolo. Zamudnike bo zadel občutna kazen.

m. **Kaj vse izgubljaljo Mariborčani.** V uradu za najdene predmete pri predstoješčemu mestni policijski so bili v preteklem mesecu oddane naslednji izgubljeni predmeti: moški klobuk, nahrbtnik, pes prepečar, pes doberman, pes Aladeriteri, pes nemški pičkar, pločevinasta kanta, ženska denarnica, moški jopič, dve moški zapetisti uri, štiri denarice z denarjem, par pletenih rokavic, 500 dinarjev gotovine, medenastan prstan, ena gos, klešč, otroški nahrbtnik s šolskimi potrebščinami, prometna knjižica na ime Sum Rudolf, nikljasta moška verižica, naočniki, hubertus plašč, zlat prstan, dolga svetlo-rujava moška suknja, zračna sesalka, otroška ročna torbica, dve britvi in ene škarje, pes, očala, kapuca od hubertus plašča, ženska ročna torbica, stenografske beležke, posoda z mastjo, poslovna knjižica na ime Oman Novo Tajzin, sanke, žepni nož, dve moški žepni uri (ena srebrna) in veriga za avtomobilsko kolo. Statistika kaže, da so Mariborčani precej pozabljivi.

m. **Krst novega obrtniškega pevskega zbora mojstrov** bo 1. februarja na obrtniškem plesu. Pevski zbor vodi g. Cibic. Pevci pripravljajo obiskovalno.

m. **Poroke v Mariboru.** Pretekli dni so se v Mariboru poročili Karl Zolger, šolski upravitelj pri Sv. Antonu na Pohorju in Erna Schuchner, trgovska pomočnica; Jožef Zidar, posestnik in Veronika Vunderl; Perger Franc, kleparski pomočnik in Meričnik Valburga, tovarniška delavka; Zajdela Franc, trgovec in Križan Ivana, posestnica hči; Kristof Konrad, zidar in Fris-Lauer Elizabetha, zasebnica; Cehner August, trgovec in Petric Marjeta, posestnica hči; Vremec Marij, pek in Graber Marija, frizerka; Fišer Franc, oskrbnik in Dijak Božena, posestnica hči; Gajster Mihael, dnevnikar okrajnega sodišča, in Kristan Edgija, gospodinska pomočnica; Počivavsek Karl, trgovski namestnik in Casar Marija, go-

stilničarka; Gadler Ernest, ključavničarski pomočnik in Turin Stefanija, čistilka.

m. **Umrli so v Mariboru** 86-letna Terezija Pöschl; 77-letni Jakob Marat; Ana Žmavc, posestnica; 83-letna zasebnica Franciška Majer; 59-letni čevljar Steiner Ivan; 22-letni slikar Henrik Leskovar; 81-letni posestnik Marenčič Janez; 14 dni stari železničarjev sin Zaverin Jožef; leto stari železničarjev sin Araklaši Ernest; 88-letna zasebnica Zemljč Terezija; 20-letni železničarjev sin Nadles Ivan, 54-letni občinski revež Kantara Franc; 36-letna vinčarjeva žena Lipovec Marija; 48-letna železničarjeva žena Kos Roza; 41-letna zasebnica Moser Terezija; 51-letna delavčeva žena Lajšič Marija; 62-letni vinčar Zunko Jožef; 45-letni pismonoša Potočnik Jakob in 59-letni mizar Žnidarič Peter.

m. **Odlikovanje najboljših dijakov francosčine.** Včeraj je razdelil konzularni zastopnik Francije g. dr. Rapotepa odlikovanja najboljšim dijakom francosčine na mariborskih srednjih šolah. Srebrno kolajno je dobil Ado Dergane iz 7. b. redna klasične gimnazije, bronasto kolajno so dobili Vida Zemljčeva iz 8. razreda realne gimnazije, Zora Lajhova, gojenka 4. letnika učiteljske šole in Marija Praprotnikova, gojenka 4. letnika trgovske akademije v Mariboru. Razen tega je dobilo 14 dijakov izbrane francoske knjige.

m. **Izpopolnitev letališč v Mariboru.** Na zadnjem običnem zboru mestne organizacije »Aerokluba« v Mariboru so vsestransko razmotirali o izpopolnitvi letališč na Tezmem. Slej ko prej je treba doseči vključitev Maribora v mednarodne zračne proge. Jadransko letališče je pri nas na visoki stopnji in imamo vrsto odličnih jadranskih letalcev. Pri volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen ravnatelj Kopač, za tajnika pilot Pivko in g. Ostapovič za blagajnika.

m. **Nove aparate** bo v kratkem dobila mariborska meteorološka postaja na tezenskem letališču. Aparati bodo najmodernejši, tako da bo naša postaja meteorološka postaja prvega reda.

m. **Nesreča pri požaru.** V Bresternici je v sredo gorelo: Pri gašenju požara se je ponesrečil gasilec Franc Odjak, ki so ga morali prepeljati v lukajšno bolnišnico.

m. **Proces proti Pintariču in Kodru na vidiku.** Državno tožilstvo je vložilo pri okrožnem sodišču obtožnico proti Pintariču in Kodru ter pajdašem. Vseh obtožencev je 18, med njimi dva mladoletnika in pet žensk. Od teh se nahaja 6 obtožencev v zaporu. Pri dosedanjih preiskavi je bilo zaslišanih do 80 prič in trije sodni izvedenci. Obtožnica obsega 36 strani; na 13 straneh samo naštevajo zločinstva in razbojništva razbojnikov, ki so do letošnjega poletja vznemirjali mirno prebival-

stvo in ropali. Razprava bo pa najbrže zaradi dveh mladoletnih obtožencev tajna. Pri razpravi sami bo sedel senat petih sodnikov.

m. **Nepoštena gospodinska pomočnica.** Te dni je zapustila službo neka mlajša ženska in odnesla svoji gospodinjki Veroniki Pečuh iz Frankoponove ulice čevlje in obleko. V isti hiši stanujoči tovarniški delavci Pavli Plahuti pa je ukradla tri obleke. Tativna je prijavljena policiji.

m. **Nesreča v tovarni.** V neki lukajšnji tekstilni tovarni je tkalski stroj zmečkal roko 38 letni tkalki Julijani Nerat s Pobrežja. Ponesrečenko so reševalci prepeljali v bolnišnico. eem prijetno presenečenje.

m. **34 oseb aretiranih.** Ob priliki večerjanje policijske racije je bilo aretiranih 31 postopačev, beračev in lahkoživ.

m. **Sokot Maribor I.** ima danes ob 20. uri občni zbor v kasarni Kralja Petra. Članstvo se poziva, da se ga polnoštevilno udeleži. Zdravo! — Uprava.

m. **Lutkovni oder »Sokola Maribor I.«** igra jutri pop. mično igrice »Zdravnik, smrt in vrag«.

V. Ruski večer

4. februarja 1939
NARODNI DOM
Začetek ob 20. uri

m. **Sestanek članstva Sokolskega društva Maribor-Matica** za sestavo kandidatne liste za občni zbor bo v ponedeljek, dne 6. febr. t. l., ob 20. uri v Beli dvorani Sokolskega doma.

m. **Vremensko poročilo.** SPD Maribor je za 1. II., to je ob priliki planinskega plesa, izdalo sledeče vremensko poročilo: Najprej hladna praznina, za tem postopno pooblačenje z naraščajočo temperaturo, proti jutru eventuelne padavine, takoj zatem velika suša...

m. **Vrhunec predpustne sezone** bo tudi letos priljubljena tradicionalna GALA-REDUTA ISSK Maribor, ki se bo vršila na pustni torek, dne 21. febr. v vseh prostorih Sokolskega doma. Velika presenečenja!

POHIŠTVO

tapetn ške izdelke in vse sobne potrebščine kupite najceneje pri »OBZ. OVA« NOVAK F., Jurčičeva ul. 6

m. **Ljudski oder** vprizori na Svečnico ob 17. uri v dvorani Zadr. gosp. banke ljudsko igr. »Cetria božja zapoved«.

m. **Moderno budilke** že od din 65.— navgor, tudi na obroke brez povišanja cene pri M. Ilger-jev sin, juvelir, Gosposka 15.

m. **Pohorska politika.** V milijonski nakladi je danes izšla »Pohorska politika«. Kupite jo v trafikah, kmalu bo pošla!

m. **Občni zbor »Ženskega društva«** bo v četrtek, 9. februarja, ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze. Odbor.

m. **Pogrebno društvo Studenci** ima svoj redni občni zbor dne 2. februarja ob 14. uri v gostilni Kraner v Studencih.

* **Gostilna »Balkan«.** Sveže dospelce vrste vina kakor tudi prvovrstna kuhinja. Abonent si sprejemajo na hrano. Priporoča se Anderle.

* **Trije ribniki (Kliček)** ob nedeljah in praznikih pojedine klobas.

* **Članstvo Jadrana.** Jutri se vrši v Narodnem domu občni zbor društva. Z ozirom na važnost zborovanja vabimo vse članstvo, da se občnega zbora udeleži polnoštevilno. Prijatelji društva vabljene.

* **Podružnica hrvatskog kulturnog društva »Napredak«** v Mariboru priredjuje v nedelju, dne 5. februarja u 20. sati u maloj dvorani Narodnog doma u Mariboru svoje društveno večje. Svi Hrvati i prijatelji Hrvata su dobro došli.

* **Nočna lekarniška služba:** Dvorska lekarna pri Sv. Arhu, Glavni trg 20, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* **Grajski kino.** Danes prekrasni film »Havajske melodije«. Očarljiva godba in petje Bobby Breana, ki poje kot Caruso.

* **Kino Esplanade.** »Ženitna posredovalnica«, temperamentna veseloigr. polna humorja in razpoloženja s Heinz Rühmann-om.

* **Union kino.** Do vključno ponedeljka: »Otok groze«, veliki pustolovni film, poln senzacij in razburljivih doživljajev. * **Zvočni kino, Pobrežje.** 28. in 29. januarja »Najprej zakon na svetu — Mister Dollar na Dunaju«. Marija Andergast, Hans Moser, Leo Slezak. — Oglejte si ta krasen film!

Mariborsko gledališče

Sobota, ob 20. uri: »Matura«. Red D. Nedelja, ob 15. uri: »Vse za šalo«. — Ob 20.: »Pesem s ceste«. Globoko znizane cene. Zadnjič. Ponedeljek: Zaprt.

Torek, ob 20.: »Automelody«. Premiera. Red C. Premiera Štimčeve novosti »Automelody«. Po skrbnih pripravah je ta v Sloveniji do sedaj še nevpripravljen dramski repertoar dozorala do premiere, ki je določena za torek, 31. t. m. Pričakuje se tudi navzočnost avtorja.

Kultura

Glosa k „Spiritistom“

Ko sem gledal pred leti v Ljubljani Bulgakovega Moliera, sem si predobro zapomnil figuro mladega stanatizirane- ga kutarja, ki je bil bolj kreposten in vnet kakor je Bog zapovedal, in kakor pravimo to po domače. Teza kutarja sem imel zadnje čase dvakrat pred očmi: ko sem gledal Žizka, kako je pred predstavo »Breskovega cveta« v Mariboru obsodil staro gledališče ter napovedal svoje avantgardistično ero, in ko sem gledal zdaj Petančiča. Tudi zadnji je čutil potrebo, da pride pred predstavo pred zavese in da nam razloži in opraviči svoj nastop. Oba ta dva mladeniča sta bila samozavestna in do moza prepričana o svojem poslanstvu, dva izmed onih ljudi, pač, ki poženo svoje delo do skrajnosti, in ki morejo doseči samo dvojce — popolni potom ali popolni uspeh. Oba sta največja komedianta pri svojem gledališču. Obenem sta tista človeka, s katerima se ne da debatirati; takega more izučiti samo trda življenjska šola; ali včasih mu prav ona potrdi, da je imel prav. Kritiki ga lahko trga ali ga po- vzdigne v nebo, nikoli mu ne bo prišel do živga. Njegovo prepričanje je tisto Kitajsko obzidje, preko katerega kritika

ne more. (Zato samo glosa!) Oba komedianta sta s svojimi predstavi uničila svoje predgovore, ali velika, skoraj tragična razlika med njima je prav v tem, da je prvi (Žizek) osvojil publiko s svojim »Breskovim cvetom« ter doživel tako uspeh, dočim bi bil drugi (Petančič) storil boljše, če bi ostal le pri svojem pridigarstvu in sploh ne bi prignil svojega ansambla na oder. Kje so zdaj vzroki, da je doživel prvi uspeh, a drugi neuspeh?

Prvi je pridigal samo v predgovoru, v predstavi pa je ostal umetnik, dočim je drugi ostal pridigar še v predstavi.

Ce takole sami pisarite in če visite noči in noči nad stavki, da bi v njih povedali, kar čutite, tako da bi isto dojeli tudi oni, ki bodo to brali: če hočete pripovedovati tako, da bi bili čim manj vsiljivi in da bi samo s stavkom osvojili nevidno bralca, vas skoraj grozi, če pridelate k predstavi »Spiritistov«, pa vam v predgovoru njihov avtor ex cathedra obsodi vsakršno umetnost, da se na umetnost kratkoma »požvižga«, da je prišel le zato, da bo nekaj povedal in samo zato, da bo povedal. Vsi genialni pisarji vseh dob so pisali svoja dela zato,

da so kaj povedali, da so sploh dosti povedali, ali njihova genialnost je bila prav v tem, kar so pripovedovali, kot umetniki in ne kot pridigarji! V svojih delih so nicali tisoče pekočih problemov; o vsakem stavku, ki so ga povedali, so vedeli, zakaj so ga povedali — ali bili so umetniki, pa naj so bili to pogani ali kristjani; pripovedovali so tako, da niso bili vsiljivi. Kajti res ni grgega na svetu, kakor je vsiljivost na deskah, v knjigi, na sliki in v umetnosti sploh!

Petančič je pred predstavo povedal, da bo kratak v predgovoru, ker bo izra- traja cele tri ure (— po dvorani je za- vršal val začudenja —); kajti vsaka beseda se mu je resda zdela prepotrebna, ni je bilo mogoče krajšati. Kratak predgovor je bil malo daljši ter še najbolj vzbudil pri publiku zanimanje za delo, potlej pa je zanimanje pešalo. Vedno in vedno ista scena, ljudje govorijo in govorijo, boljše povedano, pripovedujejo in učijo; ko konča eden, začne govoriti drugi; pridige so dolge, dejanja samega pa ni skoraj nič; kolikor ga je, se stre- lja. Streljalo pa se za res in za šalo. Delo se hoče norčevati iz revolucionar- jev, pa ni dojelo niti bistva kakršnega koli revolucionarnega gibanja. Po vsem tem je sledilo to, kar je moralo slediti in kar bo za pridigarja najhujše — s svojo pridigo ni dosegel niti malo tega,

kar je hotel: da bi razkrinkal »spiriti- ste«.

H koncu še samo majhna ugotovitev: če je to »novo gledališče«, če je to novo gledališče, edinozveljavno in če je to drama, potem je najboljšo, da vsi, ki trepetamo nad lepo umetnostjo, povsemo peruti. Fanatik je preplitev, da bi ga mogo- la ganiti umetnost, ne seže ji niti do peti!

* **Razstava italijanskih knjig v Zagrebu.** V prvi polovici februarja pride iz Beograda v Zagreb razstava italijanskih knjig. Iz Zagreba bo prenešana v Budimpešto, iz Budimpešte pa v Ljubljano. * **Knjiga o narodnem predstavištvu.** V Beogradu je izšla knjiga s popisom vseh novih narodnih poslancev in sedanjih senatorjev z zemljevidi volivnih okrajev in vsem ostalim gradivom. Stane samo 10 din.

* **Podaljšanje zagrebške razstave.** Velika zagrebška slikarska in kiparska razstava »Polja veka hrvatske umjetnosti«, ki bi bila morala biti zaprta že 31. tm., je sedaj zaradi velikega zanimanja podaljšana do 15. februarja.

* **Razstava francoske umetnosti v Beogradu.** Prihodnji mesec bo v prostorih Muzeja kneza Pavla v Beogradu razsta- va starejše in novejšje francoske likovne umetnosti.

Gospodarsko

Gospodarsko sodelovanje z Italijo

PRIZADEVANJE ZA VZPOSTAVITEV NEKDANJIH ŽIVAHNIH GOSPODARSKIH ODNOSAJEV. — ITALIJA OTVI ORNI NAŠI DRŽAVI 1 MILIJARDO KREDITA.

Gospodarstveniki opažajo, da se tako Italija kakor Jugoslavija trudita pridobiti Italiji zopet ono mesto v jugoslovanski zunanji trgovini, kakršnega je že nekoč imela. Zaradi težav v blagovnem plačevanju se izmenjava dobrin ne more tako lahko povečati. Zanimivo je, da želi Italija še večjo ojačitev naše industrije. Če bo treba, bodo Italijanski gospodarski krogi pri tem pomagali. Zato je pričakovati v doglednem času pogajanja gospodarskih strokovnjakov obeh držav. Pri teh pogajanjih bodo razmotirali, kako bi se omenjena zamisel mogla kar najbolje uresničiti. Razpravljali bodo tudi o

povečanju izmenjavanja dobrin in najugodnejšem plačevanju. Italija je pripravljena dati naši državi blagovni kredit v iznosu 1 milijardo lir. Ta kredit je bil načelno sklenjen že pred enim letom, in sicer za oboroževanje Jugoslavije, kar pa ni bilo potrebno. Povdariti je treba, da želja po čim tesnejšem gospodarskem sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo nima nikakih težav proti gospodarskim interesom drugih držav. Zato tudi nemški gospodarski interesi, ki imajo utrjen položaj v jugoslovanskem gospodarstvu, ne morejo utrpeti nikake škode.

Naša premogovna proizvodnja

PROIZVODNJA JE TAKO PORASLA, DA JE PRESEGLA CELO REKORDNO LETO 1929.

Proizvodnja premoga v naši državi v zadnjih dveh letih zopet naglo raste. Statistični podatki kažejo, da je naša produkcija premoga v decembru znašala 524.000 ton, dočim je lani v istem mesecu znašala samo 474.686 ton. Celotna lanska proizvodnja premoga v naši državi je znašala 5.744.830 ton in presegla produkcijo v najboljšem letu 1929., ko je ta znašala 5.634.880 ton. Naslednje številke nam kažejo gibanje produkcije premoga v zadnjih desetih letih:

1929.	5.634.880 ton
1934.	4.314.030 ton
1935.	4.446.670 ton
1936.	4.489.280 ton
1937.	5.033.565 ton
1938.	5.741.830 ton

Najvišja proizvodnja premoga je bila lani, ko se je dvignila kar za 1.427.800 ton ali za 33% od najslabše produkcije v letu 1934. Največ premoga so dali bosanski državni premogovniki.

Nazadovanje lesnega izvoza

Ni še uradne statistike, vendar pa smemo trditi, da se je izvoz lesa in lesnih produktov mnogo zmanjšal. Lani se je izvozna vrednost lesa in gozdnih produktov zmanjšala za 242 milij. din. napram izvozu v letu 1937. V ilustracijo te trditve navajamo naslednje podatke:

1936.	65.965 vagonov	654 milij. din.
1937.	120.800 vagonov	1.133 milij. din.
1938.	101.590 vagonov	891 milij. din.

Dočim se je leta 1937. naš izvoz lesa po količini znatno povečal, se je lani mnogo znižal tako po količini kakor tudi po vrednosti. Po količini je nazadovale izvozne lesa za 16%, po vrednosti pa za 22,3%. Zanimivo je dejstvo, da se je izvoz našega lesa znatno znižal v neklinične države. Izvoz pa se je zvišal v klinične države. Vzroki so v devizni politiki in v pomanjkanju svobodnih deviz. Gibanje izvoza lesa in gozdnih produktov nam nazorno kaže naslednja statistika (v milijonih din):

	1937.	1938.	razlika
v Nemčijo	189,3	216,0	+ 56,7
v Italijo	248,9	191,3	- 57,6
v Anglijo	228,0	122,0	- 106,0
v Madžarsko	79,7	75,8	- 3,9

v Grčijo	43,9	44,2	+ 0,3
v Argentino	441,6	37,8	- 3,8
v Nizozemsko	442,4	24,2	- 18,2
v ČSR	27,3	18,7	- 8,6
v Egipt	30,4	16,3	- 14,1
v Avstrijo	37,7	13,9	- 23,8
v Maroko	13,0	13,8	+ 0,8
v Alžir	21,2	12,3	- 8,9
v Tunis	13,9	11,4	- 2,5
v Francijo	23,3	9,8	- 13,5
v Švico	15,2	9,5	- 5,7
v Palestino	9,7	9,1	- 0,6
v Belgijo	23,7	6,9	- 16,8

Iz gornjega je razvidno, da se je precej povečal naš izvoz v Nemčijo, in sicer kar za 35%. Lani se je izvoz lesa v Nemčijo dvignil za 7.933 vagonov na 20.668 vagonov in je tako Nemčija dosegla prvo mesto v našem izvozu. Povišanje izvoza velja za vrednost, ne pa za količino. Po količini je na prvem mestu še vedno Italija, kamor smo lani izvozili 27.917 vagonov. Lanski izvoz lesa v Italijo je bil za 5537 vagonov manjši, kakor prejšnje leto. Po vrednosti pa je ta izvoz za 23% manjši.

Izvoz lesa v Anglijo je lani občutno nazadovale. Padel je skoraj za polovico

in sicer od 19.633 na 9.926 vagonov. — Zmanjšal se je seveda ta izvoz tudi po vrednosti kar za 46%.

Na isti višini je ostal izvoz lesa v Madžarsko. V Grčijo pa se je nekoliko

povečal. Samo malo je nazadovale izvoze v Argentino, občutno pa v Nizozemsko. Zanimivo je dejstvo, da je naš izvoz lesa v Francijo padel za okoli 60%. To je skoraj največji padec v izvozu našega lesa.

Nekaj opomb k izvozu orehovega lesa

PREVELIKA SEČNJA LAHKO

UGONOBİ VSE NASADE

Do leta 1936. smo izvažali letno povprečno za 43 milj. dinarjev orehov in oreh. lesa. V letu 1937. je vrednost teh proizvodov — vsled velikega izvoza orehovine — prekorčila 85 milj. dinarjev. Ako vzamemo v obzir, da je povprečni letni prirastek orehovih sadik okrog 2000; nas ne more gornja zadnja številka izvoz razveseliti. Ta letni prirastek je neznamenat zaradi sajena relativno premalega števila orehov in zaradi relativno prevelike sečnje.

Znatno povečan izvoz orehovine v zadnjih letih, nam zadaje upravičeno bojazn, da se bo vedno bolj zmanjšala proizvodnja sadu ter upropastil z velikimi mukami pridobljen narodni kapital. Ako se bo vršila sečnja v istem tempu, a brez intenzivnega dela na obnovi oreha, bomo kmalu občutili na celokupnem številu orehovih dreves v naši državi, medtem ko se na pridelovanju in izvozu orehov že jako opazno. To se razumljivo ne more in ne sme dopustiti, ker imajo orehi — zaradi nedovoljnega pridelovanja v svetu — visoko ceno.

V vidu moramo imeti tudi okolnost, da sadimo pri nas oreh posamezno, raztreseno po posestvu kot posamezna drevesa. Zelo redko jih pa najdemo zasajene v obliki sadonosnika. Vsekakor bi pa pri nas gojenje oreha v obliki sadonosnika — z odbranimi mehkolupinastimi sortami — predstavljalo značilen napredek v kulturi

orehov.

Za izvoz prihaja v poštev samo standardizirana roba. Taka roba se lažje izvažata in tudi bolje plača. Pri nas rodi skoraj vsako drevo drugo vrsto. Ker prevladujejo med njimi vrste slabe kakovosti in zaradi tega slabe trgovske vrednosti, se samo po sebi postavlja vprašanje njihove odstranitve. Torej razumna sečnja orehov, katere ima namen odstraniti ostarele, ranjenih (pokvarjenih) neplojnih, kakor tudi dreves z malim in trdim plodom, je vsekakor pohvale vredna, ako se v zameno posadi sadike oreha z velikimi, mehkolupinastimi sortami!

V naši državi je zasajenih ca. 2.500.000 orehov. Naša banovina je na šestem mestu s ca. 180.000 drevesi, medtem ko je na prvem drinska banovina s ca. 740.000, a primorska s ca. 120.000 drevesi na zadnjem mestu.

Velika sečnja orehovih dreves, minimalen letni številčni prirastek, relativno malo število orehov v naši državi z ene strani, ter visoke cene orehov in orehovini z druge strani, nas bi moralo vzbuditi in strniti v močan pokret s ciljem obnavljanja in sajena orehov odbranih vrst. S tem se ne bi samo ublažile slabe posledice pojačane sečnje orehov, ampak nasprotno, povečalo bi se naše narodno bogastvo in naš izvoz orehov in orehovine, kar bi bilo v interesu pridelovalca-posesnika in naše države.

Mehika, Nemčija in Italija se gospodarsko prav dobro razumejo

Gospodarstvo se čestokrat ne ozira na režime in razne ideologije, ki vladajo tu in tam. Značilen primer je ravno gospodarsko sodelovanje med rečo Mehiko in totalitarnima državama Nemčijo in Italijo. Po sredi je važno vprašanje petroleja oz. nafte, ki jo morata Nemčija in Italija uvažati v precejšnji meri ter si morata za vsak slučaj zlasti zagotoviti nemoteno rezervo. Med vsemi tremi državami je zavoljo nafte zavladovalo zelo prijeteljsko gospodarsko sodelovanje. Obe evropski državi kupujeta v Mehiki velike količine petroleja in nafte, dočim dobavljata Mehiki za petrolej razno drugo blago. Ameriški velekapital, ki je bil pred razlavitvijo naftnih ležišč neomejen gospodar v Mehiki, pa mora mirno gledati, kako Mehika s pomočjo Italije in Nemčije nacionalizira svojo proizvodnjo petroleja.

Odprava težav v plačilnem prometu z Nemčijo

V Berlinu bo drugi teden sestanek med

predstavniki naše Narodne banke in nemške Reichsbanke. Na tem sestanku se bo razpravljalo o težavah, ki so nastale v plačilnem prometu med Jugoslavijo in Nemčijo.

g Lanski uvoz surovin v Italijo se je povečal za 48%. Zanimivo je, da se je uvoz živil znižal za 12%, dočim se je uvoz surovin znatno povečal. Zlasti se je povečal uvoz mineralnih olj.

g V Zagrebu je bila velika anketa o raznih industrijskih vprašanjih. Na anketi se je razpravljalo o nekaterih zelo zanimivih in obenem perečih industrijskih vprašanjih, ki težijo hrvatske industrijske kroge.

g »Organizator«, stanovsko glasilo za osebnih nameščencev objavlja v svoji letošnji 1. št. izčrpen članek dr. B. Alujevića o 20-letnem razvoju jugoslovanske socialne politike. Poleg tega pa priobčuje bogato zgodbo navodil in nasvetov ter raznega drobiža, ki zanima zasebnega nameščence.

g Odlog plačil je dovoljen Kmečki hranilnici in posojilnici v Kamnici pri Mariboru za dobo 6 let od 24. julija 1936. dalje.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»Ali je morda izgnan, kar dobiva nekakšno...« se je odrezala postrežnica. »Kadar Parsons prireja, prireja tukaj na skrivaj družabne večere za svoje prijatelje. In včasih dobi denar, da bi pustil koga drugega, da priredi tukaj družabni večer. Gospod Ingram je skoraj vedno na koncu tedna znan, veste, gospod?«

»Če je to res, potem je to v resnici važna izpoved,« je resno svaril Reynolds keno.

»To vem. Parsons mi je plačal, da bi držal jezik za zobji,« je dodala obotljivo.

»In vi mislite, naj vam jaz plačam, da ga odmaknete od zob,« je hladno rekel inspektor. »Ali je to vse, kar veste? Ali ste videli kdaj katerega tistih ljudi, ki so prihajali sem brez vednosti gospoda Ingrama?«

»To ne, gospod. Ampak neko nedeljo zvečer sem prinesla semkaj zavitek, ki sem ga v soboto pozabila. Gospod Ingram je bil v Parizu in Parsons je bil v soboto jutraj tako slabe volje, da sem mislila, da za nekaj gre.«

»In tako ste si mislili, da boste malo

vohali, kaj ne? No, pa niste videli nikogar, mislim. — Je vedel Parsons, da ste prišli?«

Zena je zaničljivo zagodrnjala. »Ta? Ne, gospod. Bil je v kuhinji, pilan kakor muha. Slišala sem iz knjižnice moške glasove in sem dobila pogledala na površnico v predsobi, preden sem odšla.«

»Ali ste videli katerega teh površnikov že kdaj prej?« je naglo vprašal.

»Eden je bil gospoda Ardeena — imel je ovratnik iz zaječevine. Drugi je imel ime na notranjem žepu. Začetni črki nista bili preveč različni, ampak za mene vem.« Vzela je iz žepa denarnico in dala inspektorju kosček umazanega papirja. »Sem-le sem si to zapisala, še sama ne vem, zakaj,« je navihano pristavila.

Reynolds je kajpak vedel, zakaj. Tudi v malem merilu ima oduševstvo svojo donosno plat.

Odvil je listek in zrl zamračeno nani. Ime, katero je tambral, je bilo doslej brez zveze z nocojšnjim dogodkom.

»Dva površnika bi bila torej s tem overjena,« je rekel. »Ali jih je bilo tam

več, brez imen v žepih?«

»Kaki trije, mislim, gospod?«

»Dobro. Zdaj pa lahko greste, gospa Hutchingsova,« je ostro rekel Reynolds.

Gospa Hutchingsova je poskusila iznova vzbuditi njegovo zanimanje.

»In potem je bil tukaj seveda kožuh tiste dame,« je pripomnila. »Ampak ta ni imel na sebi nobenega imena.«

»Poiščite mi ga!« je bevsnil inspektor.

»Rjav. Morda pravi sobolj. Imel je lepo rjavo podlogo in na eni strani je bil uvezen velik zlat in zelen znoj.«

OSMO POGLAVJE.

V sobi št. 257.

Hotel Belroy, ker je Ardeen stanoval, je bilo veličansko poslopje. V vstopni hali so se sestajale množice ljudi, ki so morali imeti ali pa niso imeli posla s hotelskimi gosti.

Inspektor Reynolds se je oziral po njej brez posebnih nad.

Pri vpisovalni mizi si je izbral mladega, čilega moža ter čakal, da je bil za trenutek prost.

»Katero številko ima soba gospoda Ardeena?« je vprašal Reynolds.

»257. gospod,« je takoj odgovoril uslužbenec.

»Imate imeniten spomin — ali pa je

prišlo sem zelo mnogo ljudi, ki so povpraševali po njegovi sobi?«

»Usluženec se je nasmehnil.

»Ne to, ne ono, gospod. Tole je vzrok. In mislim, da je to res.« Podal je inspektorju »Večerni list« ter pokazal na kričeče naslove.

TRAGEDIJA V IGRALČEVEM STANOVANJU.

Vane Ingram najde truplo ameriškega gledališčenika.

SKRIVNOST USODE KARLA ARDEENA

Inspektor je preletel z očmi ta stolpec. Beran Norrington je res poskrbel za to, da bi prišla Vane Ingram in Lady Selcottova na oči javnosti. Podrobnosti iz njune gledališke kariere so bile navedene s primernim efektom, in tudi to, da bo lady Selcottova dalje poznata kot Denisa Faringdonova, v kratkem nastopila v Quentini novi igr. To bo njen prvi nastop, odkar se je poročila itd.

Nekoliko razčepčenega perja bo letalo zaradi tega »bolje poznana«, si je mislil Reynolds, če je le količjak pravilno presodil značaj gospoda Richarda.

Vrnil je časopis.

»Da, to je res.«

Usluženec se je poizvedujoče ozrl na inspektorja.

(Dalje)

Naša vas

Kmečka kultura in časopisje

NI VSE DOBRO KAR MEŠČANSTVO PONUJA SLOVENSKEMU PODEŽELJU — DOBER TISK PRINAŠA SVOBODO DUHA, SLAB IN PRISTRANSKI PA — DRŽI LJUDI V TEMELJ.

V Sloveniji izide sorazmerno precej literature za naše podeželje, izdaja se strokovna literatura in poljudno pisano periodično časopisje; malo pa izide pri nas takega, kar bi lahko imenovali pravi kmetijski tisk, kateri bi pisal za kmeta lahko in priprosto.

Kmetijsko strokovni tisk je na višini, le da je bolj malo dostopen kmetu, in da kmet ne ve, kaj z njim, če ne more na priliko prodati svojih pridelkov. Uspeh vsakoletne produkcije bo za kmeta vedno ona gibalna sila, ki ga bo gnala naprej, da bo še bolj izboljšal obdelovanje. Ostali tisk, v kolikor ni ideološki, je po večini močno razvlečen ali vse preučen za kmeta, ki mu pač zvečer, ko se vrne z dela, ni za razne avanture meščanske družbe, ampak mu je predvsem za berilo, ki ga bo razvedrilo in mu obenem na lahek in poljuden način povedalo, kar se godi v svetu; predvsem ga pa seznanja z vsem, kar se dogaja na podeželju po drugih deželah.

Kmetijski časopis bi moral seznanjati kmeta z vsemi uspehi produkcije drugod, s političnim gibanjem kmeta drugje, ga vzgajati, poučevati in predvsem utrjevati v kmetijski zavesti. Kajti dokler ne bo imel naš kmet svojega močno razvitega tiska in bo odvisen od meščanskega časopisja, tako dolgo pač ne bo vanj vzepljena ona zavest, ki ga bo napravila trdnega in neomajnega človeka, kateri bo gledal na življenje s svoje grude ter vedel pred soditi vsako stvar, ki se dogaja v svetu, pa svoje. Naloga tiska pač ni, da ustvarja z zbeganimi in zabiti članki zmedo v možganih podeželske-

ga človeka, ampak njegova naloga je, da mu okrepi zavest in ga v toliko pouči, da bo sam dovolj siguran pri reševanju vprašanj, ki mu jih prinaša sodobno življenje vsak dan.

Prav v zadnjem se pri nas prečestokrat greši. Izpričujejo to različne ljudske založbe, ki mislijo, da je vse dobro za kmeta, samo da je pobarvano po njihovi ideologiji. Zato najdemo v teh založbah tako malo kvalitetnega tiska. Prav za naše podeželje bi morale oskrbeti te založbe kvalitetno čtivo, če ne, se bo lahko kdaj zapisalo, da te založbe ne izobražujejo kmeta, kar jih prav upravičuje, ampak da so naše podeželje zadrževale v temi, ko je bila drugod kmetijska kultura na višji kulturni stopnji.

Spregovoriti bi bilo treba samo o sosednjem hrvatskem narodu, kjer je razvita kmečka kultura dala iz svoje srede svoje kmete pisatelje in kmetijske slikarje. Pri nas se človek čudi, ko bere njihovo čtivo in gleda njihove slikarje ter skoraj ne more verjeti, da bi bilo to delo kmeta, ki nima potrebnih šol in ki lahko ustvarja šele po napornem poljskem delu.

Kakor ni mešan na svetu samo zato, da sedi v pisarni, kakor ni delavec zato, da stoji samo za strojem, tako tudi ni kmet zato na svetu, da se samo potli v potu svojega obraza. Kakor se lahko mešan kulturno izživlja v gledališču, kinu itd., prav tako je tudi kmet upravičen do svoje kmečke kulture, do kulture, ki je njegova, ki ga krepi pri delu in mu razširja obzorja. To obzorje mu bo pr razširil samo dober tisk.

gaga, kot eksponenti raznih političnih skupin. V teh družtvih se naša slovenska mladina sfanatizira do takšne meje, da ne seže njeno obzorje preko okvira dobro maskiranega političnega evangelija. Da ne more priti v takšnih razmerah mlad človek do samostojnega mišljenja in do ostrega, razumevaločega gledanja na življenjske razmere, to je popolnoma umljivo. Zato pa nam rastejo po naših vaseh in trgih mladi ljudje, polni sovraštva drug do drugega, nerazsodni v različnih, večkrat usodnih življenjskih položajih, ljudje brez hrbtenice, lahko kupljivi in, kakor čreda ovac dirajoči za proroškim ovnom vodnikom.

Kam vodi to, si lahko mislimo; saj je dobro znano, da je neizobražena in moralno neustaljena mladina slab kvas za bodočnost naroda, posebno še, če je tako majhen kot je naš slovenski. Oboroženi zgolj s političnimi frazami, strokovno neizobraženi in iz fanatične zaslepljenosti vse moralne, etične in druge principe prezirajoči, bodo naši mladi ljudje slaba opora v borbi slovenskega naroda za njegov obstanek in napredek.

Zato je pa že skrajni čas, da se posveti vzgoji in izobrazbi naše podeželske mladine več pažnje, kakor se je doslej, kar je dajalo viden, kot da se to zlo namerno vzdržuje, samo da ne bi došla mladina za samostojno mišljenje in delovanje potrebnih temeljev.

Precej so napravili za podeželsko mladino v pošolski dobi učitelji, ki so skozi vsa leta požrtvovalno organizirali kmetijske, gospodinske in obrtne tečaje ter šole, skozi katere so šli desetstotici. Toda vse to nesebično, težko delo, opravljano prečesto ob pomanjkanju najosnovnejših materialnih pogojev, nikakor ni moglo zadovoljiti potreb, ki stalno narastajo.

Tudi banovinske strokovne šole (vinarske, gozdarske, kmetijske, gospodinske in druge) niso dale dovoljno število potrebne, strokovno izobraženega nara-

ščaja. Saj je danes, kljub slabemu ekonomskemu položaju, klic za racionaliziranje našega kmetijskega gospodarstva tako močan, da nujno terja nekaj tisoč absolutno raznih kmetijskih, predvsem nižjih šol.

Tudi meščanske šole, ki so zrastle v podeželskih središčih, ne zadovoljujejo zahtev našega podežlja, kajti pot skozi njih daje komaj temelje za nadaljnjo strokovno izobrazbo. Je pa tudi neovrgljivo dejstvo, da je deležen meščanskošolske vzgoje le majhen del slovenske mladine in to v glavnem še takšoloobvezne.

Zato moremo ugotoviti, da je za slovensko mladino v pošolski dobi glede njene vzgoje in izobrazbe prav slabo poskrbljeno in bo treba v tem pogledu korenito zastaviti vse silo in globoko zasesti brazdo.

Najpotrebnejše je, da se šolska obveznost raztegne tudi na čas po štirinajstem letu (do tega leta mora sedaj otrok po-secati šolo). To terja naš slovenski gospodarski in kulturni napredek, pa se zato ne smemo ozirati na to, če v ostalih delih Jugoslavije še osemletne ljudskošolske obveznosti niso realizirali. Slovenci si moramo priboriti pravico za višjo izobrazbo našega ljudstva, kajti to nujno terja naša sedanja kulturna raven, ki ne sme čakati na čas izenačenja, marveč se mora dvigati tudi danes.

Ni manj važno pa ni, da dobimo v Sloveniji čimprej strokovne šole, tipizirane za posamezne, gospodarsko tipične predele. Ustanovitve takšnih šol ima banska uprava že dolgo časa v načrtu, ki ga bo pa treba enkrat dokončno uresničiti. K organizaciji tega šolstva pa se naj pritegnejo naši najboljši strokovnjaki in ne smejo igrati politični momenti prav nobene vloge!

Slovenci, poskrbimo za vzgojo in izobrazbo naše podeželske mladine, da bo slovenski narod v jedru zdrav in močan!

Vzgoja podeželske mladine

ZA MLADINO POŠOLSKO DOBE JE SLABO POSKRBLJENO — PREDVSEM SO POTREBNE STALNE IN ŠT EVILNE STROKOVNE ŠOLE

Ko zapuste vaški in trški otroci ljudsko šolo, so po veliki večini prepričani glede vzgoje in izobrazbe samim sebi ter pedagoško in strokovno neizobraženi okolici, ki komaj čaka, da vpreže to, šolske obveznosti rešeno deco, v delovni voz, neusmiljeno nategujo mlada, komaj razvijajoča se telesa.

Naša slovenska mladina je v pošolski dobi kakor sadno drevesce, presajeno iz

dobro oskrbovane zemlje v neoskrbovano, kakor drevesce, ki ga nihče ne neguje in ne zavaruje pred škodljivimi vplivi narave, okolice, Slovenski mladostnik in mladostnica sta v času, ko bi bila potrebna prav tako kot v ranih otroških letih dobre vzgoje in temeljite izobrazbe, predana na milost in nemilost izkoriščujoči in okolici, predvsem raznim družtvom, ki niso po veliki večini nič dru-

Pred reorganizacijo kmetijskega šolstva

V doglednem času bo v kmetijskem ministrstvu konferenca, ki bo razpravljala o kmetijskem šolstvu v naši državi. Poleg zastopnikov ministra samega se bodo konference udeležili še zastopniki banovin in posameznih kmetijskih šol. Na konferenci se bo razpravljalo o tem, koliko danes obstoječe kmetijske šole sploh še odgovarjajo svojem pravnemu namenu, in v koliko bi jih bilo treba priključiti danim razmeram, da bodo mogle res uspešno vzgajati kmetijski naraščaj, ki si hoče izpolniti svoje strokovno

znanje. Predvsem se bo revidiral šolski program s celokupno snovjo. Važno je tudi, da se bodo po tej zamisli nekatere šole priključile za posamezne stroke, tako da se bodo mogli učenci popolnoma specializirati. Zelo važna pa je napoved, da se bo v naši državi povečalo število raznih kmetijskih šol, ki so v nekaterih pokrajinah res zelo potrebne. Danesnje stanje kmetijskega šolstva v naši državi res ne odgovarja potrebam z ozirom na agrarni značaj države in prevladujoče število kmetijskega prebivalstva.

VÁCLAV PROKÚPEK

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

»Lucko in Mino, ti dve smo imeli nazadnje.« Marija je izgovorila ti dve imeni s tesnobno nežnostjo.

»Ali sta bili lepši ko naši?« je vprašal Martin.

»Imela sem ju rada. Najlepše otroške trenutke sem doživljala, kadar me je očka pustil jezdit sam.«

Zdaj je bila Marija že čisto od starega Podborška, kajti maločudo je tako ljubil konje kakor on — in govorili so, da ravna z njimi kakor z otroki.

»Tega bi si ne mislil, da more ženska takole govoriti,« jo je pohvalil priznavajoče.

»In povej nam kaj o sebi. Martin nam malo pove.«

»Doma nas je bilo precej. Jaz sem odšla takoj po šoli. Najprej sem služila pri Nemcih. Toda plače sprva nisem imela nobene. Šele potem me je srečala strega.«

Marija je govorila, ustrice so se ji stisnile in Martin je motril njen obraz. Zdelo se je, da se v kotih njenih ust prebujajo jok. Tudi oči so se ji ovlažile, in sklonila je glavo. Ruta ji je padla globlje na čelo.

»Kaj pa je tvoj oče delal, Marica,« je vprašal Podboršek in v imenu, s katerim jo je ogovoril, je bilo več ko zvedavost.

»Vse, kar se je dalo. Po večini smo imeli prodajalno. Včasih smo imeli tudi košček polja. Doma nas je bilo enajst.«

Marija se ni mogla razgovoriti, čeprav se je trudila premagati svojo molččnost.

»Enajst! Nas pa je bilo devet, ostalo

nas je sedem.«

»Nas je tudi že manj. Samo pet še.« Za temi besedami je bila brezbrezna žalost, toda nobeden od obeh mož ni vprašal po usodi ostalih. Samo preužitkarica ni mogla krotiti svoje radovednosti.

»Kaj se jim je pa zgodilo?«

»Treh niti poznala nisem. Rodili so se in umrli pred menoj. Trije bratje so ostali v vojni in ne vemo o njih, ne vemo niti za njihove grobove. O enem niti ne vemo, ali je res umrl. Pravili so, da je ostal tam nekje na Ruskem.«

»In kje so zdaj vaši?« je vprašal stari Podboršek.

»Kje? Doma. Na Kalu.«

»Imajo zopet prodajalno?«

»Imajo.«

»In konje?«

»Tega ne vem, že dolgo nisem bila doma.«

»Zakaj?«

»To je težko reči. Pri nas gre življenje drugače. Vse se računa, preračunava in meri. To je drug kraj in drugi ljudje. Pri nas doma je bilo več preprovo kakor ve selja. Pri nas tudi ne raste toliko dreves kakor tukaj pri vas. Tam je vse temnejše, tudi nebo — in pod njim mnogo dimnikov. Ali ste videli kdaj cele oblake dima? In žar železnih pečij?«

»Nismo,« odgovarja stari Podboršek za ženo.

»Pri nas ni nebo tako modro, tudi tako daljno ni kakor tu. Ljudje so v šantih, v

5 velikih globinah, in če bi ne bilo nič drugega, večna slutnja smrti spremeni človeka.«

Marija se je malo dvignila, vzravnila in motika ji je padla iz rok. Pogledala si je dlani in bolesto sklonila. Martin in mati sta tudi prestala z delom. Mariji se je napravil sedel dlanj takoj pod palcem rdeč žulj. Prestrašila se je.

»Ne smes tako hiteti. Saj si vsi vedno prava. Gotovo bo tudi ura že enajst. Pusti delo in pojdi naprej domov, skuhaj in dai živini. Mati ostane zate tu,« je odločil gospodar Martin.

Marija je za trenutek stala, čuti brnenje v nogah in po vsem telesu.

»Saj ne bi niti mislila, da vzdržijo telo celo dopoldne na kolenih,« se je pohvalila z nečim veseljem v očeh. Ozrla se je in zagledala Dobje v lokah.

»Ali vidite tisti gozd tam doli? Zopet je drugačen. Očka, ali bi se ga dalo kupiti?«

»Vse se da kupiti, Marica,« ji je smehljaje rekel Podboršek.

»Zdaj pa pojdi že domov,« je pripomnil Martin.

»Ali pojdem spodaj, tam po lokah okoli gozda? Ali je tam steza?« je vprašala in zbežala v dolino, izgublajoč se v lokah.

Vsi trije so se zopet obrnili proti vzhodu, ko so okopali vrsto do konca. Začelnjaki so pri poslednjih vrstah. In ker jih je bilo sedem, sta vzela stara po dve in Martin tri.

Skoro do polovice njive ni nihče spregovoril.

Tedaj je prišel po cesti gospodar Petelin.

»Bog daj dobro!« je zavpil nanje in ogovoril so mu kakor z enim glasom. Ne-

nadoma vpraša Martin očeta:

»Ali bi ga vprašal zaradi tega gozda?«

»Kaj ga pa hočeš vprašati?«

»Če bi prodal Dobje.«

»Petelin? Ta bi ga že prodal — toda

kupiti, to je lahko reči.«

»Manja ima petdeset tisoč,« je hipoma priznal Martin.

»Če bi jih imela, bi ne prišla sem v te hribe,« se je branila verjeti stara Podborška.

»Ali bi bilo to dovolj za Dobje?«

»Zadostovala bi polovica, največ tri-

deset, ta niti ne ve, kaj ima,« je razvzdajal vso stvar preužitkar.

Vsi trije so prestali z delom in se zagledali z daljnim, dolgim pogledom proti gozdu.

Pravkar je zvonilo poldne, zapotoško poldne.

3.

Nekako leto dni preden se je Martin oženil, je prišel v Staro vas na ravnini vzhodno od Zapotoka nov človek. Bilo je v času, ko je vsako hotel imeti več in se vse življenje usmerilo nekako v gmožnost.

Josip Gornik je prišel od daleč, iz neznanih krajev. Ta tujec je prvi postavil tovarniški dimnik v zapotoškem kraju. Prav tod, kjer se nizko pogorje ločuje z ravnino, se je pomešal Gornikov dimnik med vaške zvonike.

Tujca Gornika je privabila semkaj ilovica. Postavil je v Stari vasi opkarno. Daleč naokoli ni bilo nobene; treba je bilo samo preudariti, začeti, in že je bil napravljen korak k zmagi.

(Nadaljevanje v sobotnedeljski številki.)

Zenski kotilek

Kaj je nekaterim težko dokazati?

NIKAR NE DOLŽITE SIVILJE IN MODNEGA CASOPISA, CE VAM KROJ IN VZOREC NE UGAJATA — NAJBOLJSE SE OBLACIJO ONE, KI SI USTVARIO LASTNO MODO

Jako važno žensko opravilo je izbiranje blaga in kroja za novo obleko. Blago izbirati ni lahko, ker človek vidi v trgovinah cele mase najrazličnejših vzorcev, da se je kar težko odločiti. No, končno se vsaka odloči za blago, ki odgovarja njenemu okusu, potrebi in žepu. Mnogo težje se je odločiti za kroj. Pogosto lahko vidimo žensko, ki je že desetkrat prestala celo kopico modnih revij, a še ne ve, kako bi se odločila. Vse obleke so lepe, v vseh oblekah naslikane dame so vitke in elegantne. Končno se odloči za eno izmed njih, a sledi navadno tako razočaranje, da ji je za daljšo dobo vzeto vsako veselje do nove obleke. Kriva je seveda vsega šivilja. Uboga šivilja! Gope pač ne pomislijo, da so mnogokrat krive same. Zakaj? Zato, ker si ne znajo v modnih revijah izbrati oblek. Ženska, ki si izbira kroj za novo obleko in lista

po modni reviji, mora imeti vedno istočasno pred svojimi očmi tudi svojo lastno postavbo. Šivilja lahko naredi obleko točno po oni, ki jo predstavlja figura v reviji, toda če ni vaša postavba prav tako visoka in vitka, kakor ona na sliki, se vam obleka nikakor ne more prav tako prilagati. Namesto prefinjene vitke figure v reviji se zamislite v svojo postavbo, namesto kakor pri osi ozkega pasu, si zamišljate svoj pas itd., pa boste takoj presodili, če bo ta obleka za vas ali ne.

S popolnoma treznim pogledom je treba premeriti sliko v reviji. Najbolje se oblačijo one ženske, ki si ustvarijo lastno modo oziroma lastne kroje na podlagi studija lastne postavbe ali pa na podlagi izkušenj s prejšnjimi oblekami in šiviljami. Drago obledi se ni težko, če imaš denar, težko se je obleči okusno.

Nasveti za predpustni čas

BODI MIRNA, DOBRE VOLJE IN LEPA, POTEM SELE POJDI NA PLES

Res so dandanašnje razmere težke, toda vsako dekle in vsaka žena gre o pustnem času rada vsaj enkrat na ples. Na ples gremo, da se razvedrimo, zato ne hodi na ples, če si bolna ali če si zelo razburjena. Ako hočeš iti na ples res kaj užitek in zabave, moraš biti mirna, dobre volje in lepa. Lepota in notranji mir sta v tesni medsebojni zvezi: utrujen, jezen, razburjen obraz ni nikdar lep. Pa tudi telesne nedostatke s skrbno nego marsikaj lahko odpravimo ali vsaj prikrijemo. Vzem si dovolj časa, da se skrbno pripraviš na ples.

Največ nege posvetimo seveda obrazu. Če opazimo na obrazu gube, ga držimo nad soparo kamileničnega čaja ali pa polagajmo na gube tople obkladke iz poparijenih kamilic. Obraz postane tudi svež in brez gub, če si ga masiraj s koščkom ledu. Nato zdrgni kožo s kolonjsko vodo in jo namazi z dnevnim kremom, pa ne samo po obrazu, ampak tudi po rokah, ramenih, vratu, hrbtu in prsih, potem se pa previdno poparjaj. Nato se diskretno namazuj, kakor zahteva tvoja polt in barva obleke. Dobro je, če delaš to pri luči, zakaj namnkan obraz, ki je videti pri dnevnem svetlobi svež in mladosten, utegne biti pri umetni svetlobi ves drugačen. Skrbno pazi na trepalnice in obrvi, da si jih preveč ne namazaš; uporabljaj samo najboljšo šminčko, ki se ne razmaže. Če se ti obraz rad polti, raje ne uporabljaj barvil, ampak samo puder, da se ti barva ne začne topiti in svetiti. Tudi za ples

velja isto pravilo kakor za šminkanje sploh: raješ premalo kakor preveč. Ako uporabljaš parume, vzemi za to priložnost samo najboljše vrste in si ne parfumiрай obleke, temveč roke, vendar zelo rahlo, ker vsak ne prenaša močnega duha. Bolje je, da uporabljaš samo dobro kolonjsko vodo, kajti v gneči in vročini postane tudi najboljši parum zoprno.

Zelenjava olepuše

Pravijo, da ima žena tako polt, kakršno zasluži. Vnanja sredstva za izboljšanje kože sama ne prinašajo uspeha, pravila prehrana mora nuditi prvo podlago. Zelezo in žveplo sta za pravo mešanico ter čistjenje krvi posebno važnost. Hrana mora skrbeti, da dobi telo dovolj teh rudnin. Priporočljiva je naslednja juha: 2 četrtlitrski skodelici zelene (korenine). 3 skodelice špinata, 2 skodelici korenja, 2 nožev konci zelene petersilja; to kuhaj pol ure na 1 in pol litra vode, toliko zadošča za dva dni; pij jutraj skodelico te precejne juhe in zvečer prav toliko; kar ostane, popij tekom dneva. Ta zelenjava vsebuje toliko železa in žvepla, da se telo temeljito izčisti. Žveplo, ki je posebno ugodno za polt, je v korenju, čebuli in glavni solati. Porabiti pa treba tudi vnanje zelene liste, ki vsebujejo največ železa. Po treh tednih se že počka učinek. Za večerjo uživaj baje ameriške filmske zvezde skledo zelene solate in ne morejo prehoviti, kako zelo koristi to polt in liniji.

JUDY GARLAND (Met ro Goldwin Mayer).

Kuhinja

Različni so prav dobri, ako so prirejani iz mesa mladega prašička. Od vseh žilic in kosti očiščeno meso zreži na tanke koščke, ki imajo obliko dvajsetdinarske kovanca. Zloži jih v skledo, osoli jih in opopraj ter jih pusti tako vsaj eno uro. Potem natakni po 4-6 koščkov na žičnat raženj in položi tako opremljene razneje na razgreto mrežo nad žerjavico, da se spečejo. Pečene zloži po dolgem z razni vred na krožnik, posipaj jih kakor čulbastije z drobno narezano čebulo in daj na mizo. Ako pečemo različne ali čulbastije na žerjavici, treba skrbno paziti, da med njo ni neizgorelega oglja oziroma drv, ki bi proizvajala dim, sicer bo meso dišalo po dimu.

Mlečna juha. Na masti zarumenimo 3 žlice moka. Ko je prežganje temnejšje, dodamo nekoliko seseklanega peteršilja, prilijemo 1 l. vode in 1 l. mleka. Juho osolimo in počakamo, da se nekajkrat prevre. Na tej juhi zakuhamo potem široko rezance.

Mesana solata z majonezo. 1/2 kg drobnega fižola, 1/2 kg leče, 1/2 kg krompirja, 1 peso in 1 cvetačo skuhamo vsako posebej. Nato naredimo majonezo takole: 3 v trdo kuhane rumenjak, 2 sesekljani kisli kumarci, 2 dkg kaper in 3 sesekljane sardelice drobno premešamo. Tej majonezi dodamo kuhano sočivo in zelenjavo, začnimo vse skusaj kakor vsako solato, zložimo v obliki grmade v plitvo skledo, ki jo ob strani in po vrhu okrasimo z majonezo ter s peso in cvetačo, ki smo ju bili prej odvezli v ta namen. To solato naredimo lahko že prej ta dan in naj stoji do drugega dne na hladnem.

Praktični nasveti

Sivalni stroj ne teče gladko. Zgodi se, da postane sivalni stroj kljub mazanju težak. To radi tega, ker se od olja in prahu tvori nekaj kolomaz. Da ga odpravíš in da stroj zopet lahko teče, pomakaj s pomočjo kurjega peresa, ki ga pomakaj v bencin, vsa ona mesta, ki jih sicer mažeš z oljem. Nato požen stroj in ga nekaj časa praznega goni in vsa mesnaga, ki je prišla v dotiko z bencinom se raztopi in pride na dan. Odstrani jo z ostro krpo in namaži stroj kakor običajno.

Lakasti čevlji postanejo radi trdi in dobijo zaradi tega razpoke. To lahko preprečimo, če jih dobro namažemo z ricinovim oljem. Namažane čevlje držimo potem nekaj minut nad paro. Olje in para napravita usnje spet mehko in voljno.

Zapečena jabolka. Pol kilograma bolj drobnih jabolk olup, prereži čez polovico, izdolbi pečke in jih položi v dobro pomazano pekačo, in sicer tako, da je izdolbena stran zgoraj. V vsako polovico daj žličico meze. Posebej razmota v lonec dve jajci, 12 dkg moka, tri osminke litra mrzlega, nezhvrela mleka, nekaj zrn soli in 8 dkg sladkorja. To mešanico polij po jabolkih in potresi po vrhu s čep cimeta. Postavi v pečico, da se rumenkasto zapeče. Pečeno potresi s sladkorjem in postavi na mizo.

Mazila, ki vsebujejo živo srebro, imajo svojstvo, da v njihovi bližini plemenita kovina, t. j. zlato in srebro, postane motna in neznatna. Kdor se maže s takim mazilom, v tistem času ne sme nositi zlatih nakitja: veržice, ure, prstanov, zapestnic in dr.

Vsejani stotak

T. C.

Zgubil sem stotak. Zgodilo se je enostavno. Vtaknil sem ga v kuverto, ko stlačim v žep in se odpravil k znanцу, da mi ga vrne. Prišel sem do dinarijev svoj dolgi. Bila je skoraj že popolna tema. Veselo sem se odpravil k tovarišju, kajti vračanje je dosti prijetnejše kakor pa uganjevanje za posojila. Ko pa sežem v žep, ni bilo v njem kuverte. Zaman sem pretrpal vse žepe in pogledal po tleh. Moral sem jo spetoma vseliti v snež. Ostajalo je tudi še dvomljivo upanje, da je kje doma. Takol sem jo ubral nazaj. Kle dal vsa časa na tla in z vso skrbjo presvetlil sobo, vežo, stopnice, a vse zaman. O stotaku ni bilo ne duha ne sluha.

Zgubila ni bila tako obupna. Četudi ljudem moje pasne stotak že veliko pomeni. Bil sem radoveden, kdo neki ga je našel. Človeku, ki potegne več tisočakov na mesec, bi ga prav res ne privoščil. Mislim pa, da je prišel v drugo, bolj potrebno roko. Zelo zelo sem lahko prepričan, da ga je našel denarju potreben človek. Morebiti kak otrok, reven delavski otrok, ki zlepa ne bo pozabil modre kuverte in zaklada v njej. Kdo ve, kolikšno veselje sem mu dal s svojo maloparnostjo!

Nezdruga me je toliko vrgla iz tira, da nisem mogel obsedeti doma. Vrnil sem se

k znanцу in povedal, da sem se zaman odpravil s stotakom. Pri njem je bilo tedaj razen žene še nekaj drugih ljudi. Ko so izvedeli za mojo smolo, so nekateri delali take obraze in pripombe, kakor da mi je umrl najdražji človek. Moral sem se braniti, češ, lahko bi zgubil še več, zdaj vem vsaj za drugič, da ne smem biti z denarjem površen. Moj znanec in upnik se je temu poredno smehljaj, potem pa dejal:

«Prava reč, ta stotak! Zaradi njega ne boš niti uro prej umrl. Res jih nimam preveč, tudi jaz jih nerad stran mečem, moja žena se jih pa kaj rada znebi. Skozi okno jih meče, pa kako navdušen!»

«Zakaj tako lažeš, cigan grdi?» se je branila žena.

«Ali ne igraš loterije? Menda že tretje leto, zadeneš pa ne nič.»

«Samo zakonski prepripor nikar, sit sem jih, se je k vsemu oglašil tovariš strojinik Janko. «Kaj stotak! Jaz sem ob tisočaku, ob ženo in še marsikaj drugega, pa me ni vzel vrag. Tisočake bi pogrešal, ženo bi dobil drugo, ampak tisto tretje, ki sploh nima pravega imena, tisto je najhujše. Ti že veš kaj.»

Zadnji stavok je namenil meni. Razen žene, s katero se je ločil, razen tisočakov, ki jih je požrlo dolgo ločitveno pravdanie, je z razbitim zakonom doživel nekakšen brodomol vseh svojih mladostnih sanj. Ko sem kahal klej in ravnal skrivljeni, zarjaveli žebje, je on hodil zajemat življenjsko modrost v meščansko so-

lo. Tam se je nepopolnijo zagledal v brhko plavaloski. Tudi pozneje, ko ni več trgal solski klopi, si je ni izbil iz glave. Njej se je prikupil do neke mere, vsaj odvraten ji menda ni bil, a deklina ni prezirala drugih, ki so se sukali okoli nje. Janko je bil širokogruden. Kazal je precej potoz Voltairejevega Candida. Za več let je odšel k mornarici, pa se je povrnil in nas presenetil s poroko. Svoj mladostni privid je odel pred vsem drugim in verjel v moč zakonskega blagoslova, ki naj bi plavalosko odvrnil od malih ljubezenskih pustolovščin. Pa se je temeljito urezal, zakonske vezi so brž odjenale in niu prizadejale dosti muk.

Proti njegovim zgubam je bil moj stotak komaj piškav oreh. Upnik mojega stotaka si pa celo Jankovih nesreč ni gnil k sreči.

«Mnogi je naravnost zavidoval,» je modroval. «Zaradi tisočakov te res lahko jezi, ampak čez čas jih boš že pozabil. Žene si pa rešeni Marsikdo bi bil rad v tvoji koži. Spet si fant, kakor si bil svoje dni.»

«Ti bi rad menjal z njim,» se je brž oglašila žena.

«No, kaj dan prav rad, posebno takrat, ko plačujem za srečke. Drugače pa ne, vsaj vselej ne.» Poredno ji je pomežiknil.

«Enkrat bom gotovo kaj zadel, Morebiti celo milijon!»

«Le upaj! Jaz sem pa teh misli: dokler človeku ne vzamejo glave, še ni prav nič česar izgubil. Ti si ob stotak,» je pouda-

ril. «Kaj pa, če bi zadnjič padel na ledu in se polomil. Koliko stotakov bi šlo k vragu! Pa vzemimo, da bi živel na Španškem ali na Kitajskem. Ljudje zgube premoženje, otroke, vse, pa še žive. Le živcev ne smejo izgubiti živcev in glav!»

Mislili smo že, da je vse povedal, kajti odkadšal se je in molčal kratek hip, potem se je pa polotil Ivana.

«Ti praviš, da si ob ženo in še ob nekaj. Kadar ti bodo težke misli tlačile dušo, pomisli, da v našem stoletju stoji vse na glavi. Danes si cesar, jutri navaden državljani; danes si zaslužen predsednik republike, jutri izginec, ki nezaslužaj smrtni linjo lahko osle kažejo za njim. Ti si bil srečen zakonec, pa si zdaj nesrečen ločenec. To samo potrjuje, da živš z duhom časa in lahko še na marsikaj upaš.»

Pritrdil smo mu in se potem pomenkovali o drugih rečeh. Ivanu ni nič moglo vrniti razbitih sanj, meni pa ne vsejnega stotaka. Moji upnik je vsekakor imel prav, četudi nama z Ivanom s tem ni bilo nič pomagano. Mislim pa, da sem ob tej priliki vsrkal naimanj za sto dinarijev sodobne modrosti. Razen tega sem nekemu storil veliko veselje po krščanskem pravilu: naj ne ve levica, kaj da desnica. Taki je dvakrat prav, da sem vsejal stotak. Le eno misel imam še; kaj bi bilo, če bi izrek o levici in desnici prezkusil v politiki, v javnem življenju? Ali bi se obnesel človeštvi v škodo ali v korist? Do zdaj je namreč levica še zmeraj čutila desnico in desnica levico.

Prekmurje**Kulturno sodelovanje na slovenskem severu****POTREBNA SO REDNA GOSTOVANJA MARIBORSKEGA GLEDALIŠČA V SOBOTO**

Današnji časi zahtevajo od nas Slovencev, da bolj kot kdaj koli prej organiziramo vse svoje sile v delu za narodno obrambo. Pri tem delo morajo sodelovati tudi slovenska gledališča. Nikakor ne moremo biti več zadovoljni s tem, da bi naša oficialna gledališča živela na repertoarjem, ki bi mu bile naloge slovenske sedanosti in bodočnosti popolnoma tuje in da bi bilo njih delo omejeno le na ozek krog občinstva v središčih. Gotovi znaki kažejo, da se tudi tukaj začne dramiti, vendar uspehi še niso taki kot bi bilo potrebno. Ne gre za to, da bi postala gledališča »vistosmerjena« z reklamnimi nacionalističnimi deli brez prave umetniške vrednosti po sosednjih vzorcih. Slovenci imamo mnogo ustvariteljev, ki bi propagirale na način, odgovarjajoč tudi najstrožji umetniški kritiki. Prečesto bi pa bila propaganda uspešna že s tem, da se je slovensko gledališče, s svojo dovršeno igrano in besedo sploh pojavilo v nekem kraju.

Posebne narodno-obrambene naloge ima mariborsko gledališče. V njegov delokrog spada vsa severna slovenska periferija, torej tudi Prekmurje. Gostovanja, ki jih je imelo to gledališče v Prekmurju, lahko kljub temu prestežemo na prste. Skromna sredstva, s katerimi se mora boriti mariborsko gledališče, še bolj kot ljubljansko, bodo pri tem dejstvu največ kriva. Krivo pa je tudi pomanjkanje primerne organi-

zacije, ki bi taka gostovanja prirejale. Doslej se je izvedlo v Soboti samo eno gostovanje, ki je bilo organizirano v večjem obsegu. To je bilo lansko gostovanje ljubljanske drame. Res je bilo nekoliko deficitno, toda ljubljana je daleč, gostoval je celokupen ansambl z mnogo kulturnih. Gostovanja mariborskega gledališča bi se mogla vršiti z mnogo manjšimi stroški. Seveda bi morala sodelovati pri organizaciji vsa soboska društva, občina itd. Na drugi strani pa je dolžnost vseh, ki so dolžni skrbeti za gmojnost stran slovenskih gledališč, da omogočijo za mariborsko gledališče poseben fond, s katerim bi se mogel kriti eventualen deficit in pri katerem ne bi morala zahtevati gledališče previsekoga jamstva od organizatorjev. To bi bilo še bolj potrebno n. pr. za gostovanja v Lendavi. — Še lažje bi se mogla organizirati gostovanja ptujskega gledališča.

Dokler Sobota nima svojega ljudskega gledališča, niti kake stalne gled. družine, ki bi bila dovolj sposobna, prikazati vsaj nekaj kvalitetnih predstav na leto, upoštevajoč posebno tudi že omenjeno narodno-obrambeno nalogo, bodo gostovanja še posebno nujna. Dajala bodo pobudo sobošemu gledališkemu življenju, razdrobljenemu po društvenih odrih in mogoče tudi pomogla, da pride Sobota prej do svojega lastnega gledališča.

Narodno-obrambeno delo v Prekmurju**OB 19LETNICI DELOVANJA CIRIL-METODOVE DRUŽBE V PREKMURJU.**

Ker je delovanje družbe sv. Cirila in Metoda v Prekmurju še zelo malo poznano, se mi zdi potrebno, da iznesem nekaj besed o njenem neumornem delovanju v tem delu slovenske zemlje. Družbino delovanje se tudi danes, ko živimo v svobodni domovini, ni spremenilo. Potrebe so danes radi močnih zunanjih sil in sredstev, ki se jih poslužujejo, večje kot kdaj prej. Prav v zadnjem času krožijo ob meji različne govorice, ki dajo človeku mnogo misliti o dejanskem stanju obmejnega prebivalstva. Radi posebnih socialnih razmer v zvezi z sezonskim delavstvom, na katerega močno vpliva tujina, je potrebno s socialnim ekonomskim delom preprečiti kvarno delovanje zamejstva. V skladu s programom poskuša družba sv. Cirila in Metoda izvršiti del je važne naloge, ker le rešitev socialno-gospodarskega problema tvori temeljni kamen za ureditev narodne in državljanske zavesti, ki je nujno potrebna na obmejnem področju. Približno dejstvo, da je bila družba sv. Cirila in Metoda edina pobornica te zamisli, ki je leto za letom vršila svoj program.

Slovenske šole so pričele z delom, a žal, da so jim primanjkovala sredstva za uspešen pouk. Manjkale so knjige, zvezki,

šolski odri, obleke, perilo, obutev, učila itd. Leto za letom so romale pošiljke v Prekmurje. Vrednost pošilk in denarnih podpor znaša ogromen znesek. V 19 letih je bilo izdanih za Prekmurje okrog 350.000 din, kar dokazuje, da je to edina družba, ki si je v teh letih pridobila nemaljši zaslug v zaščiti interesov našega naroda. Za letošnji Božič je poslala 22 šolam soboskega sreza 37 parov dobro izdelanih čevljev in 44 zavojev blaga, da so lahko priredile božičnice siromašnim učencem. Pri teh velikih podporah, ki jih izdaja družba, nastane vprašanje, odkod jemlje sredstva za to propagandno delo? Denarna sredstva prispevajo podružnice, ki so njene celice. Prav teh pa je v Prekmurju malo. Izredni časi opozarjajo vse zavedne Slovence, da ustanovljajo podružnice. Za odbor zdajstujejo že tri agitelje osebe. Pri ustanovitvah ne gre toliko za denarna sredstva, kolikor za tesnejši stik s centralo.

Pričakujemo, da bo družbino delovanje v Prekmurju dvignilo vse, ki se zavedajo važnosti obrambnega dela.

Franjo Gabrijelič, šol. upravitelj.

Spomnite se CMD!**„Dajčlender“**

P. Kovačev.

V markišavski gostilni pri Kumuju je bilo to zimo zelo živahno. Pozimi si ljudje krajšajo dolge večere najrajši pri dobrem vinu; poleg tega pa so se ustavljali pri Kumuju sezonski delavci, ki so jo kar peš mahinili na Goricko. Tudi nekateri Markišavčani so prišli, nekateri iz Francije, drugi iz Nemčije ali z Belja. In kje je boljše mesto, kot pri Kumuju, da se snidejo po dolgem času ter se zmenijo o tem in onem.

Najrajše sedejo k okrogli mizi pri peči, prižgo si pipe ali cigarete, krčmarica Ida jim prinese vina, potem pa se začne.

Danes je prišel domov tudi »dajčlender« Očekov Ivan ali Vonči, kakor mu vsi pravijo, in njegova dolžnost je, da pride h Kumuju. Vonči ve, da ga čakajo, zato pride. Ko vstopi, bi moral kar vsem naenkrat podati roko in vsem naenkrat odgovarjati, to pa ne gre. Rajši poskuša vino, ker je suša v ustih, kakor pravi, in »šaj« nato začne.

Šaj je vedel, da bo prvo vprašanje, koliko jurjev je prinesel. Ne ve, naj pove

več ali manj, pa se rajši na rahlo smeji. Vsekakor dovolj.

»Iz Hamburga si poslal karto. Kako si pa prišel tja? Kako so plačali in tako dalje? Boš vendar vedel nekaj povedati, ko smo te že tako težko pričakovali,« mu pravi Balek, ko Vonči dolgo misli in se pripravlja na začetek.

»A v Hamburg! Tja nas je pa dal pečlati gospod. Dober gospod. Pet in dvajset kilometrov smo se peljali z avtom. Vse smo pogledali, se pravi: luko, zoo, to je živalski vrt, in vse mesto. Kar je pa najlepše, vse je plačal gospod, piti, jesti in vožnjo.«

»Kaj pa ceste? Slišal sem, da takih niti v Ameriki nimajo,« je vprašal stari Peter, ki je bil že preko luže.

»Da, to bo že res. Ceste so pa gladke kot steklo. Asfaltirane so, lepe, da se človek vidi v njih. Po dvajsetih metrih so široke in razdeljene na dva dela. Na sredi je zasajeno drevo. Tu imamo vsako leto kuluk, pa imamo vendar blato. Kaj pomaga, če niti poštenega gramozna ne dobimo. Baje bodo neke delali, pa tujci. Kar se pa plače tiče, je zelo dobro. V Franciji sem tudi bil. Pa se ne da primerjati. Tam je človek vseeno živina. Plače pa za

Narodna in socialna vzgoja prek. industrijskega delavstva

Klekove »Novine« so v svoji drugi številki, izšli v narodni državi, takole agitirale za vstop v Kmečko zvezo (SL): »Prekmurje je polje. Kmetje prebivajo v njem. Hvala Bogu, niena fabrika nam ne kvari zraka. Z polja živimo in prehranjamo tudi jezere druge.« Takrat je bilo precej podobno, vendar so se tudi takrat že dotaknile tovarne prek. človeka. Poleg sezonskega romanja na tuja veleposvestva, so romali Prekmurci tudi v predmestja ogrskih in avstrijskih mest (Pešta, Gradec itd., tudi Trst) in v Ameriko, v kateri je bilo med vojno že na tisoče prek. mož in žena po tovarnah. Domačih industrijskih obratov ni bilo. Izjemo tvorijo oprekarne (Puconska parna oprekar, ust. 1911. T. Ratkol), tiskarne (današnja Prekm. tiskarna, ust. 1888. Grünbaum), mlini in žage, kar pa ni mnogo pomenilo. Po vojni je tudi v tem pogledu nastopil važen preobrat. Mladi liberalno-kapitalistični sistem nove države je v nasprotju s prejšnjim ogrskim fevdalno-kapitalističnim sistemom prav ugodno vplival na razvoj prek. industrije. Prekmurje nima važnih surovin, ki bi omogočale razvoj težke industrije. Podlaga za razvoj današnje industrije: bivši veleposredniški gozdovi (Našička d. d., Hartner); dobro razvita živinoreja v vsem severovzhodnem delu Slovenije in severne Hrvaške ter konkurenčna sposobnost pred zaostalostjo število mesarsko obrtjo, ki je propadla (tovarnica Benko) ali pa kapital, zbran v manufakturnih trgovinah, zvezan s prednostjo izredno cenene delovne sile, s katero je bilo mogoče konkurirati tovarnam v starejših industrijskih centrih in z večjimi socialnimi dajatvami (pletilnice, tovarne perila). Tovarnica Blau in Bar-

toš je bila 1904. osnovana kot trgovina z mešanim blagom. L. 1927. je tvrdka začela izdelovati pletenice z enim strojem in 3 delavkami. V par letih je nastalo moderno podjetje, ki danes zaposluje 160 delavk in delavcev. Manufaktura in šiviljska obrt sta bili podlaga za tovarnico perila Cvetič, ustan. l. 1925. Danes je to moderno elektrificirano podjetje s 140—150 delavkami in nekaj nameščenci. Težka gospodarska kriza prek. industrije ni prizadela. Vseled cenene delovne sile je kot konkurenčno sposobnejša ob konkurenci središnih industrij še porasla. Tako je bila n. pr. v času najhujše gosp. krize v naši državi l. 1932. ustan. v Soboti nova tovarnica perila Šiftar, ki je na začetku zaposlovala 40 delavk, danes pa je obrat močno povečan in zaposluje okrog 150 delavk. Krizi se pred leti ni moglo popolnoma izogniti edino podjetje Našičke d. d., ki ga je doletela obremen z lesno industrio po vsej državi. Danes zaposluje okrog 200 delavcev.

Po podatkih OUZD je razvidno, da tvorijo v prek. industriji zaposleni delavci zelo majhen procent prebivalstva. V odstotkih znaša število zavarovancev v lendarjskem srezu 1,98, v soboškem pa samo 1,77 (v Sloveniji na predzad. mestu). Po statistiki OUZD je bilo 30. jun. 1927. v Prekmurju 2373 zavarovancev (soboški okraj 1513, lendavski 860), do 30. jun. 1936. je število padlo na 1948 in l. 1937. na 1919. Padec zaposlenosti je v zvezi s krizo, vendar ta ravno najvažnejših industrij ni prizadela (z izjemo lesne), saj so se ravno v letih krize najbolj širile.

(Konec prihl. soboto.)

Med tednom

Sadjarski tečaj banke uprave za okraje Sobota, Lendava in Ljutomer se bo vršil na banov. kmetij. šol v Rakičanu. Tečajniki se bodo teoretično in praktično izobrazili v vseh najvažnejših delih pri oskrbovanju sadnega drevja, zlasti pa pri prepepljevanju starejšega drevja in v sašenju sadja. Tečaj je 14 dnevni in se bo vršil v razdobjih od 12.—20. aprila, od 12.—14. junija in od 25.—30. septembra. Hrana in stanovanje brezplačno. Ob zaključku delja tečajniki izpit in dobe izpričevalo, ki jih usposablja, da morejo opravljati razna sadjarska dela pri lastnikih sadnih vrtoč, odnosno voditi sadne sušilnice, za kar dobijo primerno nagrado. Prošnje treba vložiti na ravn. banov. kmet. šole v Rakičanu do 28. febr. Priložiti je treba klopč za 10 din, krstni list, domovnico, spričevalo o npravnosti in šolsko spričevalo. Prosilci morajo biti stari vsaj 18 let.

Svengali v Soboti. Znani jasnovidec Svengali se je pojavil tudi v Soboti, kjer je v kavarni »Centrale« pred soboško publiko kazal svoje eksperimente.

Šahovski turnir v Soboti. SK Mura je organiziral šahovski turnir za prvenstvo

Murske Sobotice. Za turnir vlada veliko zanimanje ne samo med tekmovalci, temveč tudi med občinstvom. Doslej se je odigralo že nekaj kol, katerih izid kaže, da bo borba precej huda. Tekmuje 20 tekmovalcev. Turnir se vrši v kavarni »Centrale«.

Nabirana akcija za češke begunce ima precej odziva med občinstvom v Soboti in tudi v okolici. O njenem končnem uspehu bomo še poročali.

Obrtniški ples. Združenje obrtnikov v Soboti bo imelo tudi letos svojo vsakoletno plesno prireditev in sicer 11. februarja v prostorih restavracije Vučak (hotel Krona). Soboški obrtniki se za svojo tradicionalno prireditev vneto pripravljajo in bo gotovo dobro obiskana.

Važen meddržavni sestanek. V ponedeljek, 30. t. m., zvečer se bo vršil v Soboti važen sestanek delegatov vseh držav v korporaciji. Glavni predmet razgovora bo smotrna organizacija narodno-obrambne dela v Prekmurju.

Mlekaricam so nastavljal zanke. Mlekaricam, ki vsako jutro nosijo svojo robo na prodaj iz Dolinske v Soboto, se nastavljal zanke neki šolarji. Hujše nege ne bilo. Razlilo pa se je precej mleka in uboge mlekarice so bile ob svoj skromen zaslužek.

sme... ampak, dokler ne bomo govorili mi, ne bo nič. Lahko noče.

Vonči je jezen zapustil krčmo. Oni v krčmi so se čudno spogledali, da je tako nepričakovano odšel. Še mnogo levega bi jim povedal.

»To so res čudni, je mislil Vonči. Človek jim pove, kako je, kako bi lahko bilo lepo pri nas, še lepše, kot tam, pa se boje. Vse bi imeli. Ne upa si pa noben hudič ničesar. Koga so se ustrašili? Česa se bojijo?... Mogoče mislijo, da sem plačanec. Ne! Sicer sem kričal tam za... ampak tu, tu pa kriče celo za cigare. Bog varuj. Nič slabega nisem hotel. Pri moji veri, da ne! Lepo bi lahko bilo, vse lepše kot tam... ampak naše, to sem hotel, to hočem — naše!«

Da, tudi jaz hočem, da bi bilo lepo. Vonči, vi ne bi šli več ne v Nemčijo ne v Francijo, nikamor ne! Doma bi bili, saj imate otroke in hišo in zemljo. Da, če bi bilo lepo in — naše. Tudi jaz hočem. Ampak Vonči, midva sama tega ne napraviva. Še dosti bo treba govoriti in dolgo. Šele potem bodo ljudje razumeli. In še ne naredimo nič. Nekdo nam mora pomagati. Drugače je težko...

nič. Tu pa poznajo človeka, ki mora delati, pa še kako, ampak človek je le. Če bi doma tako delal, bi tudi kaj imel...

»Plača najbrž ni dosti večja, kakor pri nas,« se oglašajo kar trije hkratu. »Potem pa, to je tudi politika. Nemci imajo pamet. Zaslužijo, dosti zaslužijo, kakor praviš, denarja pa vendar ne smeš nesti ven.«

»Da! Ti imajo pamet. Zato moramo kupiti blago, ali pa malo — pošivdimo — pa tudi prinesemo. Kaj se pa pravi, da ni večja! Skoraj dvajset let sem delal doma. Pa kje imam kaj. Koča je lezla vedno bolj skupaj, niti krova nisem mogel plačati; celo zadolžil sem se. Zdaj, zdaj bom pa dolg plačal. Davke pa ne! Naj čakajo, hudiči. Kar je preveč, je preveč...«

Nekdo je vstopil. Vsi so s strahom pogledali prišleka. Pa nič ni bilo hudega. Rittper je prišel. Čul je, da v krčmi živahno rabučijo, pa bi tudi rad kaj izvedel.

»Malo pač, Vonči! Ne veš. Vrag je na svetu. Mnogo se ne sme govoriti. Pa niti dovoljenja nimaš. Kranjec ga je imel, pa kljub temu ni smel govoriti...«

»Norci,« je izbruhnil Vonči in vstal. »Če pride sam vrag, pa mi povem. Zato pa, ker ste taki babjaki, saj se tam tudi ne

Filatelija

Najdražja znamka sveta

Za laike velja »Modri Mavricij« kot najdražja znamka na svetu, zbiralec pa vedno, da je to Britanska Guiana 1 cent črno-karminasta iz leta 1856 (Senz št. 9). To znamko je pridobil I. 1922. Američan Arthur Hind v Parizu za ceno okoli din 2.450.000. Leta 1935. je prišla ta znamka iz zapuščine medtem umrlega A. Hinda kot ponudba v London, pa se ni našel noben, ki bi bil pripravljen plačati zahtevano vsoto 8.500 funtov. Pozneje je to znamko kupil za 7.500 funtov neki ameriški filatelista.

f. Za »Pomoč študentom« morajo prispevati francoski zbiralec znamk. Tam je izšla znamka za 1,25 fr., ki prikazuje mladega študenta (s Schillerjevimi ovratniki) in zelo skušntranimi lasmi, ki mu bolniška sestra nudi kozarec osvežilne pijače. K temu kozarcu prispeva zbiralec znamk 0,60 fr., kajti toliko znaša dodatek v prid dajščemu skrbstvu.

f. »Clemenceau« se bo imenovala nova francoska vojna ladja, ki so jo te dni začeli graditi. Aprila bo izšla francoska znamka s slikami svetnikov, cerkva in dr., menceja pa v medaljonu.

f. Mednarodni pokal je razpisalo francosko ministrstvo pošte za tistega filatelista, ki bo imel na svetovni razstavi v New Yorku letos poleti najlepšo zbirko znamk pod naslovom »Francosko-ameriški poštni odnosi«, kakor jih prikazujejo znamke. Vse zbirke bodo poslane na razstavo, kjer bo pokal tudi predan zmagovalcu.

f. Razstava verskih znamk, ali vsaj znamk s likami svetnikov, cerkva in dr., bo ob priliki prihodnjega evharističnega kongresa, ki bo v Nici.

f. Bolgarija je izdala štiri znamke za zračno pošto.

f. Ekvador pripravlja več novih izdaj. Ena bo posebno obširna in bo prikazovala južnoameriške olimpijske igre v Boliviji, kjer je Ekvador zmagal v večini disciplin. Druge izdaje bodo reklamne znamke za udeležitev Ekvadorja pri new-

yorški razstavi in razstavi I. 1940. v San Franciscu.

Film

Kinoobiskovalcem

Dravska finančna direkcija je izdala odlok, ki se glasi: »Kinoobiskovalci dravske banovine se opozarjajo, da morajo pri posetu kinematografskih predstav zasesti svoja mesta točno po označbi na vstopnicah, sicer se krši finančni zakon ter se ob vsaki ugotovitvi takega prestopka mora predpisati kazen. Dravska finančna direkcija. Združenje kinematografskih podjetnikov dravske banovine uljudno opozarja cenj. kinoobiskovalce, da ta odlok upoštevajo.

z Zarah Leander bo igrala glavno vlogo v novem Ufa filmu »Opojna balska noč«, ki bo prikazoval kos življenja slavnega ruskega skladatelja Čajkovskega.

z Lilian Harvey je pravkar končala v Rimu snemanje filma »V sinje življenje«, zdaj pa bo igrala glavno vlogo v filmu »Žena za volanom«. Njen stari partner Willy Fritsch bo igral tudi v tem filmu.

z »Hotel Sacher« je naslov novemu dunajskemu filmu.

z »Svatheno potovanje« je naslov Ufa filma po romanu Charlesa de Costera, v katerem igra znana francoska igralka Françoise Rosay in Angela Salloker, kakor se sedaj piše Slovenka Zalokarjeva.

z »Pesem sreče« je zgodba ameriškega dečka, ki hoče svoji revni ovčovelji materi na vsak način pripomoči k poroki z značajnim možem in zbira zanj za največjimi težavami dena za vožnjo. Poleg dveh otroških zvezd, Bobby Breena in Ir. Darejeve, igra v filmu Dolores Costello.

z Uporabnost Rooseveltovega sina v filmu Jimmy Roosevelt je delal v Hollywoodu »filmsko skušnjo«, o kateri je prišel v javnost naslednji režiserjev zapissek: »Visok je 6 čevljev in ima opazljiv glas, toda nepriklupno znanost. Pri govorjenju nelepo krivi usta. Ni pripraven za ljubezenske vloge, uveljavil pa bi se mogel n. pr. v cowboykahi, za katere bi

bil zaradi svojega slavnega imena vendar le angažiran.«

z Vlada na londonski premieri »Marije Antoinette«. Slavnostna londonska premiera tega MGM filma je postala družaben dogodek. Razen vsega ministrskega zbora se je udeležil te premiere tudi celoten diplomatski zbor in najuglednejši člani londonske družbe.

Križanka št. 18

Besede pomenijo:

Vodoravno: I. grški filozof in matematik (oslovski most!); II. pesem; žensko ime; III. južen sadež; IV. vrsta pišk (2. sklon); ploskovna mera; V. priroda; VI. star pozdrav; pesnitev; VII. predlog; staro zgodovinsko mesto; VIII. umeten jezik; turški bog; IX. holandska kolonija; žensko ime; X. žensko ime; medmet; XI. ameriška država.

Navpično: I. južno otočje; 2. pesnitev; turško mesto; 3. kavkaško žensko ime; krivulja; 4. star pozdrav; 5. žensko ime; sibirski reka; 6. del pohištva; moško ime; 7. bog sonca; svetopisemska oseba (ljubitelj leče); 8. del šolskega pohištva; moravska pokrajina.

Sokolsko

Sokolski dom v Marenbergu

Ni še dokončan, pa že izpolnjuje svojo nalogo. Lepo število prireditev je že bilo

v njem, vsakokrat so bili vsi prostori nabit polni. Kratkotamo, človek mora imeti z veselje z domom in s tistimi, ki imajo zanj zasluge. Zato hvala vam, ki ste dali zamisel in pobudo, izbrali in dobili tako lep prostor, ki ste darovali in nabirali potrebni denar, ki ste zgradbo tako imenitno načrtali, prispevali in zvozili stavbni material, nadzirali delo, opravljali kuluk tudi ponoči, ki ste preskrbeli za reklamo, nastopali pri prireditvah, priznanje vama, ki sta podpisovala tiste neprijetne papirje! Pa še tistih ne sememo pozabiti, ki ste sproti odstranjevali vsak nespornost, da se ni zgodilo kakor takrat v Babilonu, ko so gradili svoj stolp vedno višje, da so predrlji že oblake, in tedaj se je ljubi Bog zbal in zmešal jim je jezike, da se niso več razumeli. — Dr. Anton Dolár.

I. Občni zbor Sokola Maribor-matice bo v sredo, 8. febr. ob 8. uri v sejni dvorani Sokolskega doma. Dnevni red: Pozdrav br. starost; čitanje zapisnikov zadnjega rednega in izrednega običnega zbora; poročila odborov; poročilo nadzornikov; predlogi uprave in članov; volitve; služajnosti. Predlogi članstva morajo biti predloženi upravi, pisмено najmanj 8 dni pred običnim zborom. V slučaju nesklepnosti bo občni zbor pol ure kasneje ob vsakem številu navzočega članstva. Zdravoi

Lutkovo gledališče Sokola Maribor-matice ponovi v nedeljo dne 29. I. m. ob 15. uri igrice »Zlati hrošč«.

I. Sokolsko društvo Pragersko ima v nedeljo 29. I. m. svoj redni letni občni zbor, na katerem bo izvoljen nov odbor. Poleg tega se pridno pripravljaja za igro, ki jo namerava uprizoriti 5. februarja.

I. Občni zbor Sokolskega društva v Murski Soboti se je vršil v sredo, 25. I. ob 8. uri zvečer. Izvoljen je bil večinomski stari odbor z nekaterimi novimi člani. O poteku običnega zbora, posebno pa o rezultatih enoletnega dela, homo še obširneje poročali.

Darujte za azilni sklad PTLI

Veverica

Nitkin.

Veverica mlada
v gozdu je skakljala,
bila je vesela,
rada se igrala.

Zvita je lisica
revico ujela,
z njo je na gostijo
zbežati hotela.

Izza grma lovec
počil je lisico,
rane smrti rešil
mlado veverico.

Kvadrat

1	2	3	4
1	A	A	A
2	K		O
3	O	J	
4	I	V	V

1. spona,
2. orodje,
3. plevel,
4. snov za odeje.

Za mlade znanstvenike

5. vprašanje.

Na hektarju gozda nastane v enem letu prav toliko snovi kakor na hektarju posejanem s pšenico. Zakaj morajo njivo, kjer bo rastle pšenica, pognojiti, gozd pa ne?

Odgovor na 4. vprašanje.

Vzrok kratkovidnosti je prevelika dolžina očesnega jabolka; zaradi tega ne nastane slika predmeta, ki ga opazujemo na mrežnici, ampak pred njo. Pri kratkovidnejših, ki še niso dorasli, se razteza z rasto njihovogo telesa tudi očesno jabolko. Tak doraščajoč kratkovidnejši je zato vedno bolj kratkoviden ter rabi vedno močnejša očala. Ko kratkovidnejši kratkovidna doraste, ne rabita do 40 in 50,

leta močnejših očal. Torej bi se kratkovidnost povečala tudi brez očal.

Omahljivcu

Kot mož snežen, bratec, zdiš se mi,
naj še tako te burja obdelava,
ne zgane se ponošna tvoja glava;
a komaj malo sonce zažari —
ves tvoj ponos kot sneg se raztopi.

M. V.

Uganka

-ip

Tekla je, tekla bistra vodica,
tekla čez travnik zeleni in plan.
Kam je odtekla vsa ta vodica,
da jo iskala je ptica zaman?
(»Ujod od of ujuz ujuz«)

Križ

Od zgoraj navzdol
naštejemo 12 pik.
Nato štejeemo od
spodaj do križišča,
od tod pa na desno
ali na levo; znova
bomo našteji 12 pik.
Kako moramo na-
praviti, da bomo na
isti način našteji 12
pik, če popreje 4
pike zbršemo?

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. brod; 5. o; 6. der; 7. sveča; 9. tir; 10. di; 11. luna; 13. ba-hač.

Navpično: 1. d; 2. oderuh; 3. reč; 4. bradač; 5. ost; 8. vila; 12. na; 13. b.

Rešitev trikotnika.

Kutina, usoda, toča, lida, na.

»Večernik«

za mladino

Leto 1

Maribor 29. januarja 1939

Štev. 5

Ranjena srna

Jelka Meško.

Bilo je poleti. V ranem jutru sem šla čez polje. Preko gora v ozadju, poraslih z gozdovi, je razlilo sonce na pokrajino pred mano morje luči, da so mi zatrepetali pred očmi žareči valovi obzorja in se je zalesketal v dalji srebrih pas-reke. Na bližnjem holmu se je prebudila dobrava in zapela v pitčjem žgolenju.

Obstala sem pred gozdom kakor vselej in premišljevala — bi šla vani ali ne. Same me je bilo vedno strah med visokimi smrekami, tihiimi jelkami, divjimi gabri in močnimi hrasti. Takrat je nekdo prisopilal. Okrenila sem se in vzklila:

»Nero, ti moj kuža, ti me pa vedno najdeš!«

Pred mano je stal ves zasopel naš kuža Nero in molal jezik daleč iz gobca. Bilo mu je vroče.

»Zdaj pa je pojdiva. Nero! Naju pa že ne bo strah v gozdu,« sem rekla zvestemu kuži in ga pogladila po hrbtu. Nero je vstal, kakor da bi me razumel, mi obilnil roko ter zalajal v goščo.

V gozdu je zašumelo suho listje pod nogami, Nero pa je križaril pred mano, kakor da bi mu tisoč zajcev mešalo sledi. Zdaleč je obstal in zalajal. Obstala sem kakor prikovana. Na tleh, skoraj pred nogami sem zagledala mlado srnico. Boječe sem se sklonila k njej. Uboga stvarca je za-

lostno obračala svoje divje oči in v kratkih sunkih dihalo. Privzdignila sem ji glavo.

»Oh, sirotla!« sem vzklila. Na srninem vratu sem zagledala zevajočo rano, iz katere je polzela kri.

Nič prav nisem vedela, kaj bi. Nazadnje sem vzela žepni robec ter z njim obvezala ubogi stvarci ranjeni vrat. Nero je stal ves čas zraven mene in me motril. Nič več ni lajal in si-lil v srno.

Dvignila sem si srnico v naročje in odšla žalostna in vesela proti domu. Veselje, da nesem srno, je kalila rana na njenem vratu. Od kod bi bila? sem se spraševala, in si rekla, da taka rana ne more biti od strela. Srna pa me je samo gledala in obračala kalne oči.

V bližini doma se je srnica znenada stresla; vse telo ji je zadrgneto. Odprla je gobček in zaklicala: »E—e—e—e!« Nato ji je pošel glas; glava se je povesila čez mojo roko, a telo se ni več zganilo.

Zajokala sem, jo položila v travo in stekla k hramu. Nero je ostal pri mrtvi srni. Doma sem polskala motiko; z njo sem izkopala na robu gozdu jamo, dovolj veliko, da sem lahko v njo položila srno. Potlej sem jo zagrebala. Ko je bil grob narejen, sem v gozdu natrgala še šopek divjih rož ter jih položila na srnin grob.

Vsako leto, ko se pripeljem na počitnice, polščeva z Nerom srnin grob. Kuža je najbrže že pozabil nanj, jaz pa še dolgo ne bom.

Pravni svetovalec „Večernika“

F. R. v. R. Iz Vašega pisma z dne 24. I. je razvidno, da je kupna pogodba, s katero ste kupili stavbno parcelo od sosed, pravoveljavna in da je na njeni podlagi pri kupnini zemljiški parceli tudi že vključena lastninska pravica v Vašo korist in zastavna pravica v varnost v stavbne svrhe od Vas najetejega posojila. Pri pogodbi sta si bila s prodajalcem na jasno, da kupujete parcelo zaradi tega, da boste zidali na njej stanovanjsko hišo in delavnico. Takoj po nakupu parcele ste zaprosili pri občini kot gradbeni oblasti za dovoljenje nove gradnje in odobritve predloženega gradbenega načrta. Vsi dve prošnji se je vrnila komisija razprava na lico mesta, h kateri so bili povabljeni tudi na gradnji zainteresirani mešani in ob pritiski te komisije je prijavil prodajalec z drugimi mešani vred ugovor proti temu, da bi se nova stavba zidala blizu, nego v razdalji 6 m od meje njegovega zemljišča. Vred teh ugovorov je gradbena komisija Vašo prošnjo za dovoljenje gradnje zavrnila in se proti tej odločbi niste pritožili na višjo oblast. Vaše vprašanje se glasi v tem smislu, če lahko zahtevate odškodnino in razveljaviti kupne pogodbe, ker je prodajalec protipogodbeno nastopal in ker je kupljena parcela sedaj za Vas brez vsake vrednosti. Po našem mnenju v zemljiškim in lastninskem zahtevku proti prodajalcu zemljiške parcele ne boste uspeli. Neugodno je za Vas, da proti odločbi občinske komisije, s katero je bila Vaša prošnja za dovoljenje nove gradnje in odobritve gradbenega načrta zavrnjena, niste vložili pritožbe na višjo instanco, ker je bilo od nje na vsak način pričakovati uspeha. Proti dovolilu nove gradnje tudi ni ugovarjal samo prodajalec stavbne parcele, temveč tudi drugi mešani. Iz pravnih vidikov je odškodninski zahtevk zlasti radi tega neutemeljen, ker je kupna pogodba med Vami in Vašim sosedom glede zemljiške parcele perfektna in tudi zemljiško-knjižna izvedena v knjižno lastninsko pravico in Vašo korist in zastavno pravico v korist Vašega sosedu. Zaradi tega ne morete tožiti na odškodnino radi manjkajoče nepravilne izpolnitve pogodbe, temveč če smatrate, da kupljeno zemljišče ne odgovarja pogodbeno izgovorjeni kakovosti, potem lahko tožite samo radi primernega znižanja prodajalca že plačane kupnine.

8. I. F. v. G. Za časa svojega službovanja pri prošnji delodajalci, pri kateri se služili več kot pol leta, ste bili pred izstopom iz službe 5 dni bolni in Vam Vaš bivši službovavec ne sme priznati pravice do tozadevne plače. Če ste službovalci brez odnosa javili svoj zadržek službovanja in mu na njegovo zahtevo predložili izprave, pristojnega okrožnega urada za zavarovanje delavcev ali uradnega zdravnika o vzrokih in trajanju delovne

nesposobnosti, potem Vam mora Vaš bivši službovavec izplačati tudi denar za 5 dnevno bolezen in če Vaše prošnje niso uslišane, morate to mezo pod sodnim potom od bivšega služboдавца izterjati.

9. G. M. v. C. Lani ste si izposodili od nekega znanca din 10.000.— in se je v varnost tega posojila pri Vaših zemljiških knjižnih zastavnih pravicah v korist posojilodajalca. Sedaj ste mu posojilo z obrestmi in stroški vrnil, on pa Vam navzile temu nače omogočiti, da izposojujete izbris pri svojem zemljišču v korist sedaj že plačanega upnika vključene obveze. Na Vaše tozadevno vprašanje Vam odgovarjamo, da je vsak plačani upnik dolžan dati listino ali pobotnico, iz katere je razvidno, da je zastavni dolg prestal in istočasno tudi izjaviti, da se sme izbrisati v varnost tega dolga vključena zastavna pravica. Čim boste v posesti take za intabulacijo sposobne listine ali izbrisne pobotnice in bo Vam potem Vaš prijatelj dovolil novo posojilo v isti višini din 10.000.—, pa ni treba dati knjižni izbrisa zastave pravice, ker jo lahko prenesete na novo terjatev svojega prijatelja, tako da bo njegovo posojilo zopet z isto zastavo na prvem mestu zavarovano.

10. A. C. v. T. Vaš oče je napravil oporoko in Vas imenoval za glavnega dediča, ker ste mu že od mladosti pomagali na posvetu, do čim so Vaši bratje in sestre služili v tujini. V Vašem pismu navajate, da namerava Vaš oče sedaj spremeniti to poslednjo voljo v Vašo škodo, narkovno mu k temu koraku niste dali najmanjšega povoda. Na Vaše vprašanje, kaj Vam je proti temu nkretni, moramo Vam na žalost sporočiti, da vsaka oseba svoje poslednje voljo lahko spremeni do svoje smrti. Če je oče že napravil oporoko, sedaj pa bo se napravil drugo, potem bo prva oporoka v celoti obsegu prišla ob svojo veljavo, razen če bo oče v tej drugi oporoki jasno določil, ali in v koliko veljavo odredbe njegove prvoletne poslednje volje.

11. A. D. v. T. Iz Vašega pisma je razbrati, da ste skozi 10 let, ko so bili Vaši starši v Ameriki, opravljali vsa kmetiška dela na sosedovem posestvu in da je bilo med Vama mišljenje, da Vaše delo ne bo zastoj. Pravite pa, da Vam Vaš sosed razen hrane in stanovanja ni dal ničesar in da ste si morali se obkole samo kupovati z denarjem, ki so Vam ga od časa do časa pošiljali Vaši starši iz Amerike. Vaš sosed Vas je navezaval na 10 letih težkega in napornega dela brez pravega varila vrgel na cesto. Na Vaše vprašanje, če so Vaši zahtevali na plačilo Vašega za sosedu skozi 10 let opravljenega dela že zastarani, Vam odgovorjamo, da je Vaše dajanje Vašemu sosedu v prid v obliki kmetijskega dela,

presojati kot uporabo Vaših delovnih sil v korist sosedu, in ako jih Vam on ne more vrniti v naravi, Vam jih mora plačati po vrednosti, ki so jih imele za časa uporabe in sicer celo v tem slučaju, če bi Vaš sosed ne imel ved sedaj nobene koristi v svojih rokah, oziroma v svoji imovini od Vašega v 10-letni dobi za njega opravljenega kmetijskega dela. Radi tega pa o zastaranju ne more biti govora, ker velja za take dajatve 30-letna zastaralna doba.

Nasemu naročniku v R. Če posestnik, ki je po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov zasličen, prenese svojo imovino ali del te imovine na drugo osebo, uživa novi lastnik olajšave po tej uredbi glede prevzetega dolga samo tedaj, ako se je prenos izvršil po dedovanju in ako je novi lastnik kmet po tej uredbi. Ker pa ste meseca avgusta 1938 posestvo prodali, ne uživa Vaš posestnik naslednik olajšave, pa četudi je kmet po zgoraj imenovani uredbi.

Opozorilo. Kdor želi odgovor, naj vprašanje brezopojno priloži odrezek, kar na vprašanja brez odrezka ne dajemo odgovora.

Pravni svetovalec „Večernika“

Odrezek št. 3 28. 29. jan. 1939.

Sah

Szabo — Landau

Poleg turnirja šestorice, v katerem igra vele mojster Pirc, je na Nizozemskem v tej tudi šahovski match med zmagovalcem iz Hastingsa mladim Laslovom Szabom in inozemskim mojstrom Landauom. Četrto partijo matcha sta igrala v Rotterdamu. — Szabo je kot belj dobil v 37. potezi po lepem napadu na kraljevo krilo.

Bogoljubov — Eliskases

ITALIJANSKA OTVORITEV.

(2. partija matcha v Berlinu.)
Beli: Bogoljubov. Črni: Eliskases.

1. e4, e5, 2. Sf3, Sc6, 3. Lc4, Sf6, 4. d3, Lc5, 5. Le3, Lb6, 6. Sc3, d6, 7. a3, Le6, 8. 0-0, 0-0, 9. Kh1. (Bogoljubov igra precej pasivno ter mora zaradi tega prepustiti odstvo partije črnemu, kar si se v tej otvoritvi ne sme priveriti ob pra-

vilni igri belega): d5! 10. exd5, Sxd5 11. Lxd5, Lxd5 12. Sxd5, Dxd5 13. Sg5 (pričetek napačnega manevriranja s konjem), h6 14. Se4, f5 15. Sd2. Td8! 16. Sb3, e4 17. Lxb6, axb6 18. dxe4, Dxe4 19. Dcl, f4? (napaka, ki jo beli temže izkoristi ter izenači igro. Z 19... Tfe8! bi črni mogli še povečati svojo prednost) 20. f3! Dd5 21. Tf1d, Dxd1+ 22. Dxd1, Txd1+ 23. Txd1, Tf8 24. Kgl, Te2 25. Tc1f1 (na 25. Td2 bi sledilo 25... Te1+ 26. Kf2, Tb2 27. c3, Se5 in beli izgubi kmeta, ker grozi 28... Txb2 in 29... Sc4). Sa5 26. Kf1, Sxb3 27. cxb3, Txb2 28. Txc7, Txb3 29. Txb7, Kh7 30. a4, Tb4 31. Ta7, Kg6 32. Ta6, Kf7 33. Ta7+, Kf6 34. Ta6, Ke5, 35. f4, g6! in remis.

Londono juniorsko prvenstvo je odnesel 16-letni lvev pred 14-letnim Islesom z 1½ proti ½ točke.

Mednarodni match Anglija—Holandska bo 28. in 29. maja v Amsterdamu.

Partije iz Leningrada in Moskve

Španska otvoritev.

(9. kolo v Moskvi.)

Beli: Leveniš. Črni: Keres.
1. e4, e5, 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0-0, Lc7 (zapra obramba proti nevarnemu napadu belega) 6. Tf1, b5 7. Lb3, d6 8. c3, 0-0-0, a4 (običaj, je 9. d4), b4 10. d4, exd4 11. exd4, Lg4, 12. Lc3, Sa5 13. Le2, c5 14. b3, Sd7 15. Sbd2, Lf6 16. Db1, h6 17. Ta2, Sc6 (pritisk na d4 je čedalje močnejši) 18. Lf4 (nevarna avantura, s katero skuša najti belj kompenzacijo za d kmeta), Lxf3 19. Sxf3, Sxd4 20. Ld6, Sxf3+ 21. gxf3, Le5! (odlično igrano. Keres žrtvuje kvaliteto za napad na belo kraljevo krilo. Beli je s sprejemom žrtve zapečatil svojo usodo) 22. Lxf8, Dh4 23. Ld3, Dh2+ 24. Kh1, Sxf8 25. Ke2, Se6 26. Le4, Sf4+ 27. Kd1, Td8+ 28. Ld5, Dg2 (pričetek konca. Beli bi se lahko še vdal) 29. Td2, Dxf3+ 30. Ke2, Sxf5 31. exd5, Le3 32. Te3, Df5+ 33. Tdd3, Dxf2+ 34. Kd1, f5! (zadnji sunek, proti kateremu je belj brez zadostne obrambe) 35. Dcl, f4 36. Te7, Td6 37. Te6, Txe6 38. dxe6, Txe6 38. dxe6, Del+ 39. Ke2, De2+ in belj preda.

Pomenki z mladino

Polovico današnjega »Večernika« za mladino je napolnila mladina sama. Tako je prav, kajti »Večernik za mladino« naj bo le vaša last, kakor je to zapel »Mladi čitatelj« v tretji številki. Vsi, ki bi radi kaj pisali, pa preberite »Mladini, ki bo pisala za mladino«, kar je bilo objavljeno v prvi številki. Nekateri želijo, da bi bil list povečan na 8 strani; zadnje je v veliki meri odvisno od vašega zanimanja za mladinski priloge. — Niklin. Uga mi tvoja odkritost in priznanje, da si napisal pesem po vzoru Jenkovih Obrazov. No, vsebina je tvoja, in to je največ. Oglasi se še — Jelka Meško. »Ranjena srna« je dobra. Samo na kuža si pozabila na koncu, gozovo se ti je ranjena srnica prehitro zasmilila. Vendar urednik ni pozabil nani. Oglasi se v prihodnje, če moreš, z manj žalostno zgodbo. M. V. Tvoj epigram »Omahljivost« pa je urednik odnesel iz »Naše besede«.

Kržanka

Vodoravno: 1. so glasnik; 2. kratka; 4. sadno drevo; 6. ima roge (deležnik); 7. prvi črki; 8. zemljepisni pojem (naročilo); 9. glasba; 11. ribje jajce.

Navyčno: 1. več kakor plitev; 2. poroka; 3. ogenj (srbski); 4. potni kapljici; 5. vas pri Ljubljani; 10. akademski naslov.

Rešitev dopolnjevalke.

Koline, skovir, lakota, prekop, rokoko.

Svoboda afriških držav. Po zasedbi Abesinije je ostala samo še ena samostojna država v Afriki — zanzbarska republika Liberia. Ostale afriške države so pod upravo evropskih držav, največ Anglije in Francije. Takim državam pravimo kolonije. Imajo pa večjo ali manjšo svobodo.

Koliko domačih živali je na svetu? Na zemlji je približno 560 milijonov velike rogate živine (volov in krav), 540 milijonov drobnice (ovac in koz), 103 milijone konj, 185 milijonov oslov, mul in še nekaj drugih podobnih četrtonožcev, ki vsi pomagajo človeku pri delu.

Ocena

»Naša beseda«. I. Izdal krog mladosti. V prvi številki »Naše besede«, ki so jo izdali in razmnožili dijaki ene mariborskih gimnazij, povedo mladi sotrudniki v uvodni besedi, kako nečisto umreti, ampak živeti, kajti v njih je mnogo zdravega in k luči stremčega hotenja. Edini pripovednik NB P. Novljan spominja po prvi črtici in psevdonimu na Cankarja, dočim je v »Otroku pred krčmo« že bolj realističen in svojski. Ti naj nadaljuje, a samo malo manj razglablja. Zgodba mora sama v dejanju povedati, kaj hoče. M. V. je dober v »Epigramu«. Ilijč se še išče; blodi v noč, drhti in hrepeni; napisal je tudi sonet, najmočnejši pa je v pesmi »Bohem je šel v viharno noč; tu naj nadaljuje. Za njena leta sta dovršeni tudi Angeli in pesmi. Ljubimil je še močno razvojen v sebi, isto je z Mladovano. Občutena in sodobna pa je Dobra večva pesem »Zdaj...« — Pričakujemo nadaljnjih števk. Pri prvi preseneča zadnja stran citatov, ki kažejo, v koliko si je mladina razširila obzorje.

Teden dni na melanezijskem otoku

Spadati med obalnim plemeni so bili redki, pač pa so bili pogostejši spopadi med bušmuni in obalnimi plemeni; boji med zadnjimi so bili po navadi zelo krvavi.

Obalni domaćini so bili miroljubni največ zaradi požrtvovalnega delovanja misijonarjev, ki so vzgojili pivilni nanje. Kot misijonarji so delovali na otočju Marjamkin red, francoski katoliški redovniki in melanezijska misija, ki je pripadala angleški High Church (anglikanski cerkvi).

Poglavar naselbine Teteri in najbogatejši človek na severni obali Guadalcanarja je bil Saki, starikav in mršav možak, srednje velikosti, sivih las in sive brade, in vnetih oči. Bil je gol kakor njegov podložnik in nič na njem ni kazalo, da bi bil poglavar. Govorilo pa se je o njem, da je belcem zelo naklonjen; zadnje je dokazal večkrat in tudi na dan odhoda iz naselbine, ko nam je daroval dve buš-svinji in precej sadja. Med domaćini sta bila še dva, ki sta nam pomagala. Johnny Parramatta, znan iz ponesrečene ekspedicije, je delal pred nekaj leti kratek čas v Sydneyju; tam so mu dali gornji imeni (Parramatta je ime nekega mesta blizu Sydneyja) in ga pautili nekaj angleških besed. Drugi pa je bil Demizura, ki je živel in delal več let v Queenslandu (avstralskem mestu), kjer se je tudi oženil z neko belko in imel z njo sedmero otrok. Njegova žena je žvela z nekaj otroki v Queenslandu, dočim se je on zadrževal s tremi otroki v domači naselbini. Zaradi te svoje ženitve z belko se je čutil nekako solidarnega z belci, saj je tudi govoril angleški in bil edini obločeni človek v naselju; njegove oguljene,

platnene hlače in suknjčič so bili skoraj brez vsake barve, vendar pa se je možak prav po tem platnu močno razlikoval od svojih sorojakov.

Takoj, ko smo se zasedli pred naselbino, sta prišla na parnik oba: Johnny in Demizura, ter pospremlja našo komisijo k poglavarju Sakiu, da bi se domenili z njim zaradi kraja in odkupa zemljišča, kjer bi naj stal spomenik. Najprikladnejši kraj se je našel na vzhodni strani vsaj 50 metrov od morske obale. S tega kraja bi se spomenik videl s parnika, in ne bi ga zaraslo tropsko rastline.

Pogajanja so potekala v dokaj prijetnem razpoloženju ter so bila v kratkem času ugodno zaključena. Poglavar Saki je dobil za zemljišče zaboj s 15½ kg črnege tobaka za žvečenje in kalenje. Dobil je še več drugih malenkosti, med drugim tudi čašo borove vode, da bi si z njo izplakoval od trahoma vnete oči. Odkup piti je bilo treba nadalje neko kolibo, ki je bila v napotje postaviti spomenika; plačal smo jo z 20 zobmi neke ribe.

S tobakom in ribjimi zobmi smo se zalozili v Sydneyju, kjer so nam oboje priporočili kot najboljši plačilno sredstvo za trgovanje z domaćini. Zalozili pa smo se doboba v Avstraliji tudi s steklenimi biseri vseh barv in velikosti, s pozlačeni in posrebljeni papirnati zvezdami, ki so jih Evropejci včasih uporabljali pri plesanju kvadrilje, pozabili pa nismo niti na živo-barvne svilene vrvice. Klir nastje pipe in podobno drobnarijo. Ker smo vedeli, da je angleški bakreni drobiž zelo priljubljeno sredstvo za trgovanje z domaćini, smo se tudi z njim precej zalozili. Tak bakreni denar se je moral svetiti, a v čiščenju denarja so bili naši mornarji pravi mojstri.

(Se bo nadaljevalo.)

Sport

Državno prvenstvo v alpski kombinaciji

4. IN 5. MARCA 1939 V OKOLICI RIBNICE IN SENJORJEVEGA DOMA NA POHORJU — 10-LETNI JUBILEJ PRIREDITELJA MARIBORSKE ZIMSKO-SPORTNE PODZVEZE — PRIPRAVE V POLNEM TEKU

Naša lepa Slovenija, predvsem njene severne obmeje pokrajine, je oni del države, kjer se v največji in najlepši meri goji zimski sport. Ako govorimo o smučarskem sportu v Sloveniji, nam misli nehoti uidejo najprej na Gorenjsko, v Planico in druge zimsko-sportne postojanke, ki so ponesele sloves naše države in njenih naravnih lepot širom celega sveta. Slovenija ima pa tudi v svojem severno-vzhodnem delu idealne terene in najlepše pogoje za razvoj smučarskega sporta. Tu pride v prvi vrsti v poštev naše Pohorje, ki skupno z bližnjimi okolici daje Mariboru naziv jugoslovanski Meran. Pohorje bo letos prvič pozorišče tekmovalstva v alpski kombinaciji za državno prvenstvo, ki se bo vršilo v izvedbi Mariborske zimsko-sportne podzveze 4. in 5. III. v okolici Ribnice in Senjorjevega doma na Pohorju.

DESETLETNI JUBILEJ MZSP

Prav poseben značaj bo dala letošnjemu prvenstvu okolnost, da slavi prireditelj tekmovalstva Mariborske zimsko-sportne podzveze 10-letnico svojega obstoja. Tekmovanje bo s tem dobilo značaj jubilejne prireditve; funkcionarji MZSP se že dalje časa marljivo trudijo, da bi čim dostojneje predstavili sportni javnosti iz cele države sadove podzveznega desetletnega sportnega delovanja.

Elita jugoslovanskih alpinistov se bo zbirala v borbi za pomolni naslov državnega prvaka. Tekmovanje postaja še mnogo zanimivejše sprico dejstva, da se bo odigralo več proti koncu letošnje zimsko-sportne sezone, ko bodo vsi tekmovalci dosegli višek svojega znanja in izdržljivosti, ker se bodo po prej srečali med seboj in z najboljšimi tujimi tekmovalci na domačih in mednarodnih tekmovaljih.

PODPOMO SPORTNIKE V NJIHOVEM DELU

Sportniki doma in v tujini bodo spremljali to naše prvenstvo, saj je Jugoslavija eden izmed resnih interesov za prireditev FIS-inega prvenstva 1941. Vse prejšnje prireditve je treba torej do gotove mere smatrati kot

priloge in merilo za bodočnost. Naši tekmovalci in funkcionarji bodo morali dokazati, da so sposobni, prevzeti in izvesti tako težko naloge. Zato pa je treba sportnike pri njihovih stremiljenjih podpreti moralno in materialno, da ne bodo klonili sredi poti. Prireditev državnega prvenstva je program, ki daleč presega materialne zmožnosti sportnikov, tako podnevec kakor tudi sportnih društev in inštitucij. Smotno gojen sport je danes — ne glede na vrsto sporta — akcija v službi mladine in naroda, je važna postavka v telesni, nacionalni in narodno-obrambni vzgoji mladine. Skoro vse države so priznale važnost tega momenta z ustanovitvijo posebnega ministrstva za telesno vzgojo naroda ter so tako sport podredile državnemu nadzorstvu. Tudi naša javnost ne sme prezreti idealizma mladine, posebno ne mladine na skrajni severni meji, kajti le tedaj bo naša država zavrela v sportu mešlo, ki bo zanjo dostojno.

RIBNICA SE PRIPRAVLJA NA SPREJEM GOSTOV

Za čim lepši potek prireditve je v vsaki smeri preskrbljeno. Pripravljani odbor je ukrenil vse, da bo na razpolago dovolj prenočišč, cenena enotna hrana, dovoljna priročnost za vožnjo z avtobusi iz Maribora in Brezne v Ribnico, zaprosil je za polovično vožnjo po drž. železnicah itd., kljub temu bo pa hvala vsem vsakemu, ki bo svoj prihod, posebno velja to za skupine, pravočasno vnaprej prijavil, da se uredi vprašanje prenočišč v splošno zadovoljstvo.

Tudi domačini Ribničani se zavedajo prilike, ki jim jo nudi tekmovalstvo za državno prvenstvo v luskovnem in prometnem pogledu. Narod ob meji v vsakem pogledu čuti bližino državne meje, predvsem pa v materialnem pogledu. Naša dolžnost je, da mu vsaj moralno damo čuti z obilnim obiskom, da ima za seboj zalede, ki ob vsaki priliki misli nanj. Vsakdo lahko računa z najgostoljubnejšim sprejemom, kajti domačini bodo goste sprejeli tako, da se bodo čutili vračati v Ribnico na Pohorju — bodoči center zimskega sporta na severni meji — tudi takrat, ko se tam ne bo vršilo državno prvenstvo.

MARIBOR—LJUBLJANA V BILJARDU

Danes zvečer bodo prispeili v Maribor zastopniki ljubljanskih biljardistov, ki bodo jutri ob 14. igrali v kavarni »Jadrane« medmestno tekmo z Mariborčani. Za Maribor bodo nastopili Bender, Hrabacher, Lepci, Koser, Potočan, Vukič. Po tekmovalstvu bo družabni večer.

NAŠI TENISKI IGRALCI NA FRANCO-SKI RIVIERI

Naša teniška mušketirja Punčec in Mitić sta se vrnila v domovino, a bosta v kratkem zopet odpotovala v Francijo na riviero, kjer bosta sodelovala na več turnirjih. Tja sta namenjeni tudi naši teniški igralci gđ. Florianova in Kovačeva.

»HERKULES«. PRVAK ZAGREBA.

V četrtek zvečer so bile v Zagrebu finalne borbe za prvenstvo Zagreba s sodelovanjem 5 zagrebskih klubov. V celoti je zmagal Herkules z 18. sledilo Croatia z 12. Makabi s 6. Policijski s 4 in Gradjanski z 2 točkama. Borbe so bile jako razburilne ter je večkrat tudi publika glasno sodelovala.

ŠTEVILO OLIMPIJSKIH DISCIPLIN SE VEČA.

Od prvih modernih olimpijskih iger, ki so bile leta 1896. v Atenah, kjer se je tekmovalo v 44 disciplinah, se število disciplin stalno veča. Na olimpiadi v Berlinu je bilo 129 različnih tekmoval, na prihodnjih olimpijskih igrah, ki bodo po vrstnem redu XII., oz. XI., ker je VI. olimpiada 1916 radi vojne odpadla, bo na sporedu 132 raznih tekmoval, med njimi tudi prvič jadralno letenje.

AVSTRALSKO TENISKO PRVENSTVO

SYNE&, 28. jan. V semifinalu je Brown-lich premagal McGrahla s 6:0, 6:3, 6:4. Quist pa Crawforda 6:1, 7:5, 6:4.

LEPA AKCIJA ZAGREBSKIH SPORTNIKOV

ZNZ je odredil, da se bodo 2. II. po teritoriju cele podzveze igrale tekme za zimsko pomoč. Deloma je sestavila spored uprava ZNP-a sama; deloma ga bodo določile uprave posameznih okrožij. V Zagrebu je na sporedu; reprezentanca ZNP-a proti reprezentanci nižjerazrednih klubov ter reprezentanca Zagreba proti Gradjanskemu.

SINDELAR NI IZVRŠIL SAMOMORA

Tragična smrt enega izmed najpopularnejših nogometašev na svetu M. Sindelara je sedaj pojasnjena. Obdukcija je dognala, da je po nesreči podlegel zastrupljenju z ogljikovim oksidom in da ni govor o kakršni tragediji. Sindelarjev klub Ostrižmark (prej Austria) je sprejel nebroj sožalnih brzojavk in pismen.

s. Jugoslovanska reprezentanca v hokeju na ledu se pogaja z Nemčijo in Italijo za odigranje več tekem po končanem svetovnem prvenstvu v Švici, nastopala pa bo pod imenom ljubljanske Ilirije.

Slepa potnika.

»Jaz potjem vedno s parniki te družbe. Publika je tu boljše vrste.«

s. Mednarodno teniško prvenstvo Češko-Slovaške bo od 7. do 14. maja v Pragi. Nastopili bodo vsi najboljši igralci tenisa v Evropi.

s. Medmestna nogometna tekma Praga—Pariz, ki je bila na sporedu že 4. dec. 1938, pa so jo Čehoslovaki odpovedali, se bo sedaj vendarle odigrala 19. II. v Pragi. 18. maja pa bodo igrali Pražani doma proti enajstorici Berlina.

s. Jugoslovanska table-teniška reprezentanca, ki jo sestavljajo Marinko, Heksner, Harangozo, Heršković, Dolinar, Ratković, Stein in Konec, bo koncem februarja odpotovala na svetovno prvenstvo v Kairo. Verjetno je, da bo po povratku nastopila v Zagrebu proti zastopnikom Nemčije.

s. ISSK »Maribor« razpisuje banovinsko prvenstvo v štafeti 4 krat 10 km 5. II. v Ribnici na Pohorju. Start ob pol 10. Prijave brez prijavnine na zvezni prijavnicah je treba poslati do 3. II. g. Goluboviću V., Smetanova 36. Zrebanje šteti vli in tolmačenje proge bo 4. II. ob 20. v klubskem zavetišču v gost. Osrnjak. Pervoplasirana štafeta dobi naslov banovinskega prvaka 1938-39 v štafeti 4 krat 10 km.

s. Upravni odbor SK Železničarja sklicuje XII. redni letni občni zbor, ki bo v soboto, 4. febr., ob 19. v dvorani tribune na stadionu. Ako ob določenem času ne bo navzoča polovica članstva, ki ima pravico glasovanja, se bo občni zbor vršil pol ure kasneje z istim dnevnim redom.

s. Smučarski klub Celje razpisuje za 2. febr. za juniorje in mladino 14—18 let tekmo v smučskih skokih za prvenstvo Celja na Kuzgijevi skakalnici v Liscach. Start ob 14. pripuščeni so člani klubov MZSP. Prijave s prijavnino se sprejemajo do pol 14. na dan prireditve v rest. Petriček v Liscach.

s. Sportni spor med Argentino in Brazilijo. Pri drugi tekmi med Argentino in Brazilijo, ki se je končala z zmago Brazilije 3 : 2, je prišlo do zanimivega incidenta. Ko je sodnik diktaril enajstko proti Argentini in je ni hotel preklificati, je argentinska reprezentanca odstopila, nato pa je nasprotni igralec udaril žogo v prazna vrata. Sodnik je baje ta zgoditek priznal za regularen gol.

Pred občnim zborom JNS

Jutri bo v Beogradu občni zbor JNS-a, ki utegne usodno vplivati na nadaljnji razvoj našega nogometnega sporta. Zato je tudi razumljivo, da vlada zanj po celi državi ogromno zanimanje. V ospredju interesa sta oba predloga Gradjanskega, od katerih se prvi nanaša na reorganizacijo v upravi in na ustanovitve treh zvez v državi, drugi pa na vrnitev avtonomije

nogometnim sodnikom. Zanimivo bo tudi stališče, ki ga bo občni zbor zavzel k predlogu Slavije (S) glede fonda za igrišča ter predlogu za ustanovitev druge lige (osuješka Slavija). Da vlada izjemna atmosfera, najbolj dokazuje dejstvo, da sta oba beograjska tabora sklenila premirje in bosta složna nastopila na občnem zboru.

Minister pride v Ribnico

BEOGRAD. 28. jan. Mariborska zimsko-sportna podzveza je prejela iz kabinete pisarne Ministrstva za telesno vzgojo naroda odgovor na svojo tozadnevno prošnjo, v kateri se ji sporoča, da je minister g. Mastrovic izvolil prevzeti pokroviteljstvo nad letošnjim prireditvijo državnega prvenstva v alpski kombinaciji 4. in 5. III. v Ribnici na Pohorju, da se bo prireditve skoro gotovo tudi sam udeležil.

Kdo pride v semifinale

Jutri se bodo odigrale povratne tekme četrtinskega finala za zimski pokal lige-šev. Srečali se bodo BSK-Jedinstvo, BASK-Jugoslavija, Gradjanski-Hajduk in Slavija-Concordia. Posebno zanimanje vlada za zadnji dve tekmi, ker je Gradjanski odločen radi prekinitve odnosajev s Slavijo prepustiti njej brez igre pravico tekmovalstva v semifinalu, ako bi izpadla Concordia in Hajduk.

TRIE VOJNI TOVARIŠI

»Toda le, če jaz ne bom popustil...«

Nekega večera povabi Patricia Ericha v opero. Povabilo ga veseli, toda ne ve, kaj obljubi. Prijatelj mu posodi večerno obleko, ki mu je tesna, zato ga opozarjajo, naj se previdno giblje in ne pleše.

»Toda z vašo roko je že boljše.«

Po predstavi gresta v nočni lokal. Tu najdeta vojne-ega bogataša Breuerja. Začno se pogovarjati o vojni in vojnih bogataših. Erich je ljubosumen na Patricia, ker ji je žal, da je izgubila tako bogatega prijatelja. Patricia predlaga Erichu, naj gresta plesat.

»Napačno... Erich.«

Erich se ne more izvlčiti iz neprimetnega položaja in mora plesati s Patricia. Previdno pleše na enem mestu, toda nek plesalec ga sme in nesreča je tu. Suknjič mu vzdolž pleč poč. Osramočen zapušta dvorano.

Erich Marija Remarque, avtor slavnega romana »Na zapadu nič novega«, je napisal nov roman »Trije vojni tovariši, ki je prav tako doživel velik uspeh. Ameriška filmska družba Metro Goldwin Mayer je po tem romanu posnela film, v katerem igrajo glavne vloge Robert Taylor, Robert Young, Franchot Tone in Margaret Sullivan. Iz tega filmanega romana bomo prinašali vsako soboto nekaj prizorov z besedilom.

Nekaj pripomb o mariborskem koncertnem življenju

Koncertov je pri nas bore malo. Zlasti dobrih. Vzrokov tega dejstva pa ne smemo iskati zgolj v naših kulturnih razmerah ali celo v kakih kulturnih nezmogljivostih, ki bi nam jo radi pripisovali drugi, ampak v povezanosti naših nesrečnih gospodarskih razmer s celotnim narodnim, torej tudi kulturnim življenjem. Raziskovati ves kompleks teh vprašanj, pa je naloga neke splošne studije o naši sredini in ne more biti namen katerega kratkega članka. V tem članku hočemo pretrstati le neka tehnična vprašanja našega koncertnega življenja.

Predvsem vprašanje dvorane. Unionska dvorana je za koncerte velikega stila prav primerna, tako akustično kakor po velikosti. Ima pa svoje hude napake. Vhod, blagajna, garderoba, vse to je stalo mnogo živčnega napora že marsikateremu prideljatelju in prav gotovo vse obiskovalce. Nemogoči sistem kurjave je problem za vsakega pristeditelja, ki poslušalcem ne želi prehlajenja a izvajalcem indispozicije, ki je čisto posledica neprimerne temperature. A tudi »soba za umetnike« je poglavje zase. Kako se naj umetnik ali izvajalec spočije, oziroma pripravi za nastop v nizkem, neestetskem, mrzlem prostoru z betonskim tlakom in brez pohištva? Daleč smo od tega, da bi smatrali umetnika za neko mehkonko romantično bitje iz sanj, toda vsako delo zahteva svoje pogoje, in ti pogoji morajo biti dani tudi umetniku, ki nastopa na koncertnem odru. Čas bi bil, da se odpravi ta najgostejši nedostatek te dvorane, kar bi bila ena nalog njenih novih lastnikov. Za manjšo, zlasti intimne komorne koncerte, pri katerih si za naprej ne obetamo tisočglave množice poslušalcev, pa sploh nimamo dvorane. To se seveda že težje vprašanje, ki se ne da rešiti brez večjih stroškov, in zato ne smemo glede tega godrnjati, ampak upati, da bomo prej ali slej dobili tudi tako dvorano.

Druge vprašanje je sama organizacija koncertov. To prepuščajo prideljatelji preveč igri naključja. Termin, reklama, prodaja vstopnic vnaprej, vse to kaže premalo iniciative in načrtnosti. Šele pri zadnjem koncertu Glasbene Matice so bile

priprave boljše in obisk je bil temu primerno tudi boljši. Zato pa so se prav ob tem koncertu zgodile razne druge neprijetnosti. Tiskane programe na pr. je treba ponujati že v predprodaji, ne pa šele po začetku koncerta! Pripombe k sporedu — hvaljevredna ideja — bi morali prebrati poslušalci pred koncertom. A v teh pripombah je pri zadnjem koncertu G. M. manjkalo nekaj zelo važnega. Dirigent ni maral, da bi se koncert končal z »lamentom«, ampak z borbenimi, optimističnimi zvoki tretjega stavka 6. simfonije Čajkovskega in je zato kratkotalno zamenjal 3. in 4. stavek. Originalen domislek, o katerem se da diskutirati. Vsekakor pa bi bilo potrebno opozoriti na to občinstvo. Kje je logika, če imamo na programih lepe in pametne glase o splošno znanih in manj znanih stvarih, na istem sporedu pa obrnjen red stavkov znamenite simfonije — brez pojasnila. Zelo neprijetno za poslušalce je tudi, če jih moti hrup iz stranskih prostorov v trenutku, ko polni dvorano zvoki katerega liričnega pasusa. Ltd., Ltd.

Tretje vprašanje je obnašanje občinstva. Najgostejša stvar je brez dvoma glasno komentiranje za časa izvedbe, a take stvari se godijo čestokrat! Neprijetno je tudi ploskanje med posameznimi stavki večje skladbe, ki predstavlja celoto, na pr. sonate godalnega kvarteta, simfonije. V mestih z razgibanim koncertnim življenjem se to ne primerja. Upajmo, da bodo tudi naši obiskovalci koncertov sčasoma spoznali nujnost kontinuitete v poslušanju večjih glasbenih oblik. Pa tudi reditelji bi mogli biti obzirnejši in opustiti za časa izvedbe rožljanje z denarjem v svojih žepih. Ltd., Ltd.

Upajmo, da bodo poskušali činitelji, ki smo jih v tem članku omenili, upoštevati te dobro mišljene ugotovitve. Predvsem pa upamo, da bodo novi lastniki naše reprezentativne dvorane popravili vse njene napake, tako da bo v resnici ustrezala vsem potrebam. Marsikaj bo šlo težko še tekom te sezone, do prihodnje pa bi se moglo vse to urediti brez posebnih težav in na splošno zadovoljstvo. L. N.

S sodišča

Rože zaradi pomanjkanja dokazov oproščen

Bralcem »Večernika« je gotovo še v spominih lanski proces pred mariborskim okrajnim sodiščem proti sadnemu trgovcu Josipu Rožetu, svoječasnemu članu nemu podpredsedniku zavarovalnice društva »Naprednost« v Mariboru. 16. aprila lani je bil Rože obsojen na 14 mesecev strogega zaporu in na 1200 din denarne kazni. Obtožnica ga je takrat dožila, da bi bil kot častni podpredsednik omenjenega društva napravil od novembra 1933. do oktobra 1934. lažne domače listine ter z njimi preslepil ravnatelja »Naprednosti« Friderika Bojka, da se je podpisal na dve zavarovalni polici na ime neke Marije Obersnelove, da bi tako prišel do 10.000 din; da je nadalje izdelal mrtvaški list svoječasnega župnega urada v Dramljah ter podpisal nanj župnika Berbuča Stefana, da bi tako dvignil posmrtnino za neko Gero Mezmarčičovo, za katero se sploh ne ve, da bi živel. Šlo je pač zato, da bi si Rože na kazniv način prilastil kot častni podpredsednik, ki je imel dostop v društvo, društven denar — seveda na škodo društva in zavarovalcev. Prva obsodba je temeljila na podlagi dveh grafoloških izvedencev gg. Coticla in Ravnikarja, da je župnikov podpis na mrtvaškem listu ponaredil oboženi Rože in na številnih obožencevih predkaznih. Rože ni sprejel kazni ter je prijavil revizijo in priziv. Stotredmorič kot kasalsko sodišče v Zagrebu je prizivu ugodil in sodbo razveljavil.

Ponovno razpravo je vodil sodnik o. s. J. Lenart, prisedovala pa sta mu ss. dr. Lesnik in Lečnik. Obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Dev. osumljenca pa je zagovarjal odvetnik dr. Snuderl. Razprava je znova pogrela, kako je poslovala Reg. pomožna blagajna »Naprednost« v Mariboru, da jo je morala kr. banska uprava likvidirati, in kako so se izplačevale posmrtnine pred potekom karenčne

dobe, kako so bile vse listine — razen mrtvaškega lista — pisane z istim pisalnim strojem in kako se je v društvu na škodo zavarovalcev poneverjalo. Rože, ravnatelj Bojk in priče Božičeva itd. so zanimali vsa očitana dejanja, ali pa niso hoteli od njih ničesar vedeti. Tudi se ni vedelo in ni dalo razbrati, komu bi se izplačala inkriminirana zavarovalnina; saj žensk, ki so bile zavarovane, sploh bilo ni!

Na današnji razpravi se je začela valiti krivda na tedanjega tajnika »Naprednosti«, ki bi nanj ponaredil tiste listine. Tajnik Vengust je bil med tem časom že zaprt zaradi podobnih dejanj, in nekatere priče so izpovedale, kako se je balal, da zmore ponarediti vse listine. Ko je bilo na današnji razpravi vse to predloženo os. Rožetu, je izjavil:

Jaz sem žrtev!

Predsednik je pripomnil, da je to vprašanje. Rože pa je jel pripovedovati, kako je začela poslovati »Naprednost« oktobra 1933, kako se je osnovala in kako je bil Bojk ravnatelj. L. 1933. je nastopil 6 mesečno zaporno kazen in kako so ga izpustili iz prejšnje kreditne zadruge. Občni zbor »Naprednosti« ga je pozneje, da bi ga potolažil, izvolil za častnega podpredsednika, a na neki seji so ga znova odpustili s trimesečno odpravnino. Tiste dni, ko so se zgodile one malverzacije z mrtvaškim listom in denarjem, bi naj bil on kot sadni trgovec v Zagrebu in Sušaku. Za Rožetom so bile zaslišane priče, ki pa niso ničesar bistvenega izpovedale.

Oglasil se je državni tožilec dr. M. Dev in pri izpraševanju priče Gregorja Jakoba, trgovca iz Pobrežja, povedal, kako so bili prav Rože in Gregore kot odborniki med tem časom osnovane podobne »Glavne privredne zadruge« ponovno dva meseca v preiskovalnem zaporu; za prti je bil celoten odbor zaradi suma obrtno prevare.

Predsednik je še enkrat prebral mnenje izvedencev, ki trdijo, da bi bila pota njihovega mnenja glede pisave izključena.

Po govoru drž. tožilca in osumljenčevega zagovornika, se je mali kazenski senat umaknil k posvetovanju in točno po-

poldne razglasil obsodbo, da je sum podan, da pa zaradi pomanjkanja dokazov osumljenega Rožeta oprošča krivde.

Zanimivosti

Dana nji London

MESTO BREZ MEJA.

London je mesto, ki ga je nemogoče premagati ali prekositi. Ta kamenita poplava hiš, razprostirajoča se iz središča na desetine kilometrov na vse strani, je nepregledna tudi z najvišjih londonskih stavb. Niti s kupole katedrale sv. Pavla, ki spada brez dvoma med te najvišje stavbe, ne morete uzreti konca tega Babilona. Na obzorju sicer zagledate zelene ploskve, toda to so slavni londonski parki, ki se vsi spadata v »središče« mesta. Pri teh ogromnih razdaljah je Londončan navezan izključno na automobile, visoke, večnadstrome avtobuse ali podzemeljsko železnico, če sploh hoče kaj urediti in opraviti v mestu — peš se tu ne pride nikamor. Samo najvažnejša postopja, muzeji in različne zbirke, tiste, ki so v različnih vodih za tujca znamenite, z dvema zvezdicama, so zbrane v centru v najožjem smislu. Ostali London je v svojih nedoglednih razsežnostih izžiravajoč in utrujajoč.

PARKI.

Glasoviti londonski parki so velikanske zelene plosče, vrnjene v kamnite mase hiš za tolažbo očem in odpočitek udom. Dobesedno za počitek, kajti travniki so, kakor znano, pristopni občinstvu, ki se lahko po mili volji zavali bodisi naravnost po travniku ali pa na številne zelene klopi in ležišča, ki so tu nepravilno in brez sistema posejane. Hyde Park je pa od vseh še najbolj znan po tem, da so v enem njegovih delov urejene svobodne gospodarske tribune, raz katerih tisti Anglež, ki je — izjemoma — zgovoren, lahko pove ljubeznivo poslušajočemu občinstvu vsak hip, kar mu leži na srcu. Predmet teh govornikov vaj je najrazličnejši: politika prav tako kakor verska vprašanja, kritika javne uprave prav tako kakor privatne dobrotelosti. V zadnjem času prevladuje seveda politika.

ZABAVE LONDONČANOV.

Anglež, večno nekoliko vzdržen, če ne že rezerviran, ki se obleče tudi za družinsko večerjo v frak ali smoking — dame v velike toalete — se takoj znebi svoje maske, kakor hitro vstopi v kak zabaven lokal. Tu nastane takoj iz mrzlega Londončana igrav otrok, ki veselo in strastno igra in pleše, otrok, ki neutrudno meče peni za penjem v čudne igralne skrinje z najneverjetnejšimi čudovitostmi. Po preudarnem mnenju treznih Srednjeevropejcev so to nekoliko smešne igracke, toda te neškodljive, malce bedaste zabave so močan ventilator, s katerim Londončan sprasča napeto dostojanstvo svojega javnega in zasebnega življenja.

Avtomati, pripravljeni na vseh koncih mesta za Londončane, ki se dolgočasijo, so najrazličnejših vrst. Poleg

mnogih, ki so znani po Evropi, jih je precej, ki so res čisto angleški. Na primer: Igralec lahko vodi nogometno tekmo luk. Igralec lahko vodi po »razburkanem« morju ladjo med narisanimi otoki, in če ladja zadene ob breg, izgubi igravec pravico do premije. Nadaljnji igralkarski avtomati Avtomat vas fotografira in čez minuto vam da gotovo sliko; tehnična, ki vam glasno reče, koliko tehtate. Avtomat, ki ločno in resnično prerokuje vašo bodočnost, označi vaš značaj in lastnosti, če položite na konice topih igel svojo dlan, da jo aparat lahko »preuči«. In nešteto drugih avtomatov, nad katerimi imajo Londončanje strašno veselje. Ali pa so kar tako mimogrede po stenah nameščena kriva zrcala, ki komično popajočo postavijo in obraz. V enem ima mimoidoči žirafje noge in čisto skrženo telo, v drugem dva metra dolgo truplo in noge kakor jazbecar...

LONDONSKI TRGOVSKI DOMOVI.

Ta velika podjetja so res tako, da dostojno reprezentirajo trgovsko moč britanskega imperija. Ena največjih trd John Lewis ima v sredini mesta, na Oxford Streetu, tam, kjer stane kvadratni meter zemlje nekako 300.000 dinarjev, dva ogromna bloka hiš. In mnogo drugačna tudi niso drugi podjelja Selfridge's, Harrod's, Derry & Toms, Whiteley's in drugi. Vsa so natrpna od pritličja do podstrešja z nepregledno zalogo blaga vsch vrst. Tam dobite vse, od avtomobila do zobne ščetke. Tu so klavirji in perilo, radio in kozmetične potrebščine, ki so v Londonu posebno poceni in na mogoč boljvite. Tu so bogato založeni filatelistični oddelki, velike knjigarnice, tu s tujcezično književnostjo, zeleznjaki oddelki, tobaci izdelki v nepregledni izbiri itd. V zadnjem nadstropju je restavracija za odjemalce, na ravni strehi pa pravi vrt z rožami, travo, grmi in drevesi, peskoviti poti in klopi. Jezerce z vodometom in zlatimi ribicami pa kropa ta čudež, ta vrhunec civilizacije.

LONDONSKI BERACI IN GODCI.

Tudi po najživljnejših, najrazkošnejših ulicah Londona srečate berače in godce, ki nemoteno izvršujejo svojo »obrti«. Drugi kralji, drugi običaji, in tako si tudi beraštvo v Londonu pomaga na bistveno drugačen način kakor smo to vajeni videti pri nas. V mirnejših ulicah razstavljajo berači svoje »risbe« z barvastno glino na kameniti cestni tlak in ob njih pobirajo »davek radovednosti«. Tudi potepuški muzikantje so iznajdljivi: v primernem kotu na cesti se utaborijo s celom ali pa celo harmonijem in igravo pobožne, pa tudi manj pobožne pesmi.

„Mikrokator“

NOV TOČEN STROJ, KI MERI DO DVEH STOTISOČINK MILIMETRA.

Svedski inženir Hugo Abramson je sestavil tako imenovan mikroiindikator, pripravljen, ki meri točno in natančno na dve stotisočinki milimetra. Iznajditelj ga naziva kratko »mikrokator«. Princip stroja je zelo preprost, praktično pa ga bo lahko uporabljala zlasti industrija. To pripravo je Abramson prodal že mnogim državam. Prvi pa so ga začeli praktično uporabljati zdravniki.

Stroj izdeluje družba A.B.C.E. Johansson v Eskilstunu, katere predsednik je slavni konstruktor točnih strojev, Carl E. Johansson. Ze leta 1897. je začel Johansson delovati na svojem merilnem aparatu. Leta 1907. so prišli na trg prvi točni aparati njegovega sistema. Johanssonove aparate, ki so predhodniki Abramsonovih, so uporabljali v veliki meri v precizni mehaniki. »Avtomobilski kralj« Ford je izkoristil njegovo iznajdbo v avtomobilski industriji in pridobil Johanssona l.

1923. za sodelovanje s Fordovimi tovarnami v Detroitu v USA, kjer vse doslej deluje Svedski iznajditelj.

Abramsonov aparat, ki pomeni daljšo sežno izpopolnitev Johanssonovega principa, je sestavljen iz tankega, prožnega traka bron, vrtečega se okoli lastne podolžne osi. Trak, napet med dve sponki, od katerih je ena trdna, druga pa pregibna, se pregiblje kakor zvinita vrstica, če se zanj potegne. S pomočjo zrcalca, ki je nameščeno v sredini, dobimo pripravo, ki je skrajno občutljiva. Če nategnemo bronasti trak za desetinko milimetra, se zavrti sredina traku za 54 stopinj. Če nategnemo trakec za tisočinko milimetra, se zavrti za 5,4 stopinje. S prenosnim vzvodom je mogoče doseči še manjše delčke milimetra.

Ne pozabi naročnine!

Cook kuka po svetu

ZACETKI VELIKE TOLOVALNE AGENCIJE.

Skoraj bo 98 pomladi, kar je tiskar-
nar v Leicesteru, Thomas Cook, prišel
na misel, da je v enem dnevu spravil
skupino svojih znancev, samih trezve-
njakov, za 1 šiling v Longbrough in
nazaj. Ta pohod, izborni, pripravljen,
je bil prvi klin v lestvi skupnih izletov
in prvo dejanje agencije Cook, katere
zastopniki danes lahko sprejmejo vaše
naročila kjer koli in za kamor koli na
svetu.

Ker se je omenjeni poskus obnesel,
je Cook prevzel ureditev raznih drugih
selitev. Poslovil se od stavnice v Lei-
cestru, se je popolnoma posvetil pot-
ovanjem, ki jih je večkrat sam vodil.
Vselej pa je razodela podjetnost in
praktičen smisel. Telesno je bil hrust.
Nekdo opazi, da na vožnji pa Nilu ka-
pitan ne dela po navodilih. Opozori ga
na njegovo dolžnost: kapitan ugovarja,
češ da se bo ravnal po svoji pameti.
Cook pograbi nepokorneža za vratnik
in ga vrže čez krov. Sam pa prevzame
poveljstvo na barki.

S takim brdavsom in brezobzirne-
žem je organizacija lepo napredovala.
Cook je dobil naročila celo za uradne
prevoze. Ko je slo na priliko za osvo-
boditev Khartuma, mu je vlada pove-

čila nalogo, da prepelje 20.000 vojakov
in 40.000 ton vojnih potrebščin v go-
renje Ponile. Navzlic ogromnim ovi-
ram je bilo početje izvršeno ob dolo-
čenem času in tako osnovana nevenljiva
slava Cookovega opravišstva.

Ista oblast mu je poverila nič manj
nevarno dolžnost, da iz britske In-
dije povede v Meko romanje. Dollej je
mnoho takih »bogunapolnikov« pod-
leglo boleznim ali razbojnikom. Cook
je proučil najkrajšo zvezo, ob progi
nastanil počivalnice, vzel s seboj čelo
oboroženec in zdravnikov. Na ta na-
čin je prišel vsakdo na svoj račun,
razen Tolovaja Mataja.

Spričo tolikih uspehov je zaupanje
raslo. Cook je na primer spravil v
Palestino članstvo Nedejske Sole. V
isto sveto deželo je privedel izlet nem-
škega cesarja Viljema. Za to je bilo
preskrbeli 1430 konj, mul ali velbi-
dov, 116 landavcev, kočij ali voz in 6
posebnih vlakov.

Cookovo opravišstvo se je prelevilo
v Agencijo za spalne vozove, ki se
danes pošilja naše sodobnike po be-
lem svetu. Seveda le take, ki imajo
pod palcem kaj cvenka in obenem
prostelega časa za križarjenje. A. D.

TO SO ZA VAS »TRAPASTI« TRENUTKI, KAJ?

Prijateljica vam telefonira, da bi šli z
njo na sprehod, vi ji to odklonite, izgovar-
jajoč se, da imate gripo, uro na to se pa
srečate z njo pri vstopu v kino...

Kupite skupino srečk, ki vam jih je
ponudilo dobrodelno društvo, jih darujete
hišnici, nekaj dni nato pa zveste, da je
ena teh srečk zadela glavi dobitke...

Greste na obisk k svoji teti, tisti teti,
ki je tako nepriklupna! Kaže vam svojo
fotografijo iz mladih let, ko je bila stara
toliko kakor ste zdaj vi, in vi spoznate,
da ste ji na las podobni...

Sedli ste že na vlak, ki odhaja s polno
paro, in v tem se spomnite, da niste v
kopalnici zaprli vodovoda...

Vaš šef vozi s svojim avtomobilom ka-
kor blazen. Imel že nekaj poštenih ne-
sreč. Zdaj pa vam ponudi, da vas po-
pelje prav do vrat vašega stanovanja...

Bahali ste se svojemu prijatelju, kako
izvrstno znate plavati. Potem pa se o po-
čitnicah srečate z njim na istem bregu
morja, kjer vi samo bedno in skromno
čofotate in plavate po vodi...

Pripravili daste slišan obed, ker pri-
čakujete kot gosta pomembno osebnost,
ta vam pa izjavi, ko pride, da ne bo jedla
nič drugega ko prav malo juhe, ker se
mora od včeraj držati najstrožje diete...

NENAVADEN MAVZOLEJ.

Edinstven v USA, edinstven morda na
vsem svetu je mavzolej, ki si ga dá po-
staviti Alfred Irenel du Pont de Ne-
mours sredi obsežnega Nemourskega
posestva, podarjenega slabotni deci.
— Rakev bogatega človekoljuba bo prav
za prav krajno vitez stolpa italijanske
renesance, 70 m visok. Vseboval bo
vzpenjačo za 6 oseb. Vrhunec, obdan s
4 orli, bo nosil geslo stare družine fran-
coskega poretka »Rectitudine Sto« (od
poštenja stojim, poštenje me pokoniči dr-
ži). V njem bodo nastanili ubrane zvo-
nove, in svetilnike.

NEUSTRASEN SLIKAR.

Znameniti risar Denon je pripadal egip-
tovski odpravi. Med vsem pohodom je
kaval prikupno hrabrost. Listnico je imel
obešeno čez pleča, kukalo ob hoku,
svinčnice v roki, kadar je na konju dir-
kal pred prvimi četami, da bi mogel kaj
narisati, preden bi vojska dospela do nje-
ga. Pod sovražnim ognjem je delal čr-
teže z istim mirom, kakor da je pokojno
sedel za mizo v svoji sobi. Ko je nekaj
ekspedicijsko brodovlje plulo nazvoj po
Nilu, je zapazil razvaline in rekel:

»Toje pa moram ujeti na papir.«
Pregovoril je svoje tovariše, da so ga
pustili na suho, stekel po ravnici, se vse-
del v pesek in začel risati. Ko je konča-
val svoj zametek, je krogla prižvižgala
»koki njegov papir. Dvigne glavo ter
uzre Arabca, kateri ga je bil pravkar
zgrešil in na novo nabijal svoj pištolič.
Pograbi svojo puško, ki je težala poleg
njega na tleh, sproži nasprotniku svin-

čenko v prsi, zapre svojo listnico in se
vrne v barko.

Zvečer pokaže svojo risbo štabu. Ge-
neral Desaix mu de:

»Vaša obzorjina ni ravna.«

»Ali, odgovori Denon, »kriv je ta Ara-
bec, Previsoko je streljal.« A. D.

ČUDNI ZRAČNI PREVOZI.

Avion južnega Atlantika proge Air-
France je nedavno vozil nenavadno blago
iz Brazilije v Alžir: kilo kobiljčih jajčec.
Isto prevozilo uporabljajo vsak
eden pariški cvetličarji, da pošiljajo svo-
jim južnoameriškim tovarišem sveže ku-
kavice ali orhideje. Čebelarji Azurne
obale se takisto zatekajo k letalstvu, da
odpravljajo v Anglijo »štivilne roje« iz-
branih čebel. Zračni prevoz je pač lo-
gistični, naravni pomočnik sodobne trgo-
vine. Iz Skandinavije napotijo slednji me-
ssec večjim francoskim lekarniškim de-
lavinam kitove »jajčce izvlečke«, ki se
morajo obravnati v najkrajšem roku, iz
Južne Amerike pa »kristalizirane mešič-
ke«. nk.

PRED STO LETI.

Francosko kolonijo v Antilih so l. 1839
doživeli trde preizkušnje: epidemija žol-
te mrzlice je zdesetkala Gvadalupe, ki je
razen tega prenašala sladkorno krizo.
Potres je občutno prizadel otok Martinique.
Mesto Fort-de-France (tačas Port-
Royal) je bilo deloma porušeno, prav ta-
ko tudi naselbine okoli Saint-Pierra.
Mnogo je bilo mrtvih ali ranjenih. V
Alžiriji so se sovražnosti obnovile, saj je
Abd el Kader oznanil sveto vojno. Arabci
so iznenada vdrla na ravnino Metidjo
in naleteli na francoske naselnike brez
zavetja. Francozi so morali izprazniti
spodnji tabor Bldah in rešiti ob Bu-
fari, taborišče Arraš in naposled vso ra-
vino ter uiti v mesto Alžir. To je bil za-
četek trde borbe l. 1840, med katero se
je pokazalo toliko junaštvo na obeh
straneh. nk.

× Neki ameriški aviatik, ki je že leta
dolgo pisal s svojim avionom po nebu
reklamne tekste za veliko ameriško po-
djetje, je minule dni narisal s svojim avio-
nom po nebu portret svoje zaročenke in
pod njim napisal: »Petindvajsetega Janua-
ja bo nastala moja žena.«

× Moški, ki je prekoračil 35. leto živ-
ljenja, se ne sme več ženiti — tako so
sklenile na nekem svojem zborovanju in-
dijske žene.

Zbiralec starih slik.

»Doma imam dve stari sliki.«
»Iz katere dobe?«
»Iz dobe, ko sem imel denar.«

Zenitovansko potovanje.

Šef: »Koliko hočete dopusta za vaše
zenitovansko potovanje?«
Knjigovodja: »Koliko dni mi boste pa
kaj blagovolili dovoliti?«

Šef: »Kako za vraga naj pa to vem?
Saj vaše neveste vendar nisem videlle«

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša pristojbina za te
oglasje je din 6.—. Družbe preklicati doplačila in izločitveni oglasni din 1.— po besedi. Naložili
znesek za te oglasje je din 10.—. Družbe določene besede se računajo dvofoldno. Oglasni davci za
obratno obliko telesa din 3.—. Težnja za male oglasje se plačuje takoj pri naročilu, odzema pa je
vstopiti v oglasni sklop s naročilom ali na pošto polniti na kakovni račun št. 11.609. Za vse
pisemne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno

Dnevno sveže
TRZASKE PUSTNE KROFE
dobite samo v pekarni Ce-
bokli. Glavni trg 9. 489

NAJBOLJŠA DALMATIN-
SKA VINA
dobite v gostilni »Solite«. Ko-
roška 39. 574

ŽENINI, NEVESTE!
Madrace, otomane, kavče
kupite solidno in poceni pri
Sterbali, Meljska 2. 599

CE HOČETE res dobro vino
piti, morate v »Prešernovo
klet« priti. Trafenik v Gospo-
ski ulici. 244

NAKUP IN ZAMENJAVA
zlata, ur, veržice, prstanov in
zobovja. Brezplačna pojasni-
la glede zastavljalnih listkov.
M. Iger-lev sin. Maribor,
Gospiska 15. 387

POSTELJNE ODEJE.
posteljno perilo,
pernice,
zslavnike,
madrace,
koce,
posteljno perje,
pulc,
inlet
najcenejše v specialni trgo-
vini A. STUREČ. — Stolna
ulica 5. 1147

ZELO UGODNO
Oseba, katere posodi stalno
nanesenemu uradniku v
Mariboru cejfer din 10.000,
odplačevanje mesečno din
500, dobi pri istem za obre-
sti stanovanje in hrano, ev-
tudi nanesenec. Pisemne
ponudbe na upravo pod »Pri-
dveh osebah«. 644

ISČEM ODJEMALCEV
za 30 l mleka, posamezno ali
skupno. Ponudbe na upravo
pod »Mleko«. 645

FRANČEJI IN FRANČKE
POZORI!
V soboto in nedeljo na ka-
šate klobase, pražene piške
in dobro kapljico k Minki
Debelakovi. Gostilna Papež.
661

ČEVJARSKI VENČEK
Kamnica. Gostilna Vogrinca.
665

I. KOLESARSKO DRUŠTVO
TEKSTILNIH DELAVCEV
sedež Maribor, ima dne 29.
jan. 1939 ob 15. uri v društ-
venem lokalni Meljska cesta
10, svoj V. redni letni občni
zbor. Udeležba obvezna.
670

ZAMENJAN
kmečki lahki enovrtni voz za
eno kravo težine, za enega
kneka težjega za dva kravi
ali pa odkupim. Verdonic,
Strelška 2. Nova vas. 682

PONIKLANJE IN POKRO-
MANJE
vseh vrst predmetov, dobro
in poceni pri »Ruda«, Mar-
ibor, Trstenjakova ul. 5. 697

KOSTANJEVE STORE
oddajamo brezplačno. Poja-
snila vam daja Vrtnarja v Ku-
roščevi ul. 29. 714

HUCNO OLJE
dobro in sveže, ponudi tovar
na bučnega olja, Maribor, Ta-
borska 7. 717

DVA SOLIDNA GOSPODA
se takoj sprejmeta na dobro
hrano in stanovanje v lepo
sobo, Stanko Vrazova ul. 16.
Pobrežje, I. nadst. 703

Posest

PRODAM
4000 m² vrta z dvema eno-
nadstropnima 10 stanovanj-
skima hišama, novo gospo-
darsko poslopje, primerno
za vrtnarstvo, mesarsko ali
gostilniško obrt, 20 minut od
Glavnega trga. Maribor. Na-
slov: Senica. Pizenski dvor,
Maribor, Tattenbachova.
436

Prodaja se dobičkonosna
HIŠA
potrebno 14.000 din. Vpraši-
ti mizarstvo Kolarič. Ptujška
cesta 187. 621

KRASNE PARCELE
sredi Tezerna blizu kolodvo-
ra poceni naprodaj. Vpraša-
ti Ptujška 87. 593

HIŠO UGODNO PRODAM
2 sobi, kuhinja, shramba, vrt
770 m². Vpraša se v gostilni
Kosar. Ptujška cesta. 634

Na prodaj je enonadstropna
4-STANOVAJSKA VILA
z vrtno poleg Tomšičevega
drevoreda in v Studenčih po-
leg Sole lepe parcele. Naslov
v upravi. 637

2-STANOVAJSKA HIŠA
se prodaja. Pohorska 149. Stu-
denci. 638

GOZD
na prodaj, 4 orali v Kamnici.
Vprašati Studenci. Hrenova
3. 640

PRODAM HIŠO.
1000 m², vredno 20.000 din,
potreben kapital 6000 din,
drugo na obroke. Waiter,
Dobrava št. 107. v. Maribor,
653

Nevezgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Novozgradba, 4 stanovanja,
po 1 soba, kuhinja, vrt, din
42.000. — HIŠA z dobrodo-
stojno, inventarjem, 5 ora-
lov zemlje 56.000. — VINO-
gradno posestvo, novi nasad
105.000. — Lepa vila, novo-
zgradba, 2 stanovanja 80.000.
Posredovalnica »Rapid«. Go-
spiska 28. 705

Posestvo od 35.000. mestne
liše, vile od 150.000, oko-
liške hiše od 10.000 din na-
prej prodaja realiteta pisar-
na Maribor. Aleksandrova ce-
sta 33. 699

MALO POSESTVO
blizu Maribora, pripravno za
upokojenca, za 20.000 dinar-
jev naprodaj, tudi na obro-
ke. Vprašati v gostilni, Melj-
ska c. 22. 634

Ugodno na prodaj nova zida-
na dobičkonosna
TRISTANOVAJSKA HIŠA
na Ptujski cesti, 15 minut
od žel. postaje Težno. Potre-
ba na sot. 28.000 din. Potreb-
je gost. Jelen. Težno. 687

PRODAM
Hišo, pristanovalniko z ve-
likim vrtnom na Težnem, 10
minut od kolodvoza. Cankar-
jeva 56. 642

PRODAM
Hišo, pristanovalniko z ve-
likim vrtnom na Težnem, 10
minut od kolodvoza. Cankar-
jeva 56. 642

PRODAM
Hišo, pristanovalniko z ve-
likim vrtnom na Težnem, 10
minut od kolodvoza. Cankar-
jeva 56. 642

NOV AVTO
najzgodnja tipa, vožen 3000
km, z malo porabo bencina,
prodaj, eventualno vzajem-
je rabljen avto v račun. Na-
slov v upravi. 575

PRODAM REPO.
Gomilar, Zg. Radvanje 89.
625

JABOLKA
ca. 7000 kg na prodaj. Kosa-
ki 40. 627

IZBOREN CVETLIČEN MED
po din 16.— za kg oddaja
Kmetijska družba. Maribor,
Melje 12, tel. 20-53. Pri več-
jem odjemu popust. 385

PRODAM KLAVIR
(Stutzligel) radi odpotova-
nja za din 2500.— in jedino
sobo. Ponudbe pod »Odpot-
vanje na upravo«. 643

AVTO »TATRA«
lako na prodaj. Makdalska
34. 659

KROJAŠKI STROJ
nov »Singer« in nov krascen
sčeniščnik se prodaja. Naslov v
upravi. 664

Kompletna
BELA SPALNICA
poceni na prodaj. Studenci,
Kralj Petra 21. Skok. 664

Lepo
DVOKRILNO OMARO
prodaj, ogleda se pri Sene-
kovič, pleskar, Vojašniška.
667

ZELO POCENI
razprodajam več garnitur
spalnic, v poljubnih barvah
pleskane. Mizarstvo Verzel
Alojz, Vrbanova ul. 1. 684

Zelo lep moderen
PIANINO
poceni na prodaj. Zaloza klu-
virjev F. Bodner. Gospiska
ul. 40. 571

Vse za
zaročence

svila in volna, venčki in šopki,
nogavice, rokavice, arjace,
ovratniki

najceneje v bogati izbiri
Tekstila a Büdefeldt

Maribor, Gospiska ul. 14

KUPUJ
DOMAČE
BLAGO

KUPUJ
DOMAČE
BLAGO

KUPUJ
DOMAČE
BLAGO

KUPUJ
DOMAČE
BLAGO

KUPUJ
DOMAČE
BLAGO

MARIBORSKA TISKARNA D. D.

VODILNO TISKARSKO PODJETJE SEVERNE SLOVENIJE
POSTREŽEMO HITRO, DOBRO IN PO NIZKIH CENAH

TELEFON 25-67, 25-68, 25-69

MARIBOR
KOPALIŠKA ULICA 6

Lepa hišica

s stavbeno parcelo v Mariboru ul. štev. 20 za Pokojniskim zavodom ugodno na prodaj. Vračati pisarna dr. Fornazari Slavko, Maribor, Sodna ulica 14. Posredovalci izključeni. 718

PRODAM POHIŠTVO
radi selitve, Ispavčeva 9, 690

MESAR ŠERBEC
V STUDENCIH prodaja govedino po zelo nizki ceni, prvovrstno 6-8 din, drugovrstno 4-6 din. 703

PARCELA
na lepi, sončni legi blizu Kralja Petra trga ugodno na prodaj. Ponudbe pod »Lepa parcela« na upravo. 710

PARCELE
na prodaj. Studenci, Aleksandrova c. 5. 712

Kupim

KUPUJEM
vsakovrstno staro železo, lišine, kovine, vsakovrstne stroje, orodje itd. Plačam najvišje dnevne konkurenčne cene. Justin Gustinčič, trgovina s starim železjem in rabljenimi stroji, Maribor, Tattenbachova 14, tel. 21-30. 594

MEDIČARSKO PEČ
parni kotli in orodje za medicinsko in zdravniško obrt kupim. Ponudbe: Ljubljana, poštni predal 316. 700

V najem

DRUŽINSKA HIŠA
se da v najem veliki vrt, sadovnjak s trto. Obročna c. 28, Studenci. 651

STANOVANJSKA HIŠA
za v najem v okolici Maribora, Seih-Poljane. 589

TRGOVINO IN GOSTILNO
v Studencih dam v najem. Naslov v upravi. 713

Lokal

VEČJI PROSTORI
prikladni za čevlarsko, mizararsko ali drugo obrt se oddajo. Loška ul. 18. 653

Inventurna prodaja
in prodaja ostankov
Ostanki blaga
žudovito poceni
Textilana Büdefeldt
Maribor, Gosposka ulica

Službo išče

ABSOLVENTINJA
trg. tečaja išče mesto v pisarni. Ponudbe pod »Izvežbana strojeopiska«. 641

NOČNI ČUVAJ
izkušen stražnik srednjih let prosi službe nočnega čuvalja ali vratarja. Praunberger, Koroška 26/I. 73

Mlad. DELA ZMOŽEN NATAKAR
kateri je vsled jugoslovanskega državljanstva bil prisiljen vrniti se v domovino, išče kakršne koli zaposlitve. Cenj. ponudbe prosimo na upravo »Večernika« pod šifro »Dela zmožen«. 658

PRODAJALKA
z znanjem nemškega jezika, išče mesto v trgovini z meš. blagom, najraje v Mariboru. Ponudbe na upravo Večernika pod »Marljiva«. 659

Službo dobi

SPREJMEM UČENKE
v restavracijo. Naslov v upravi. 616

GOSPODINJ. POMOCNICO
samostojno kuharico, iščem za takoj. Predstaviti se od 9-12 ali 16-19. Kavčič, Prešernova 20/I. 646

POMOČNIKA IN VAJENCA
za mizarstvo sprejem. Bejak, Frankopanova 23. 657

Sprejem marljivega KROJAŠ. VAJENCA(-KO)
Modno krojaštvo, Orožnova 3. 662

LIKARICA
perfektna za moško perilo, se sprejme. Naslov v upravi lista. 675

PRODAJALKA
pridna in vestna, se sprejme v večjo trgovino. Pismene ponudbe pod »Vestna« na upravo Večernika. 684

SLUŽKINJA
se sprejme s I. II. Maistrova 14-II. 695

RABIM VAJENKO
kateri že zna nekaj delati za frizerski salon. Ana Hauptman, Studenci, Kralja Petra 24. 706

Sobo išče

Veliko prazno sobo
parketirano in sončno, z uporabo kopalnice in posebnim vhodom v središču mesta ali pa v bližini parka, išče samostojen gospod. Cenj. dopiše prosim na upravo »Večernika« pod značko »Lepa soba« 715

Sobo odda
Lepo **OPREMLJENO SOBO**
oddam eni ali dvema osebam. Magdalenska 68. 635

OPREMLJ. SEPAR. SOBA
v novi zgradbi se odda. Meliska cesta 63/II. 648

SOBA S STEDILNIKOM
se odda v najem. Naslov v upravi. 656

PRAZNA SOBA
se odda. Vodnikov trg 3b. 660

OPREMLJENO SOBO
sončno, s kopalnico, poseben vhod, oddam. Naslov v upravi. 663

LEPA SONČNA SOBA
z uporabo kopalnice se odda s I. februarjem boljšemu gospodu. Prešernova ul. 20/III. vrata 7, od 1-3 ure. 666

OPREMLJENA SOBOICA
separiran vhod, se takoj odda. Studenci, Ciril Metodova 4. 668

PRAZNO PARKETIRANO SOBO
s posebnim vhodom oddam takoj. Pertot, Korošičeva 2/III. 670

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vhodom se odda. Gregorčičeva 8/II. 671

KABINET
se odda gospodični. Cankarjeva 18. prilivčje. 672

OPREMLJENA SOBA
se odda eni ali dvema osebam. Slovenska 24. 680

LEPO SOBO
mehurano ali prazno, zraven parka oddam takoj ali pozneje. Naslov v upravi. 691

OPREMLJENA SOBA
se odda boljšemu gospodu. Poseben vhod, Korošičeva 5. 704

SOBA IN KUHINJA
se takoj odda. Dr. Verstovškova ul. 1, Pobrežje, Špetaovo selo. 708

OPREMLJENA, separirana SOBA
se odda I. II. Tattenbachova ul. 18, prilivčje, levo. 709

ODDAM PRAZNO SOBO
Koseskega 39. 647

SOBO
mirni stranki takoj oddam. Slovenska ul. 22, dvorišče, I. nadst. 711

Stanovanje

Sprejem DVE GOSPODIČNI
na hrano in posteljo s I. februarjem. Mesečno po din 350.—, Bevc, Ruška c. 4. 601

GOSPODA
sprejem na stanovanje in hrano. Splavarska 6. 622

NA STANOVANJE
Lekarniška 1, Kokol. 636

SOBA IN KUHINJA
v suterenu se odda v najem. Vpraša se Mejna ul. 39. 639

GOSPOD SE SPREJME
na dobro hrano in stanovanje s posebnim vhodom. Ruška cesta 3, Marib. 674

SOSTANOVKA
se sprejme. Oh železnici 4/I. 685

Zakonca brez otrok iščeta STANOVANJE
v mestu s sobo in kabinetom. Naslov v upravi. 686

STANOVANJE
soba in kuhinjo oddam. Karl Markova 23, Studenci. 688

Komfortno stanovanje

od 2 sob sončno, zračno in čisto išče zakonski par brez otrok za 1. april. Cenj. ponudbe na upr. »Večernika« z značko »Točen plačnik«

STANOVANJE
sve sobi, kuhinja, terasa, pralnica, drvarnica, uporaba vrta, sončno, zračno in suho, se odda poleg igrišča »Rapid«. Studenci, Pušnikova ulica 19-J. 694

STANOVANJE ODDAM
Vojašniška ul. 5. 707

ZAKONSKI PAR
brez otrok išče stanovanje za marec ali z aprilom. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Točen plačnik«. 716

Znanja želi

POŠTEN FANT
lesni trgovec, želi znanja z gospodično, ki ima nekaj govin in veselje do gostilne. Ponudbe pošljite na upravo »Večernika« pod »Zvest«. 702

Zimska sezona v **Varaždin. Toplicah**

VARAŽDINSKE TOPLICE

je za ljudi, ki ne ljubijo hrupa in mestne nerve, mogoče lepša od letne. Naš hotel »Konstantinova kopele« je urejen sedaj tudi za zimo. Sobe, kopeli in hodniki se grejejo. Vse je v zgradbi sami, tudi kopalniška restavracija, prepiha ni. Velika steklena, pokrita terasa za šetanje pri slabem vremenu. Sedaj so kopeli posebno zdravilne, ker se vzdržuje višja temperatura, kakor poleti, pa je zato dejstvo večje. Ker ni nikoli več ko 20-25 gostov, se lahko poslužite kabin za kopanje ob vsakem času. Nesezonske cene: soba 20.— din, kopel 10.— din, oskrba 30.— din, državni uradniki in upokojenci popust. Radi omejenega števila zimskih sob je treba javiti prihod, nakar Vam bomo javili najugodnejšo železniško zvezo.

Priložnostni nakup!

Ne več za din 2.600.—, temveč samo za din 1.740.— dobite pogreznili šivalni stroj znamke »VERITAS«, najmodernejše opremljen s 25 letnim jamstvom, samo dokler se traja zaloga, pri trdki

Justin Gustinčič
Maribor, Tattenbachova ulica 14
in podružnici na Tržaški cesti (ogled Prijske ceste)

Od 1.—10. februarja
velika inventurna prodaja

vse zimske robe, volnenih in pletenih oblač, perila, televizorov in puloverjev pri globoko znižanih cenah pri
„Konfekcija Greta“

Prvovrstno kosovno apno
porabno tudi zlasti
v kemične svrhe
dobavljajo v vagonih pošiljkah
apnenice Ant. Bizolla v Kresnicah
Cene konkurenčne
Pisarna
Ant. Bizolla, Ljubljana, Dalmatinova 10

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vlogo pri tej hranilnici Dravske banovine s celim svojim premoženjem in z vso svojo davno moljo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vlogo in knjižico na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej južnoštajerska hranilnica